

**Указ
Президента України**

***Про Положення про проходження громадянами України військової служби
у Збройних Силах України***

Із змінами і доповненнями, внесеними
Указами Президента України
від 12 червня 2009 року N 430/2009,
від 26 жовтня 2012 року N 613/2012
(зміни, внесені абзацами п'ятим, десятим підпункту 44 пункту "б" статті 1
Указу Президента України від 26 жовтня 2012 року N 613/2012,
набирають чинності з 20 листопада 2012 року),
від 3 грудня 2012 року N 672/2012,
від 28 березня 2014 року N 347/2014,
від 14 липня 2015 року N 417/2015,
від 14 листопада 2016 року N 503/2016

Додатково див. оголошення
("Офіційний вісник Президента України", N 25, 19 червня 2014 р.),
постанову Вищого адміністративного суду України
від 8 липня 2014 року

Відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" **постановляю:**

1. Затвердити Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України (додається).
2. Установити, що контракти про проходження військової служби, які були укладені до набрання чинності Законом України від 4 квітня 2006 року N 3597-IV "Про внесення змін до Закону України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу", діють протягом строку, на який вони були укладені.
3. Поширити дію Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого цим Указом, та статті 2 цього Указу на військовослужбовців Національної гвардії України.

(стаття 3 із змінами, внесеними згідно з Указом
Президента України від 28.03.2014 р. N 347/2014)

3¹. Контракт про проходження громадянами України військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу або офіцерського складу з громадянами України, які проходили у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів підготовку для потреб Служби безпеки України, Управління державної охорони України, Державної прикордонної служби України, інших військових формувань (крім Збройних Сил України), Державної спеціальної служби транспорту, укладається після закінчення навчання між такими громадянами і державою, від імені якої виступає уповноважений орган військового управління відповідного військового формування України, Державної спеціальної служби транспорту.

4. Внести до статті 2 Указу Президента України від 7 листопада 2001 року N 1053 "Про положення про проходження військової служби відповідними категоріями військовослужбовців" (зі змінами, внесеними Указами від 5 січня 2004 року N 9, від 17 липня 2006 року N 619 та від 19 жовтня 2007 року N 982) зміну, виклавши її в такій редакції:

"2. Положення про проходження військової служби особами офіцерського складу, прапорщиками (мічманами) Збройних Сил України, Положення про проходження військової служби солдатами (матросами) сержантами і старшинами Збройних Сил України, Положення про проходження військової служби (навчання) за контрактом у Збройних Силах України курсантами (слухачами) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, затверджені зазначеним Указом, поширюються на військові формування, крім Збройних Сил України, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та Управління державної охорони України".

5. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

м. Київ

10 грудня 2008 року

N 1153/2008

В. ЮЩЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Указом Президента України

від 10 грудня 2008 року N 1153/2008

ПОЛОЖЕННЯ про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України

I. Загальна частина

1. Цим Положенням визначається порядок проходження громадянами України (далі - громадяни) військової служби у Збройних Силах України та регулюються питання, пов'язані з проходженням такої служби під час виконання громадянами військового обов'язку в запасі.

Це Положення застосовується також до відносин, що виникають у зв'язку з проходженням у Збройних Силах України кадрової військової служби особами офіцерського складу до їх переходу в установленому порядку на військову службу за контрактом або звільнення з військової служби.

2. Громадяни проходять військову службу у Збройних Силах України (далі - військова служба) в добровільному порядку або за призовом.

У добровільному порядку громадяни проходять:

<http://yurist-online.org/>

військову службу (навчання) за контрактом курсантів у вищих військових навчальних закладах, а також вищих навчальних закладах, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки, відділення військової підготовки (далі - військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів);

(абзац третій пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

військову службу за контрактом осіб рядового складу;

(абзац четвертий пункту 2 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

військову службу за контрактом осіб сержантського і старшинського складу;

(пункт 2 доповнено новим абзацом п'ятим згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, у зв'язку з цим абзаци п'ятий - дев'ятий вважати відповідно абзацами шостим - десятим)

військову службу за контрактом осіб офіцерського складу.

З громадянами, які добровільно вступають на військову службу, укладається контракт згідно з додатками 1 і 2.

За призовом громадяни проходять:

строкову військову службу;

військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період;

(пункт 2 доповнено новим абзацом десятим згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, у зв'язку з цим абзац десятий вважати абзацом одинадцятим)

військову службу за призовом осіб офіцерського складу.

3. Громадяни, які добровільно вступають на військову службу (далі - військова служба за контрактом) або призиваються, проходять обов'язковий медичний огляд у порядку, що затверджується Міністерством оборони України за погодженням із центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

4. Громадяни, які вступили на військову службу за контрактом або за призовом, складають Військову присягу на вірність Українському народу в порядку, визначеному Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України.

5. Громадяни, які проходять військову службу, є військовослужбовцями Збройних Сил України (далі - військовослужбовці). Статус військовослужбовця підтверджується документом, що посвідчує особу. Форма та порядок його видачі встановлюються Міністерством оборони України.

6. Початок і закінчення проходження військової служби, строки військової служби, а також граничний вік перебування на ній визначено Законом України "Про військовий обов'язок і військову службу".

7. Військова служба закінчується в разі звільнення військовослужбовця з військової служби в запас або у відставку, загибелі (смерті), визнання судом безвісно відсутнім або оголошення померлим.

8. Загальний строк військової служби військовослужбовця включає весь час перебування його на військовій службі з урахуванням випадків, передбачених пунктами 143, 195 і 209 цього Положення. Загальний строк військової служби встановлюється в календарному обчисленні, а у випадках, визначених законодавством, - у пільговому обчисленні.

(пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

9. Військовослужбовці можуть бути відповідно до закону прикомандировані до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим або місцевих рад із залишенням їх на військовій службі.

Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби та військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період) можуть бути відряджені до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів для виконання завдань в інтересах оборони держави та її безпеки із залишенням на військовій службі.

(абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби та військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період) можуть бути направлені у складі військових підрозділів для участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки як національний контингент, як національний персонал, що не входить до складу національного контингенту, до багатонаціональних органів військового управління, до дипломатичних представництв України, на навчання (для підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації) за кордоном та в інших цілях, передбачених законами (далі - військовослужбовці, які направлені за кордон).

(абзац третій пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

10. Військовослужбовці можуть бути направлені для проходження військової служби до інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення та Державної спеціальної служби транспорту (далі - інші військові формування) з виключенням їх зі списків особового складу Збройних Сил України, а військовослужбовці інших військових формувань можуть бути прийняті до Збройних Сил України із зарахуванням їх до списків особового складу Збройних Сил України.

(пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

11. Проходження військової служби військовослужбовцем відображається в його особовій справі, яка ведеться у порядку та за формою, встановленими Міністерством оборони України.

До особової справи вносяться передбачені законом відомості про військовослужбовця та членів його сім'ї, а також за його попередньою згодою інші необхідні відомості.

Порядок обліку військовослужбовців, форми і призначення облікових документів, порядок їх складання і ведення визначаються Міністерством оборони України.

(пункт 11 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

12. Встановлення, зміна або припинення правових відносин військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом та за призовом осіб офіцерського складу (зокрема, присвоєння та позбавлення військового звання, пониження та поновлення у військовому званні, призначення на посади та звільнення з посад, переміщення по службі, звільнення з військової служби, залишення на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі, направлення за кордон, укладення та припинення (розірвання) контракту, продовження його строку тощо) оформлюється письмовими наказами по особовому складу на підставі відповідних документів, перелік та форма яких встановлюються Міністерством оборони України.

Право видавати накази по особовому складу надається командирам, командувачам, начальникам, керівникам (далі - командири (начальники) органів військового управління, з'єднань, військових частин, установ, організацій, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, які утримуються на окремих штатах (далі - військові частини), за посадами яких штатом передбачено військове звання підполковника (капітана 2 рангу) і вище, а також керівникам служб персоналу Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України.

(абзац другий пункту 12 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Продовження дії контрактів із військовослужбовцями, які звільняються, у випадках, визначених законодавством, затвердження військовослужбовців на посади за мобілізаційним планом, присвоєння та позбавлення військового звання, пониження та поновлення у військовому званні, призначення на посади та звільнення з посад, звільнення з військової служби осіб, які проходять строкову військову службу, оформлюється письмовими наказами по стройовій частині. Також наказами по стройовій частині в особливий період оформлюється продовження військової служби та дії контракту понад встановлені строки до термінів, визначених частиною дев'ятою статті 23 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(абзац третій пункту 12 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Порядок підготовки та видання наказів з питань проходження військової служби встановлюється Міністром оборони України.

II. Військова служба за контрактом

13. На військову службу за контрактом приймаються:

громадяни відповідно до статей 19 і 20 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу";

військовослужбовці інших військових формувань із зарахуванням їх до списків особового складу Збройних Сил України.

Стосовно кандидатів на зайняття військових посад проводиться спеціальна перевірка у порядку, встановленому законом.

(пункт 13 доповнено новим абзацом четвертим згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у зв'язку з цим абзац четвертий вважати абзацом п'ятим, абзац четвертий пункту 13 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Порядок добору та прийняття громадян на військову службу за контрактом устанавлюється Міністерством оборони України.

14. Жінки можуть бути прийняті на військову службу за контрактом за наявності вакантних військових посад, які можуть бути заміщені військовослужбовцями-жінками.

Перелік військових посад, які можуть бути заміщені військовослужбовцями-жінками, за винятком військових посад, які можуть бути заміщені особами вищого офіцерського складу, затверджується Міністерством оборони України.

Види контрактів

15. З громадянами, які добровільно вступають на військову службу, укладаються:

контракт про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України (далі - контракт про проходження військової служби) - письмова угода, що укладається між громадянином і державою, від імені якої виступає Міністерство оборони України, для встановлення правових відносин між сторонами під час проходження військової служби;

(абзац другий пункту 15 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

контракт про проходження військової служби (навчання) у Збройних Силах України курсантами вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу (далі - контракт про навчання) - письмова угода, що укладається між громадянином і державою, від імені якої виступає Міністерство оборони України, для встановлення правових відносин між сторонами під час проходження військової служби (навчання).

(абзац третій пункту 15 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Права посадових осіб на укладення контрактів

16. Право на укладення від імені Міністерства оборони України контракту про проходження військової служби надається:

1) Міністру оборони України - з особами, що призначені або призначаються на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено військове звання вищого офіцерського складу, а також з визначеними законодавством громадянами, які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу;

(підпункт 1 пункту 16 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015,

із змінами, внесеними згідно з Указом
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

1¹) першому заступнику Міністра оборони України, командиру військової частини А0515 - із слухачами, ад'юнктами і докторантами денної форми навчання, строк контракту про проходження військової служби яких закінчується під час їх навчання;

(пункт 16 доповнено підпунктом 1¹ згідно з Указом
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015,
підпункт 1¹ пункту 16 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

1²) посадовій особі, яка має право видавати накази по особовому складу та до повноважень якої належить призначення на відповідні посади офіцерського складу, - з особами офіцерського складу запасу, які в особливий період приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу для комплектування посад у з'єднаннях та військових частинах, які переведені на організацію і штати воєнного часу;

(пункт 16 доповнено підпунктом 1² згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

2) посадовій особі, яка має право видавати накази по особовому складу та до повноважень якої належить призначення на відповідні посади, - з особами, що призначені або призначаються на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено військове звання від рядового складу до старшого офіцерського складу;

3) посадовій особі, якій надано право звільняти з військової служби, - з особами, яким продовжено військову службу понад граничний вік перебування на військовій службі відповідно до цього Положення;

(підпункт 3 пункту 16 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

4) керівнику вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу - з курсантами цих закладів про проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу після закінчення вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу.

(абзац перший підпункту 4 пункту 16 із змінами, внесеними
згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Право на укладення нового контракту про проходження військової служби надається посадовим особам, зазначеним у підпунктах 1, 1¹ і 2 цього пункту.

(абзац пункту 16 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

17. Право на укладення від імені Міністерства оборони України або іншого військового формування контракту про навчання з курсантами надається керівнику вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу.

(пункт 17 із змінами, внесеними згідно з Указом
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Строки, на які укладаються контракти

18. Перший контракт про проходження військової служби укладається:

з військовослужбовцями, прийнятими на посади рядового складу, - строком на 3 роки;

з військовослужбовцями, прийнятими на посади сержантського і старшинського складу, - строком від 3 до 5 років залежно від згоди сторін;

з курсантами вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснюється за державним замовленням, після закінчення цих навчальних закладів про проходження військової служби на посадах осіб сержантського і старшинського складу, осіб офіцерського складу - строком на 5 років;

(абзац четвертий пункту 18 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

з громадянами, які за державним замовленням зараховані на курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу, після закінчення цієї підготовки про проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу - строком від 2 до 5 років залежно від згоди сторін;

з громадянами, яким первинне військове звання офіцерського складу присвоєно після проходження повного курсу військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу або в порядку атестування осіб до присвоєння первинних військових звань офіцерського складу запасу, та які приймаються на військову службу за контрактом, - строком від 2 до 5 років залежно від згоди сторін;

з громадянами, які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу, - строком від 1 до 5 років залежно від згоди сторін;

з військовослужбовцями, які вислужили строк військової служби за призовом осіб офіцерського складу та які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу, - строком від 1 до 5 років залежно від згоди сторін;

(пункт 18 доповнено новим абзацом восьмим згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016, у зв'язку з цим абзац восьмий вважати абзацом дев'ятим)

з військовослужбовцями, які приймаються на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення правового режиму воєнного стану, - до закінчення особливого періоду або до оголошення рішення про демобілізацію;

(пункт 18 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

з військовослужбовцями строкової військової служби та військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, які під час дії особливого періоду вислужили не менше 11 місяців, з особами, звільненими з військової служби під час дії особливого періоду, які приймаються на військову службу за контрактом у період з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану (настання воєнного часу) або оголошення рішення про демобілізацію, - строком на шість місяців.

(пункт 18 доповнено абзацом згідно з Указом
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

19. Контракт про навчання укладається з курсантами вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів на час їх навчання у цих навчальних закладах.

20. Строк проходження військової служби може бути продовжено за новим контрактом до досягнення граничного віку перебування на військовій службі:

для військовослужбовців, які проходять військову службу на посадах рядового складу, - на 3 роки;

для військовослужбовців, які проходять військову службу на посадах сержантського та старшинського складу, - на строк від 3 до 5 років;

(абзац третій пункту 20 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

для осіб офіцерського складу - на строк від 5 до 10 років;

для військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом у випадку, визначеному абзацом десятим пункту 18 цього Положення, - на строк шість місяців.

(пункт 20 доповнено новим абзацом п'ятим згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016,
у зв'язку з цим абзаци п'ятий і шостий вважати
відповідно абзацами шостим і сьомим)

Для осіб офіцерського складу, які мають право на пенсію за вислугу років, за їх бажанням строк проходження військової служби за новим контрактом може бути продовжено на строк від 2 до 10 років, але не більше ніж до досягнення граничного віку перебування на військовій службі.

Про укладення з військовослужбовцем нового контракту про проходження військової служби посадові особи, зазначені у пункті 16 цього Положення, видають наказ по особовому складу.

(пункт 20 у редакції Указу Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

21. Строк останнього контракту про проходження військової служби визначається часом, який залишився до досягнення військовослужбовцем граничного віку перебування на військовій службі, або строком, на який його залишено на військовій службі понад граничний вік.

Обчислення строку проходження військової служби за контрактом та набрання контрактом чинності

22. Строк проходження військової служби за контрактом обчислюється повними роками, крім випадків, визначених частиною третьою статті 23 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" та пунктом 21 цього Положення.

(пункт 22 у редакції Указу Президента
України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

23. Строк контракту про проходження військової служби обчислюється з дня набрання ним чинності.

Контракт про проходження військової служби набирає чинності:

із громадянами, прийнятими на військову службу за контрактом із числа осіб офіцерського складу запасу, - з дня зарахування до списків особового складу військової частини;

із громадянами призовного віку, які мають вищу, професійно-технічну, повну або базову загальну середню освіту і не проходили строкову військову службу, військовозобов'язаними, а також жінками, які не мають військових звань офіцерського складу, прийнятими на військову службу за контрактом, - з дня зарахування до списків особового складу військової частини;

(абзац четвертий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

із військовослужбовцями строкової військової служби - з дня укладення контракту;

з військовослужбовцями, які закінчили вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів за програмою підготовки для проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу, а також з особами сержантського і старшинського складу, які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу, - з дня присвоєння військового звання офіцерського складу;

(абзац шостий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

з військовослужбовцями, які закінчили вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів за програмою підготовки для проходження військової служби на посадах осіб сержантського і старшинського складу, а також з особами рядового складу, які приймаються на військову службу за контрактом осіб сержантського і старшинського складу, - з дня призначення на посаду сержантського і старшинського складу;

(пункт 23 доповнено новим абзацом сьомим згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
у зв'язку з цим абзаци сьомий - десятий
вважати відповідно абзацами восьмим - одинадцятим,
абзац сьомий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

з особами офіцерського складу, які проходять військову службу за призовом осіб офіцерського складу та з військовослужбовцями, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, - з дня видання наказу про прийняття на військову службу за контрактом;

(абзац восьмий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

з особами офіцерського складу, які перебувають на кадровій військовій службі, з військовослужбовцями, у яких в особливий період закінчився строк контракту про проходження військової служби і дія якого продовжена понад встановлений строк, з військовослужбовцями, які були прийняті на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану, в разі продовження військової служби за новим контрактом після оголошення демобілізації, - з дня укладення контракту;

(пункт 23 доповнено новим абзацом дев'ятим згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, у зв'язку з цим абзаци восьмий і дев'ятий вважати відповідно абзацами десятим і одинадцятим, абзац дев'ятий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

з іншими військовослужбовцями - з дня зарахування до списків особового складу військової частини.

Контракт про навчання набирає чинності з дня призначення особи на посаду курсанта вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу.

(абзац одинадцятий пункту 23 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

24. Новий контракт про проходження військової служби набирає чинності з дня, наступного за днем закінчення строку дії попереднього контракту за винятком військовослужбовців, у яких дія контракту про проходження військової служби продовжена в особливий період.

(пункт 24 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

25. Про дату набрання чинності контрактом, а також про продовження строку контракту у першому і другому його примірниках робиться відповідний запис, який засвідчується підписом командира (начальника) військової частини та скріплюється відповідною гербовою печаткою.

(пункт 25 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Порядок укладення контрактів

26. Контракт укладається у двох примірниках, підписується сторонами контракту. Підпис посадової особи скріплюється відповідною гербовою печаткою.

Один примірник контракту зберігається в особовій справі військовослужбовця, другий - у військовослужбовця.

Контракт про проходження військової служби є підставою для видання відповідного наказу по особовому складу про зарахування особи до списків особового складу Збройних Сил України та призначення її на відповідну посаду чи продовження військової служби.

(абзац третій пункту 26 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

27. Військовослужбовці укладають новий контракт про проходження військової служби в разі:

закінчення строку дії попереднього контракту про проходження військової служби;

прибуття для проходження військової служби у Збройних Силах України з інших військових формувань із виключенням зі списків особового складу цих військових формувань;

продовження військової служби після досягнення граничного віку перебування на військовій службі;

зміни військовослужбовцем одного виду військової служби на інший;

(пункт 27 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, абзац п'ятий пункту 27 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

дострокового припинення (розірвання) контракту про навчання з курсантами, якщо до зарахування на навчання вони проходили військову службу за контрактом осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу;

(пункт 27 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

поновлення на військовій службі у зв'язку із незаконним звільненням, якщо строк попереднього контракту про проходження військової служби закінчився;

(пункт 27 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

закінчення особливого періоду або оголошення демобілізації, якщо дія контракту про проходження військової служби продовжена понад встановлені строки в особливий період.

(пункт 27 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

28. У випадках, передбачених абзацами другим і четвертим пункту 27 цього Положення, новий контракт про проходження військової служби укладається не пізніше ніж за один місяць до закінчення строку дії чинного контракту.

(пункт 28 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

29. Новий контракт про проходження військової служби військовослужбовцями, які досягли граничного віку перебування на військовій службі, укладається після прийняття рішення про залишення їх на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі посадовими особами, яким надано таке право. Строк залишення на військовій службі понад граничний вік може становити до 5 років.

30. Контракт про навчання укладається з громадянами, які зараховані до вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу для підготовки до проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу.

(пункт 30 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Продовження строку контракту

31. Військовослужбовці, обрані народними депутатами України, депутатами Верховної Ради Автономної Республіки Крим або депутатами місцевих рад на виборні посади, прикомандировуються відповідно до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної

Республіки Крим, місцевих рад із залишенням їх на військовій службі, строк контракту про проходження військової служби продовжується за їх згодою на період виконання ними депутатських повноважень, про що видається наказ (розпорядження) відповідної посадової особи.

32. Військовослужбовцям-жінкам, які перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, а також військовослужбовцям, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, у відпустці по догляду за хворою дитиною не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку (далі - шестирічного віку за медичними показниками), строк контракту про проходження військової служби продовжується за відсутності їх клопотань про звільнення з військової служби у зв'язку із закінченням строку контракту до закінчення зазначених відпусток, а також на строк, необхідний для визначення придатності до проходження військової служби за станом здоров'я та прийняття рішення щодо укладення нового контракту, про що видається наказ по особовому складу та робиться відповідний запис в обох примірниках контракту про проходження військової служби.

(пункт 32 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

33. Військовослужбовцям, які перебували в умовах, що з об'єктивних причин (перебування у полоні, заручником, інтернованим у нейтральній державі, якщо місце перебування невідоме, за інших обставин) унеможлилювали укладення нового контракту про проходження військової служби у Збройних Силах України, строк попереднього контракту продовжується до прийняття судом рішення про визнання їх безвісно відсутніми чи оголошення померлими або до закінчення перебування у зазначених умовах і повернення до підрозділів, в яких вони проходили військову службу, а також на строк, необхідний для визначення придатності до проходження військової служби за станом здоров'я та прийняття рішення щодо укладення нового контракту.

33¹. Дія контракту про проходження військової служби з військовослужбовцями під час звільнення з військової служби у зв'язку із закінченням строку контракту продовжується:

до закінчення щорічної основної відпустки, час якої повністю або частково перевищує строк контракту;

на час перебування на стаціонарному лікуванні в медичному закладі чи у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою, а також на час увільнення від виконання службових обов'язків у зв'язку із захворюванням.

Дія контракту з військовослужбовцями під час звільнення продовжується наказом командира військової частини по стройовій частині.

(розділ II доповнено пунктом 33¹ згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Припинення (розірвання) контракту

34. Контракт припиняється (розривається):

у день закінчення строку контракту;

у день набрання чинності новим контрактом - у разі зміни військовослужбовцем одного виду військової служби на інший;

(пункт 34 доповнено новим абзацом третім згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у зв'язку з цим абзаци третій - п'ятий

вважати відповідно абзацами четвертим - шостим,
абзац третій пункту 34 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

у день, зазначений у наказі командира (начальника) військової частини по стройовій частині про виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини (у разі дострокового припинення (розірвання) контракту, звільнення з військової служби або направлення для проходження військової служби до іншого військового формування з виключенням зі списків особового складу Збройних Сил України);

(абзац четвертий пункту 34 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

у день набрання чинності контрактом про навчання у разі вступу особи рядового складу, сержантського та старшинського складу, яка проходить військову службу за контрактом, до вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу;

(абзац п'ятий пункту 34 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

у день, що настає після дня смерті (загибелі) військовослужбовця або дня визнання його судом безвісно відсутнім чи оголошення померлим.

35. Контракт припиняється (розривається), а військовослужбовець звільняється з військової служби (крім випадку, передбаченого пунктом 195 цього Положення):

1) за рішенням командування військової частини за наявності підстав, передбачених пунктами "а", "б", "в", "г", "е", "є", "ж", "и", "і", "ї", "й" та "л" частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу";

(підпункт 1 пункту 35 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) за рішенням військовослужбовця за наявності підстав, передбачених пунктами "а", "б", "в", "д", "з", "к" та "м" частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(підпункт 2 пункту 35 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015,
від 14.11.2016 р. N 503/2016)

36. Контракт про навчання припиняється (розривається) достроково через недисциплінованість курсанта, невиконання навчального плану, небажання продовжувати навчання, а також у разі відмови курсанта, з яким укладено контракт про навчання, від проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу після закінчення вищого навчального закладу, відповідно до пункту 227 цього Положення.

(пункт 36 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
від 26.10.2012 р. N 613/2012)

37. У разі припинення (розірвання) контракту, а також продовження його строку у випадках, визначених цим Положенням, у примірнику, що зберігається в особовій справі, робиться запис із зазначенням підстав та дати припинення (розірвання), продовження строку контракту, який

завіряється підписом командира (начальника) військової частини та скріплюється відповідною гербовою печаткою.

Військовослужбовець подає за бажанням до служби персоналу військової частини другий примірник контракту, де робиться відповідний запис із зазначенням підстав припинення (розірвання) контракту та дати виключення військовослужбовця зі списків особового складу, а також про продовження строку контракту. У разі неподання військовослужбовцем примірника контракту в першому примірнику робиться відповідний запис.

(пункт 37 у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Особливості укладення контрактів

38. Контракт про проходження військової служби укладається на загальних підставах із дотриманням вимог пункту 26 цього Положення:

1) з військовослужбовцями, які відряджені до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів;

(підпункт 1 пункту 38 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) з військовослужбовцями інших військових формувань, які направляються для проходження військової служби до Збройних Сил України з виключенням зі списків особового складу інших військових формувань;

3) з депутатами, які є військовослужбовцями і прибули в розпорядження Міністерства оборони України для дальшого проходження військової служби після закінчення строку (припинення) депутатських повноважень;

(підпункт 3 пункту 38 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

4) з громадянами, які мають спеціальні звання або класні чини.

(підпункт 4 пункту 38 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

39. З військовослужбовцями, визначеними підпунктами 1 і 2 пункту 38 цього Положення, контракт про проходження військової служби укладається від імені Міністерства оборони України:

(абзац перший пункту 39 редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

з особами офіцерського складу - Міністром оборони України;

з особами рядового складу, сержантського та старшинського складу - першим заступником Міністра оборони України, першим заступником начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

(абзац третій пункту 39 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Абзац четвертий пункту 39 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

40. У разі переміщення по службі військовослужбовця з однієї військової частини до іншої для дальшого проходження військової служби дія контракту про проходження військової служби не припиняється. Окремі умови контракту за новим місцем служби можуть бути переглянуті та засвідчені підписами сторін контракту.

III. Військові звання

Види військових звань

41. Військове звання може бути первинним або черговим.

Для осіб рядового складу первинним є військове звання солдата (матроса).

Для осіб сержантського та старшинського складу первинним є військове звання молодшого сержанта (старшини 2 статті);

Для осіб офіцерського складу первинним є військове звання лейтенанта, а у випадках, передбачених цим Положенням, - молодшого лейтенанта.

Черговим військовим званням є військове звання, наступне за тим, яке має військовослужбовець.

Старшинство та послідовність військових звань визначаються відповідно до статті 5 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

Права посадових осіб щодо присвоєння військових звань

42. Первинне військове звання рядового складу присвоюється громадянам, які прийняті на військову службу за контрактом і не мають військових звань, наказом посадової особи, яка має право видавати накази по особовому складу та до повноважень якої належить призначення на відповідні посади.

Первинне військове звання сержантського і старшинського складу присвоюється військовослужбовцям, резервістам і військовозобов'язаним рядового складу, громадянам призовного віку, які не проходили строкової військової служби, та жінкам, які прийняті на військову службу за контрактом осіб сержантського і старшинського складу та отримали підготовку відповідного рівня, одночасно з призначенням на посади сержантського і старшинського складу наказом посадової особи, до повноважень якої належить право призначення на посади.

(пункт 42 доповнено новим абзацом другим згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015,
у зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім)

Первинне військове звання офіцерського складу громадянам присвоюється наказом Міністра оборони України. Військовослужбовцям сержантського і старшинського складу, призначеним на посади офіцерського складу у воєнний час, первинне військове звання офіцерського складу присвоюється командирами корпусів, посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі.

(абзац третій пункту 42 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

43. Чергові військові звання військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової військової служби, присвоюються:

до старшого сержанта (головного старшини) включно, в тому числі старшого солдата (старшого матроса) у порядку заохочення, - командирами окремих батальйонів (кораблів 2 рангу) і посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

до старшого прапорщика включно - командирами корпусів, посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

до майора (капітана 3 рангу) включно - командувачами видів Збройних Сил України, а також першим заступником начальника Генерального штабу Збройних Сил України;

до підполковника (капітана 2 рангу) включно - першим заступником Міністра оборони України, начальником Генерального штабу Збройних Сил України, командиром військової частини А0515;

до полковника (капітана 1 рангу) включно - Міністром оборони України.

В особливий період військові звання військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової військової служби, присвоюються:

до старшого прапорщика (старшого мічмана) включно - командирами окремих батальйонів (кораблів 2 рангу) і посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

до капітана включно - командирами корпусів, посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

до майора (капітана 3 рангу) включно - командувачами військ оперативних командувань, командувачами військ (сил) Збройних Сил України, що не входять до складу видів Збройних Сил України, керівниками органів військового управління Збройних Сил України;

до підполковника (капітана 2 рангу) включно - командувачами видів Збройних Сил України, командиром військової частини А0515, керівниками служб персоналу Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, начальником Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського;

до полковника (капітана 1 рангу) включно - Міністром оборони України, начальником Генерального штабу - Головнокомандувачем Збройних Сил України.

Право присвоєння курсантам військових звань рядового складу, сержантського і старшинського складу мають начальники вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів. Із введенням воєнного стану право присвоєння слухачам відповідних військових звань офіцерського складу до полковника (капітана 1 рангу) включно мають посадові особи, визначені абзацами одинадцятим, дванадцятим цього пункту Положення.

Посадові особи мають право присвоювати чергові військові звання лише військовослужбовцям, які перебувають в їх прямому підпорядкуванні, за винятком військовослужбовців, відряджених до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних закладів, присвоєння військових звань яким здійснюється наказами по особовому складу посадових осіб, визначеними пунктом 153 цього Положення. Присвоєння військових звань до полковника (капітана 1 рангу) включно військовослужбовцям, прикомандированим до Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим або місцевих рад із залишенням на військовій службі, здійснюється Міністром оборони України.

(пункт 43 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015, у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

44. Військові звання вищого офіцерського складу присвоюються військовослужбовцям Президентом України за поданням Міністра оборони України.

Порядок присвоєння військових звань вищого офіцерського складу визначається Президентом України.

45. Чергове військове звання старшого прапорщика (старшого мічмана) та чергове військове звання офіцерського складу до полковника (капітана 1 рангу) включно може бути присвоєно достроково Міністром оборони України, а в разі якщо Міністром оборони України призначено цивільну особу, - також начальником Генерального штабу - Головнокомандувачем Збройних Сил України за погодженням із Міністром оборони України у порядку заохочення за наявності підстав, передбачених статтею 41 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

(пункт 45 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

В умовах особливого періоду чергові військові звання до полковника (капітана 1 рангу) включно присвоюються Міністром оборони України (у воєнний час також начальником Генерального штабу - Головнокомандувачем Збройних Сил України) в порядку заохочення військовослужбовців незалежно від займаних посад та строків вислуги у відповідному військовому званні. Такі військові звання можуть бути присвоєні посмертно.

(пункт 45 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Строки вислуги та перебування у військовому званні

46. Для осіб рядового складу, які проходять військову службу, курсантів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів строк вислуги у військовому званні рядового складу не встановлюється.

(абзац перший пункту 46 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Для осіб сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу (за винятком строкової військової служби), устанавлюються такі строки вислуги у військовому званні:

(абзац перший пункту 46 замінено двома абзацами згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у зв'язку з цим абзаци другий - двадцять дев'ятий вважати відповідно абзацами третім - тридцятим, абзац другий пункту 46 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

абзац третій пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

абзац четвертий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

молодшого сержанта (старшини 2 статті) - 6 місяців;

(абзац п'ятий пункту 46 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

сержанта (старшини 1 статті) - 1 рік;

(абзац шостий пункту 46 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

старшого сержанта (головного старшини) - 1 рік;

(абзац сьомий пункту 46 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

старшини (головного корабельного старшини) - 1 рік;

(абзац восьмий пункту 46 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

прапорщика (мічмана) - 3 роки.

(абзац дев'ятий пункту 46 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Строк вислуги у військовому званні старшого прапорщика (старшого мічмана) не встановлюється.

Абзац одинадцятий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

абзац дванадцятий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

абзац тринадцятий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

абзац чотирнадцятий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

абзац п'ятнадцятий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

абзац шістнадцятий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Абзац сімнадцятий пункту 46 виключено

(згідно з Указом Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015,
у зв'язку з цим абзаци вісімнадцятий - тридцятий
вважати відповідно абзацами одинадцятим - двадцять третім)

Для осіб молодшого та старшого офіцерського складу, які проходять військову службу або службу у військовому резерві Збройних Сил України, встановлюються такі строки вислуги у військовому званні (крім офіцерів льотного складу авіації та плавскладу підводних човнів):

молодшого лейтенанта, лейтенанта - 2 роки;

старшого лейтенанта, капітана (капітан-лейтенанта) - 3 роки;

майора (капітана 3 рангу) - 4 роки;

підполковника (капітана 2 рангу) - 5 років;

полковника (капітана 1 рангу) - 2 роки.

Для офіцерів льотного складу авіації та плавскладу підводних човнів установлюються такі строки вислуги у військовому званні:

молодшого лейтенанта - 1 рік;

лейтенанта, старшого лейтенанта - 2 роки;

капітана (капітан-лейтенанта), майора (капітана 3 рангу) - 3 роки;

підполковника (капітана 2 рангу) - 4 роки;

полковника (капітана 1 рангу) - 2 роки.

Для осіб офіцерського складу, які закінчили вищий військовий навчальний заклад або військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу з п'ятирічним строком навчання та більше, строк вислуги у військовому званні лейтенанта зменшується на один рік.

(абзац двадцять третій пункту 46 у редакції Указу
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

З введенням воєнного стану для осіб молодшого і старшого офіцерського складу, які проходять військову службу, встановлюються такі строки вислуги у військовому званні (в тому числі для офіцерів, які закінчили вищий військовий навчальний заклад або військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу з п'ятирічним строком навчання і більше):

молодшого лейтенанта, лейтенанта - 1 рік;

старшого лейтенанта, капітана (капітан-лейтенанта) - 2 роки;

майора (капітана 3 рангу) - 3 роки;

підполковника (капітана 2 рангу) - 4 роки;

полковника (капітана 1 рангу) - 1 рік.

(пункт 46 доповнено абзацом згідно з Указом
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015,
абзац двадцять четвертий пункту 46 замінено шістьма абзацами
згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

47. Для осіб офіцерського складу, які перебувають у запасі (крім тих, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України), встановлюються такі строки вислуги у військовому званні:

молодшого лейтенанта - 3 роки;

лейтенанта - 4 роки;

старшого лейтенанта, капітана (капітан-лейтенанта) - 5 років;

майора (капітана 3 рангу) - 6 років;

підполковника (капітана 2 рангу) - 7 років.

Строк вислуги у військовому званні полковника (капітана 1 рангу) не встановлюється.

48. Строки вислуги у військовому званні обчислюються з дня його присвоєння, якщо інше не встановлено цим Положенням.

До строку вислуги у військовому званні зараховується час перебування військовослужбовця на військовій службі у відповідному військовому званні з урахуванням вимог цього пункту.

Строк відбування покарання військовослужбовцем, засудженим до покарання у виді службового обмеження, арешту, тримання в дисциплінарному батальйоні, а також звільненим від відбування покарання з випробуванням і залишеним на військовій службі, а також час перебування військовослужбовця у відпустці по догляду за дитиною не зараховується до строку вислуги у військовому званні.

(абзац третій пункту 48 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Час перебування військовослужбовців у пониженому військовому званні не зараховується до строку вислуги у поновленому військовому званні.

До строку вислуги у військовому званні зараховується час перерви у військовій службі у зв'язку з незаконним притягненням військовослужбовця до кримінальної відповідальності або незаконним звільненням з військової служби.

Військовослужбовцям офіцерського складу до строку вислуги у військовому званні зараховується час перебування їх у такому званні в запасі.

Для військовослужбовців сержантського та старшинського складу строк вислуги у військовому званні обчислюється з дня зарахування їх до списків особового складу військової частини. До строку вислуги у військовому званні зараховується час перебування таких осіб у військовому званні до звільнення в запас.

(абзац сьомий пункту 48 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Строки вислуги у військовому званні для громадян, переатестованих у порядку, встановленому цим Положенням, на військове звання, рівнозначне спеціальному званню (класному чину), яке вони мали до переатестування, обчислюються з дня підписання наказу про присвоєння їм спеціального звання (класного чину).

(абзац восьмий пункту 48 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Особи, яким присвоюється військове звання, та порядок його присвоєння

49. Військові звання присвоюються військовослужбовцям персонально, послідовно, з урахуванням посади, яку вони займають, та інших умов, передбачених цим Положенням.

50. Первинне військове звання молодшого лейтенанта присвоюється:

1) військовослужбовцям, які закінчили у воєнний час вищий військовий навчальний заклад, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу за скороченою програмою навчання;

2) особам сержантського і старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом або військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, мають вищу освіту, пройшли (у разі потреби) курс військової підготовки за напрямом, що відповідає профілю службової діяльності, у тому числі тим, які проходять службу у військовому резерві, з одночасним прийняттям на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу та призначенням на посади з урахуванням потреби в офіцерах такої спеціальності;

(підпункт 2 пункту 50 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

3) військовослужбовцям строкової військової служби, які прослужили не менше шести місяців, особам рядового складу, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом, та військовозобов'язаним, які не досягли граничного віку перебування на військовій службі на посадах офіцерського складу, жінкам віком до 40 років, які мають вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем підготовки не нижче бакалавра, що відповідає профілю службової діяльності, та атестовані до присвоєння первинного військового звання офіцерського складу, з урахуванням потреби в офіцерах такої спеціальності - для військової частини А0515;

4) військовослужбовцям сержантського та старшинського складу, які призначені на посади офіцерського складу у воєнний час і успішно виконують службові обов'язки;

5) військовослужбовцям рядового складу, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, мають освітній ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, пройшли у разі потреби курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів та склали встановлені іспити;

(пункт 50 доповнено підпунктом 5 згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

б) особам сержантського і старшинського складу (крім військовослужбовців строкової військової служби), які були призначені на посади осіб офіцерського складу та отримали вищу освіту.

(пункт 50 доповнено підпунктом б згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

51. Первинне військове звання молодшого лейтенанта запасу присвоюється:

1) військовослужбовцям рядового складу, сержантського та старшинського складу, які мають вищу освіту ступеня магістра або прирівняний до нього освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста (повна вища освіта), пройшли навчальні збори і склали іспити за програмою підготовки офіцерів запасу, перед закінченням строкової військової служби;

(підпункт 1 пункту 51 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

2) військовозобов'язаним, які пройшли військову службу і мають вищу освіту не нижче ступеня бакалавра за спеціальністю, спорідненою з відповідною військово-обліковою спеціальністю, за результатами атестування осіб до офіцерського складу, які перебувають у запасі, з урахуванням потреби в офіцерах такої спеціальності;

(підпункт 2 пункту 51 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

3) військовозобов'язаним, які не проходили військову службу, і жінкам, якщо вони мають вищу освіту ступеня магістра або прирівняний до нього освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста (повна вища освіта) за спеціальністю, спорідненою з відповідною військово-обліковою спеціальністю, за результатами атестування осіб до офіцерського складу, які перебувають у запасі, з урахуванням потреби в офіцерах такої спеціальності, за переліком військово-облікових спеціальностей, який визначається Міністерством оборони України;

(підпункт 3 пункту 51 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

4) громадянам, які мають освітній ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, пройшли повний курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу, склали встановлені іспити та атестовані до офіцерського складу;

(підпункт 4 пункту 51 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

5) прапорщикам (мічманам), старшим прапорщикам (старшим мічманам), які проходять військову службу на посадах прапорщиків (мічманів), старших прапорщиків (старших мічманів) не менш як три роки, атестовані до присвоєння первинного військового звання офіцерського складу, при звільненні з військової служби в запас.

(підпункт 5 пункту 51 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

52. Первинне військове звання лейтенанта присвоюється випускникам вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, які не мають військових звань офіцерського складу та призначаються на посади офіцерського складу.

(пункт 52 у редакції Указів Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

53. Первинне військове звання лейтенанта запасу присвоюється курсантам вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, які проходили підготовку:

за державним замовленням органів виконавчої влади, інших державних органів для проходження служби на посадах осіб начальницького складу в таких органах та звільняються з військової служби в запас безпосередньо після закінчення таких навчальних закладів за підставою, передбаченою пунктом "а" частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу";

для проходження військової служби на посадах офіцерського складу та звільняються з військової служби в запас безпосередньо після закінчення таких навчальних закладів з підстав, визначених пунктами "б" і "д" частини шостої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(пункт 53 у редакції Указу Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

54. Проекти наказів Міністра оборони України про присвоєння первинних військових звань офіцерського складу випускникам вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів опрацьовуються у цих закладах та подаються на підпис не пізніше ніж за три місяці до дня випуску. З настанням особливого періоду строки подання цих проектів наказів на підпис визначаються Міністерством оборони України.

(абзац перший пункту 54 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Порядок атестування осіб до присвоєння первинних військових звань офіцерського складу і чергових військових звань офіцерського складу запасу визначається Міністерством оборони України.

55. Чергові військові звання присвоюються військовослужбовцям, у яких закінчився строк вислуги в попередньому військовому званні та призначених на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачені військові звання вище тих, що вони мають.

(пункт 55 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

56. Військове звання старшого солдата (старшого матроса) присвоюється солдатам (матросам):

1) при призначенні їх на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено звання старшого солдата (старшого матроса);

2) у порядку заохочення відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

(пункт 56 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

57. Курсантам вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, які мають військове звання солдата (матроса), військове звання старшого солдата (старшого матроса) може бути присвоєно у порядку заохочення за відмінні результати в навчанні та зразкову військову дисципліну.

Курсантам вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, які не мають військових звань сержантського та старшинського складу, призначеним на посади командирів відділень, навчальних груп курсантів, після закінчення першого семестру навчання присвоюється військове звання молодший сержант (старшина 2 статті). Присвоєння наступних військових звань здійснюється у порядку і строки, визначені цим Положенням.

(пункт 57 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

58. Чергове військове звання осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу до полковника включно курсантам (слухачам, ад'юнктам і докторантам) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів присвоюється з додержанням вимог пункту 49 цього Положення:

(абзац перший пункту 58 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

під час навчання - в разі коли військове звання за штатною посадою, яку офіцер займав до вступу на навчання, є вищим за його військове звання (без урахування змін штатно-посадової категорії посади, внесених до штату після вступу офіцера до навчального закладу);

(абзац другий пункту 58 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

під час закінчення вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу - в разі якщо військове звання за посадою, на яку військовослужбовець призначається після закінчення навчання, вище за його військове звання, за умови, що у військовослужбовця закінчився строк вислуги у попередньому військовому званні на день видання наказу про його призначення на посаду.

(абзац третій пункту 58 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

59. Чергове військове звання старшого прапорщика (старшого мічмана), офіцерського складу до полковника (капітана 1 рангу) включно може бути присвоєно достроково не раніше закінчення половини встановленого строку вислуги у попередньому військовому званні за умови проходження військової служби не менше одного року на посадах, за якими військове звання за посадою відповідає черговому військовому званню або є вищим.

(пункт 59 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

60. Присвоєння чергових військових звань особам молодшого та старшого офіцерського складу, які направлені за кордон як національний персонал, до багатонаціональних органів військового управління або на навчання, здійснюється з урахуванням штатно-посадової категорії посади, яку займав офіцер до направлення за кордон.

(абзац перший пункту 60 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

Присвоєння чергових військових звань військовослужбовцям, які направлені за кордон у складі військових підрозділів, здійснюється відповідно до вимог пункту 55 цього Положення.

61. Командири (начальники) військових частин оголошують військовослужбовцям про присвоєння чергових військових звань в урочистій обстановці з врученням погонів, що відповідають присвоєному військовому званню.

62. Військовослужбовцям, які мають армійські (корабельні) військові звання, у разі призначення на посади, за якими штатом передбачено корабельні (армійські) військові звання, одночасно присвоюються відповідні військові звання.

63. Особам офіцерського складу медичної та юридичної служб Збройних Сил України, підрозділів дізнання та спеціальних підрозділів по боротьбі з корупцією Збройних Сил України, військових прокуратур, які мають вищу медичну або юридичну освіту та займають відповідну штатну посаду, до військових звань додаються слова "медичної служби" або "юстиції" у порядку, визначеному Міністерством оборони України.

(пункт 63 у редакції Указу Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Випадки, в яких військове звання не присвоюється

64. Чергове військове звання не присвоюється:

1) під час перебування військовослужбовця у розпорядженні відповідного командира, у відпустці по догляду за дитиною або усунення від виконання службових обов'язків, відсторонення від виконання службових повноважень, відсторонення від виконання службових повноважень на посаді, відсторонення від посади;

(підпункт 1 пункту 64 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) якщо військовослужбовець має таке дисциплінарне стягнення, як попередження про неповну службу відповідність;

3) якщо за вироком суду військовослужбовцю призначено покарання, не пов'язане з позбавленням чи обмеженням волі, арешт, тримання в дисциплінарному батальйоні, або його звільнено від відбування покарання з випробуванням.

(підпункт 3 пункту 64 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Особливості присвоєння військових звань деяким категоріям військовослужбовців

65. Народним депутатам України, які є військовослужбовцями, строк виконання депутатських повноважень зараховується до строку вислуги для присвоєння чергового війського звання.

66. Присвоєння військовослужбовцям, відрядженим до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, чергових військових звань

здійснюється за поданням їх керівників з додержанням вимог, передбачених пунктом 49 цього Положення, за умови, що військове звання за посадою, передбаченою переліком посад, що заміщуються військовослужбовцями в державних органах, підприємствах, установах, організаціях, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладах, відповідає черговому військовому званню або є вищим.

(пункт 66 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Особливості присвоєння військових звань при прийнятті на військову службу

67. За військовослужбовцями строкової військової служби і військовозобов'язаними при прийнятті на військову службу за контрактом зберігаються військові звання, присвоєні до прийняття на військову службу за контрактом.

68. Громадянам, які приймаються на військову службу за контрактом на посади рядового складу і не мають військового звання, присвоюється військове звання солдата (матроса), а на посади сержантського і старшинського складу - військове звання молодший сержант (старшина 2 статті) з урахуванням пункту 102 цього Положення.

(пункт 68 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

69. Курсантам, які не мали військового звання до вступу у вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів, після зарахування на навчання присвоюється військове звання солдата (матроса). За іншими курсантами, а також слухачами зберігаються військові звання, присвоєні їм до вступу в такі навчальні заклади.

70. При прийнятті осіб офіцерського складу, які перебувають у запасі або проходять службу в резерві, на військову службу за контрактом їм може бути присвоєно Міністром оборони України чергове військове звання офіцерського складу з урахуванням строку вислуги у військовому званні, яке вони мають, але не вище військового звання за посадою, на яку вони призначаються.

(пункт 70 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

71. Громадянам, які мають спеціальні звання або класні чини, в разі їх прийняття на військову службу за контрактом присвоюються військові звання в порядку переатестації з урахуванням їх спеціальних звань або класних чинів, рівня освіти, досвіду служби та відповідності посаді, на яку їх призначено.

(пункт 71 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

72. Рішення про переатестацію у військовому званні осіб, яким присвоюються в порядку переатестації військові звання вишого офіцерського складу, приймається Президентом України.

Пропозиції щодо переатестації у військовому званні інших громадян, які мають спеціальне звання або класний чин, вносяться під час розгляду питання стосовно прийняття цих осіб на військову службу за контрактом.

(абзац другий пункту 72 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Пропозиції щодо переатестації подаються за підписом керівника органу військового управління:

на громадян, які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу, - Міністрові оборони України;

на громадян, які приймаються на військову службу за контрактом осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу, - першому заступникові Міністра оборони України, першому заступникові начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

(абзац п'ятий пункту 72 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Переатестація громадян, які мають спеціальне звання або класний чин, для присвоєння військового звання здійснюється одночасно з прийняттям цих осіб на військову службу за контрактом та призначенням на відповідну посаду наказами по особовому складу:

(абзац шостий пункту 72 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

громадян, які приймаються на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу, - Міністра оборони України;

(абзац сьомий пункту 72 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

громадян, які приймаються на військову службу за контрактом осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу, - першого заступника Міністра оборони України, першого заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

(абзац восьмий пункту 72 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Особливості присвоєння військових звань військовозобов'язаним

73. Чергове військове звання військовозобов'язаним присвоюється:

1) особам рядового складу, сержантського та старшинського складу - обласними військовими комісарами, військовим комісаром Автономної Республіки Крим, військовим комісаром Київського міського військового комісаріату (далі - обласні військові комісари);

2) особам офіцерського складу:

до капітана (капітан-лейтенанта) включно - командувачами військ оперативних командувань;

(абзац другий підпункту 2 пункту 73 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

до майора (капітана 3 рангу) включно - командувачами видів Збройних Сил України, а у воєнний час - також посадовими особами, визначеними Міністром оборони України;

до підполковника (капітана 2 рангу) включно - начальником Генерального штабу Збройних Сил України;

до полковника (капітана 1 рангу) включно - Міністром оборони України.

74. Чергові військові звання до полковника запасу (капітана 1 рангу запасу) включно присвоюються особам офіцерського складу, які перебувають у запасі, після закінчення строків вислуги у попередньому військовому званні за умови отримання позитивних висновків атестації та успішного проходження навчальних зборів за посадою, що відповідає черговому військовому званню.

Особам офіцерського складу, які перебувають у запасі та не пройшли навчальні збори у період перебування у відповідному військовому званні (у разі, коли штатна категорія посади, на яку вони призначаються на особливий період, відповідає черговому військовому званню або вище), та особам офіцерського складу, які перебувають на спеціальному військовому обліку, чергові військові звання до полковника запасу (капітана 1 рангу запасу) включно присвоюються після закінчення встановлених пунктом 47 цього Положення строків вислуги у попередньому військовому званні за умови здобуття відповідної освіти чи необхідного досвіду роботи на керівних посадах, споріднених з їх військово-обліковими спеціальностями.

(пункт 74 доповнено абзацом другим згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

75. Громадянам, які перебувають у запасі Збройних Сил України і не мають військових звань офіцерського складу, чергові військові звання можуть бути присвоєні не більше двох разів за час їх перебування в запасі за клопотанням начальника навчальних зборів після проходження ними навчальних зборів і складення відповідних заліків.

Пониження у військовому званні та позбавлення військового звання

76. Військовослужбовці (крім тих, яким присвоєно первинне військове звання) можуть бути понижені у військовому званні на один ступінь у дисциплінарному порядку. Строк контракту про проходження військової служби в такому разі не переглядається.

До поновлення військовослужбовця у попередньому військовому званні повторне пониження у військовому званні на один ступінь не допускається.

77. Військовослужбовці можуть бути позбавлені військового звання у зв'язку із засудженням за вчинення злочину, а також у порядку дисциплінарного стягнення.

Про позбавлення військовослужбовців військового звання у порядку дисциплінарного стягнення посадові особи, яким надано таке право Дисциплінарним статутом Збройних Сил України, видають відповідний наказ.

Військовослужбовці, позбавлені військового звання:

за вироком суду - виключаються зі списків особового складу військових частин після набрання вироком суду законної сили з дня, зазначеного у вироку суду про початок строку відбування покарання;

у порядку дисциплінарного стягнення - виключаються зі списків особового складу (крім військовослужбовців строкової військової служби) з дня підписання відповідного наказу, а якщо законодавством встановлено строки здавання посади, - з дати затвердження акта про здавання і прийняття посади. Початком здавання посади є день, що настає за днем підписання наказу про позбавлення військового звання.

Військові комісари одночасно з прийняттям зазначених осіб на військовий облік присвоюють їм військове звання солдата (матроса) запасу.

78. Військовослужбовці, понижені у військовому званні в порядку дисциплінарного стягнення, можуть бути поновлені у попередньому військовому званні в порядку заохочення відповідно до вимог Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

(пункт 78 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

79. Особи, позбавлені військового звання за вироком суду, поновлюються у попередньому військовому званні в разі скасування чи зміни вироку суду (в частині позбавлення військового звання) з дня позбавлення їх військового звання.

Особи, позбавлені військового звання, можуть бути поновлені у попередньому військовому званні:

у разі звільнення від покарання на підставі закону про амністію чи акта про помилування;

за рішенням посадових осіб, які позбавили цих осіб військового звання у порядку дисциплінарного стягнення.

Особам, позбавленим військового звання у порядку дисциплінарного стягнення, можуть бути присвоєні військові звання рівні або нижчі тих, які вони мали до позбавлення їх військового звання, якщо вони зарекомендують себе гідними заміщати відповідні посади, але не раніше строку, встановленого статтею 32 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, а особам, позбавленим військового звання у зв'язку із засудженням, - також після погашення чи зняття судимості.

У разі поновлення особи, позбавленої військового звання за вироком суду, в попередньому військовому званні видається наказ про поновлення у військовому званні посадовою особою, якій надано право присвоювати таке військове звання. У разі відсутності такої посадової особи внаслідок розформування, ліквідації органу військового управління тощо наказ видається вищою посадовою особою, яка має право видавати накази по особовому складу.

(абзац шостий пункту 79 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

У разі поновлення особи, позбавленої військового звання у порядку дисциплінарного стягнення, в попередньому військовому званні чи присвоєння військового звання видається наказ про поновлення у військовому званні посадовою особою, яка видала наказ про позбавлення військового звання, або її прямим начальником.

(абзац сьомий пункту 79 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

Особа, поновлена у військовому званні, користується правами і пільгами, встановленими законодавством, відповідно до поновленого військового звання.

IV. Призначення на посади та звільнення з посад

Строки перебування на посадах

80. Граничні строки перебування на посадах офіцерського складу у Збройних Силах України та порядок черговості проходження військової служби на них встановлюється Міністерством оборони України.

Міністр оборони України та начальник Генерального штабу Збройних Сил України у разі службової необхідності можуть приймати рішення про продовження строків перебування осіб офіцерського складу на посадах за згодою військовослужбовців.

Призначення на посади

81. Призначення на посади здійснюється:

1) військовослужбовців, які проходять військову службу (крім військовослужбовців строкової військової служби) - Міністром оборони України та посадовими особами відповідно до номенклатури посад для призначення військовослужбовців (далі - номенклатура посад), яка затверджується Міністром оборони України;

(підпункт 1 пункту 81 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

2) курсантів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів на посади, за якими передбачені військові звання від солдата (матроса) до старшини (головного корабельного старшини), - начальниками вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів;

(підпункт 2 пункту 81 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

3) підпункт 3 пункту 81 виключено

(згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

4) начальника Генерального штабу Збройних Сил України, командувачів видів Збройних Сил України, командира військової частини А0515 - Президентом України за поданням Міністра оборони України;

(підпункт 4 пункту 81 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

5) першого заступника Міністра оборони України, заступників Міністра оборони України - Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра оборони України, погоджених з Президентом України;

(підпункт 5 пункту 81 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

6) державного секретаря Міністерства оборони України - Кабінетом Міністрів України за поданням Комісії з питань вищого корпусу державної служби.

(пункт 81 доповнено підпунктом 6 згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Види посад та вимоги при призначенні на посаду

82. Призначення військовослужбовців на посади здійснюється:

1) на вищі посади - у порядку просування по службі;

<http://yurist-online.org/>

2) на рівнозначні посади:

у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів;

у разі проведення заміни у місцевостях з особливими природними, географічними, геологічними, кліматичними, екологічними умовами (далі - місцевості з установленим строком військової служби);

для набуття практичного досвіду управлінської діяльності в органах військового управління різного рівня або для більш доцільного використання за фахом чи досвідом роботи - за рішенням відповідного командира (начальника), прийнятим у порядку, визначеному Міністерством оборони України, зокрема на особисте прохання військовослужбовця;

за станом здоров'я - на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії;

за сімейними обставинами - на особисте прохання;

з меншим обсягом роботи з урахуванням професійних, ділових і моральних якостей - на підставі висновку атестування;

(абзац сьомий підпункту 2 пункту 82 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

у зв'язку з перебуванням із близькими особами у відносинах прямої організаційної та правової залежності;

(підпункт 2 пункту 82 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

у разі скасування військовослужбовцю допуску до державної таємниці - на посаду, що не передбачає такого допуску, - за рішенням відповідного командира (начальника), прийнятим у порядку, визначеному Міністерством оборони України;

(підпункт 2 пункту 82 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

вагітних військовослужбовців-жінок за їх клопотанням відповідно до медичного висновку - на посади з меншим обсягом роботи, а також військовослужбовців-жінок, які мають дітей віком до трьох років, за їх клопотанням у разі неможливості виконання ними обов'язків на займаних посадах;

(підпункт 2 пункту 82 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

3) на нижчі посади:

у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів у разі неможливості призначення на рівнозначну посаду;

за станом здоров'я - на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії;

з урахуванням професійних, ділових і моральних якостей - на підставі висновку атестування;

(абзац четвертий підпункту 3 пункту 82 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

за віком або сімейними обставинами - на особисте прохання;

у зв'язку з перебуванням із близькими особами у відносинах прямої організаційної та правової залежності - у разі неможливості призначення на рівнозначну посаду;

(підпункт 3 пункту 82 доповнено новим абзацом шостим згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у зв'язку з цим абзац шостий вважати абзацом сьомим)

у порядку виконання накладеного дисциплінарного стягнення - відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України;

(абзац сьомий підпункту 3 пункту 82 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

у разі скасування військовослужбовцю допуску до державної таємниці - на посаду, що не передбачає такого допуску, - за рішенням відповідного командира (начальника), прийнятим у порядку, визначеному Міністерством оборони України, у разі неможливості призначення на рівнозначну посаду;

(підпункт 3 пункту 82 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

вагітних військовослужбовців-жінок за їх клопотанням відповідно до медичного висновку - на посади з меншим обсягом роботи, а також військовослужбовців-жінок, які мають дітей віком до трьох років, за їх клопотанням у разі неможливості виконання ними обов'язків на займаних посадах та за відсутності рівнозначних посад;

(підпункт 3 пункту 82 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

за ініціативою військовослужбовця (крім військовослужбовців, які займають посади, за якими передбачені первинні військові звання офіцерського, сержантського і старшинського складу) на нижчу на один ступінь посаду - на підставі рішення посадової особи відповідно до номенклатури посад;

(підпункт 3 пункту 82 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

4) у зв'язку із зарахуванням на навчання до вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу із звільненням з посади, а також у разі призначення на посаду після закінчення навчання;

5) у зв'язку із закінченням строку перебування на посаді;

6) у зв'язку зі звільненням або призначенням на посади, передбаченими штатами воєнного часу, у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення правового режиму воєнного стану;

(пункт 82 доповнено підпунктом 6 згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

7) у зв'язку зі звільненням осіб сержантського і старшинського складу, які займали посади офіцерського складу.

(пункт 82 доповнено підпунктом 7 згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Посада вважається вищою, якщо за цією посадою штатом (штатним розписом) передбачено вище військове звання, ніж за займаною посадою, а за умови рівних військових звань - більший посадовий оклад. У разі коли штатом (штатним розписом) передбачено два військові звання або диференційовані посадові оклади, до уваги береться вище військове звання або більший посадовий оклад.

Призначення військовослужбовців на інші посади також здійснюється у випадках, передбачених пунктами 102 і 104 цього Положення.

(пункт 82 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, абзац пункту 82 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

83. Військовослужбовці призначаються на посади і переміщуються по службі за основною або спорідненою спеціальністю з урахуванням досвіду служби. У разі коли є потреба призначення військовослужбовців на посади за новою спеціальністю, їх призначенню на ці посади має передувати відповідна підготовка (перепідготовка). Для доукомплектування Збройних Сил України в умовах особливого періоду військовослужбовці можуть призначатися на посади, передбачені штатами воєнного часу, за новою спеціальністю з урахуванням набутого досвіду.

(абзац перший пункту 83 у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Переміщення військовослужбовців по службі проводиться, як правило, без зарахування в розпорядження відповідних командирів.

84. Випускники вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів призначаються на відповідні вакантні посади безпосередньо після закінчення навчання у цих навчальних закладах, за винятком випускників, які зараховуються у розпорядження командира військової частини А0515, направляються до інших військових формувань та відряджаються до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів із залишенням на військовій службі.

(пункт 84 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

85. Просування по службі військовослужбовців здійснюється на альтернативній основі за умови перебування військовослужбовців у резерві або на конкурсній основі на посади науково-педагогічних (наукових) працівників.

Порядок формування та використання резерву, а також порядок призначення осіб офіцерського складу на посади науково-педагогічних (наукових) працівників визначаються Міністерством оборони України.

(пункт 85 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

86. Для осіб офіцерського складу при просуванні по службі обов'язково враховуються черговість проходження ними військової служби на командних, штабних та інших посадах в органах військового управління, з'єднаннях, військових частинах, а також проходження курсів підвищення кваліфікації (перепідготовки) у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, у тому числі у військових навчальних закладах інших держав, перелік яких визначається Міністерством оборони України.

(пункт 86 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

87. Особи офіцерського складу, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом, у порядку просування по службі можуть бути переміщені на вищу посаду, якщо вони виступили встановлені Міністерством оборони України строки перебування на попередній посаді.

(пункт 87 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

88. Військовослужбовцям, які проходять військову службу за контрактом у військових частинах, що включені до складу Об'єднаних сил швидкого реагування Збройних Сил України і зараховані до резерву, надається перевага при доборі для призначення на вищі посади.

89. Військовослужбовцям, які вільно володіють відповідною іноземною мовою, надається перевага при призначенні на посади національного персоналу або у багатонаціональних органах військового управління, а також при відрядженні до закордонних дипломатичних установ України та міжнародних організацій.

(пункт 89 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

90. Необхідність і терміновість переміщення військовослужбовців, які не досягли граничного віку перебування на військовій службі і визнані військово-лікарською комісією за станом здоров'я обмежено придатними до військової служби, з посад, що вони займають, на інші посади, на яких вони можуть виконувати обов'язки військової служби з урахуванням стану здоров'я, підготовки і досвіду служби, визначаються командирами (начальниками), які мають право призначати військовослужбовців на відповідні посади.

91. Переміщення по службі в іншу місцевість військовослужбовців, які не досягли граничного віку перебування на військовій службі і визнані придатними або обмежено придатними до військової служби, але при цьому вони самі чи члени їх сімей мають потребу за станом здоров'я у зміні місця служби (проживання), здійснюється на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії.

92. Військовослужбовці, які не досягли граничного віку перебування на військовій службі та визнані за станом здоров'я непридатними до льотної роботи, служби на підводних човнах, надводних кораблях або до роботи у спеціальних спорудах, але придатними або обмежено придатними до військової служби, призначаються на посади, не пов'язані з виконанням польотних завдань, службою на підводних човнах, надводних кораблях чи роботою у спеціальних спорудах. У разі відсутності таких вакантних посад зазначені військовослужбовці звільняються в установленому порядку з військової служби.

93. Призначення військовослужбовців рядового складу, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом, на посади, нижчі від їх фактичного військового

звання, може здійснюватися у випадках, передбачених підпунктом 3 пункту 82 цього Положення, а також у разі переміщення військовослужбовців для дальшого проходження військової служби у місцевостях з установленими строками проходження військової служби.

94. Переміщення військовослужбовців з вищих посад на нижчі здійснюється на підставах, передбачених:

абзацами другим - шостим підпункту 3 та останнім абзацом пункту 82 цього Положення, - прямими начальниками у межах наданих їм прав щодо призначення на посади;

(абзац другий пункту 94 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

абзацом сьомим підпункту 3 пункту 82 цього Положення, якщо до військовослужбовців було застосовано таке дисциплінарне стягнення, як попередження про неповну службову відповідність, яке не відіграло своєї виховної ролі, або пониження в посаді, - командирами (начальниками), яким надано таке право відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України та номенклатури посад.

(абзац третій пункту 94 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

95. Військовослужбовці, переміщені з вищих посад на нижчі, у подальшому просуваються по службі з дотриманням вимог, передбачених пунктом 83 цього Положення, а понижені у посаді в дисциплінарному порядку, - також після зняття дисциплінарного стягнення.

Військовослужбовець, який був призначений на нижчу посаду у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, у подальшому призначається на посаду, що є рівнозначною або, за умови перебування у резерві, вищою за посаду, яку військовослужбовець заміщував до переміщення, без додержання принципу послідовності та без урахування строку перебування на посаді, на яку він був призначений у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів.

(пункт 95 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

96. Не допускається переміщення на нижчі посади без згоди військовослужбовців з мотивів, пов'язаних із вагітністю, наявністю у них дітей віком до трьох років (до шести років - за медичними показниками), або у зв'язку з тим, що вони є самотніми матерями (батьками) та мають дітей віком до чотирнадцяти років чи дітей-інвалідів.

Вагітних військовослужбовців-жінок відповідно до медичного висновку (за їх клопотанням) дозволяється призначати на посади за підставами, визначеними абзацом десятим підпункту 2 і абзацом дев'ятим підпункту 3 пункту 82 цього Положення. Умови їх грошового забезпечення визначаються Кабінетом Міністрів України.

(пункт 96 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

97. Призначення військовослужбовців на посади начальників режимно-секретних органів та їх заступників здійснюється за погодженням із відповідним структурним підрозділом Служби безпеки України відповідно до законодавства.

Начальники спеціальних органів зв'язку (шифрувальної служби та засекреченого зв'язку) призначаються на посади і звільняються з посад за погодженням з органами спеціального зв'язку Генерального штабу Збройних Сил України.

98. Призначення осіб офіцерського складу на посади командування (керівного складу), наукових та науково-педагогічних (педагогічних) працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, наукових (науково-дослідних) установах здійснюється відповідно до номенклатури посад з урахуванням вимог Законів України "Про вищу освіту" та "Про наукову і науково-технічну діяльність". Порядок призначення офіцерів на зазначені посади встановлюється Міністерством оборони України.

99. Військовослужбовці, які є близькими особами у значенні, наведеному в абзаці четвертому частини першої статті 1 Закону України "Про запобігання корупції", не можуть перебувати у відносинах прямої організаційної та правової залежності підлеглої особи від її керівника, у тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на військову службу, призначення на посаду, звільнення з військової служби, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень, контролю за їх виконанням.

(абзац перший пункту 99 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

(пункт 99 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

У разі виникнення обставин, що порушують вимоги абзацу першого цього пункту, відповідні військовослужбовці, близькі їм особи вживають заходів до усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк. Якщо у зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні військовослужбовці та/або близькі їм особи підлягають переміщенню в місячний строк у встановленому порядку на іншу посаду, що виключає безпосереднє підпорядкування, а в разі неможливості переведення військовослужбовець, який перебуває в підпорядкуванні, - звільненню з військової служби.

(пункт 99 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Військовослужбовцям забороняється брати участь у роботі колегіальних органів під час розгляду питань щодо призначення на посаду близьких їм осіб та у будь-який інший спосіб впливати на прийняття такого рішення.

(пункт 99 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

100. Забороняється призначення військовослужбовців на посади у порядку службового сумісництва, крім посад, пов'язаних із науково-педагогічною або науковою діяльністю. Призначення на посади в порядку службового сумісництва здійснюється наказом посадової особи, до номенклатури призначення якої належить така посада, на підставі відповідного подання. Особи офіцерського складу, які мають наукові ступені (вчені звання) або оперативно-стратегічний чи оперативно-тактичний рівень підготовки та відповідний досвід роботи за фахом, можуть залучатися до проведення навчальних занять із курсантами (слухачами) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів на умовах погодинної оплати праці з дозволу безпосереднього командира.

Порядок призначення на посади

101. Призначення військовослужбовців на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено подвійне найменування, здійснюється наказами посадової особи, до номенклатури призначення якої належить вища посада.

102. На посади сержантського і старшинського складу призначаються військовослужбовці, які отримали підготовку відповідного рівня у вищих військових навчальних закладах, навчальних частинах (центрах) та у військових частинах.

(абзац перший пункту 102 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Перелік посад, які не потребують при призначенні на них військової підготовки відповідного рівня, а також порядок проведення підготовки на спеціальних курсах, визначається Міністерством оборони України.

(абзац другий пункту 102 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Особи рядового складу (крім військовослужбовців строкової військової служби), які мають бойовий досвід та не отримали підготовку відповідного рівня у вищих військових навчальних закладах, навчальних частинах (центрах) та у військових частинах, з урахуванням потреби доукомплектування Збройних Сил України в умовах особливого періоду можуть призначатися на посади сержантського і старшинського складу, за якими штатами воєнного часу передбачено військове звання до старшого сержанта (головного старшини) включно, за умови, що їм не будуть підпорядковані сержанти (старшини). Призначення таких військовослужбовців на посади сержантського і старшинського складу здійснюється наказами посадових осіб відповідно до номенклатури посад.

(пункт 102 доповнено абзацом згідно з Указом
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

103. Пункт 103 виключено

(пункт 103 у редакції Указу Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
виключено згідно з Указом Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

104. Особи сержантського і старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом або військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або проходять службу у військовому резерві, мають освітній ступінь вищої освіти не нижче бакалавра, пройшли (у разі потреби) курс військової підготовки за напрямом, що відповідає профілю службової діяльності, з урахуванням потреби в офіцерах такої спеціальності можуть призначатися на посади, що підлягають заміщенню особами молодшого офіцерського складу. Призначення на посади молодшого офіцерського складу здійснюється наказом Міністра оборони України по особовому складу з одночасним прийняттям осіб сержантського і старшинського складу на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу та присвоєнням їм первинного військового звання молодшого лейтенанта. Призначення осіб сержантського і старшинського складу на посади офіцерського складу проводиться за умови, що до досягнення граничного віку проходження військової служби їм залишився строк, який є більшим за строк контракту.

Особи сержантського і старшинського складу (крім військовослужбовців строкової військової служби), які мають бойовий досвід та не мають вищої освіти, з урахуванням потреби доукомплектування Збройних Сил України в умовах особливого періоду можуть призначатися на посади, що підлягають заміщенню особами молодшого офіцерського складу. Призначення таких військовослужбовців здійснюється наказами посадових осіб відповідно до номенклатури посад на період до призначення на ці посади офіцерів та за умови, що їм не будуть підпорядковані офіцери. Особи сержантського і старшинського складу, які займають посади офіцерського складу, можуть бути звільнені із займаних посад і призначені на посади сержантського і старшинського складу за підставами, визначеними підпунктами 3 та 7 пункту 82 цього Положення.

(абзац другий пункту 104 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

(пункт 104 у редакції Указів Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

105. Курсанти з числа прапорщиків (мічманів) і старших прапорщиків (старших мічманів) можуть призначатися за їх згодою на посади старшин курсів (рот, батареї тощо) та заступників командирів взводів (навчальних груп) вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів.

106. Зарахування на навчання до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів слухачів, ад'юнктів, докторантів здійснюється наказами Міністра оборони України, а зарахування на навчання курсантів - наказами начальників вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів.

Накази про зарахування військовослужбовців курсантами, слухачами, ад'юнктами (за денною формою навчання), а також докторантами до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів є підставою для звільнення їх зі штатних посад, які вони займають.

Витяги з наказів про зарахування курсантів, слухачів, ад'юнктів, докторантів до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів надсилаються кадровими органами вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів протягом семи днів після підписання наказів відповідно до районних (міських) військових комісаріатів та кадрових органів військових частин, що направили кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів.

(абзац третій пункту 106 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Витяги з наказів про зарахування призовників та військовозобов'язаних до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів є підставою для зняття їх із відповідного обліку.

107. Випускники вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів після закінчення навчання призначаються на посади:

осіб офіцерського складу - наказами Міністра оборони України;

осіб сержантського і старшинського складу - наказами посадової особи, визначеної номенклатурою посад, яка затверджується Міністром оборони України.

(пункт 107 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

108. Військовослужбовець, якому скасовано допуск до державної таємниці або відмовлено у вищій формі допуску до державної таємниці, призначається на посаду, що не передбачає доступу до державної таємниці за визначеною формою допуску. У разі неможливості призначення на таку посаду військовослужбовець звільняється із займаної посади та зараховується у розпорядження посадової особи для звільнення з військової служби відповідно до законодавства та з урахуванням положень абзацу третього пункту 228 цього Положення.

(пункт 108 у редакції Указів Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

109. Вибуття до нового місця служби військовослужбовця здійснюється після надходження витягу з наказу відповідного командира (начальника) військової частини про призначення, в тому числі доведеного технічними засобами передачі документованої інформації. Виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини має відбутися після здавання посади, але не пізніше ніж через місяць від дня одержання військовою частиною зазначеного витягу з наказу або іншого письмового повідомлення про переміщення по службі військовослужбовця.

До зазначеного строку не включається час перебування військовослужбовця у відпустці, відрадянстві, на лікуванні чи під вартою.

Переміщення військовослужбовців

110. Переміщення військовослужбовців здійснюється в разі, коли звільнення їх із посад або призначення на інші посади належить до номенклатури призначення різних посадових осіб.

Переміщення осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу за наявності обґрунтованих підстав з урахуванням висновків атестування, рекомендацій їх безпосередніх і прямих начальників на підставі клопотань командирів (начальників), які порушили питання про переміщення, здійснюється:

між з'єднаннями, військовими частинами, оперативними командуваннями - наказами посадової особи, якій підпорядковані відповідні види Збройних Сил України, з'єднання, військові частини та оперативні командування;

(абзац третій пункту 110 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

між видами Збройних Сил України та військовими частинами, які підпорядковані начальникам структурних підрозділів Генерального штабу Збройних Сил України, - наказом першого заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України;

(абзац четвертий пункту 110 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

між військовими частинами, які підпорядковані керівникам структурних підрозділів Міністерства оборони України, - наказом відповідного заступника Міністра оборони України.

Форма та порядок надання клопотання визначаються Міністерством оборони України.

Переміщення осіб офіцерського складу між видами Збройних Сил України, з'єднаннями, військовими частинами та оперативними командуваннями, здійснюється наказами посадової особи, якій підпорядковані відповідні види Збройних Сил України, з'єднання, військові частини та оперативні командування, крім посад, що належать до повноважень вищої посадової особи.

(абзац сьомий пункту 110 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Призначення на посади, що належать до номенклатури посад нижчої посадової особи, здійснюється наказами тих командирів (начальників), до номенклатури призначення яких належать посади, з яких переміщуються військовослужбовці.

111. Офіцери - випускники вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів протягом року не підлягають переміщенню по службі, крім таких випадків:

у зв'язку зі службовою необхідністю для комплектування Сил негайного реагування Збройних Сил України;

(абзац другий пункту 111 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

у разі неможливості проходження військової служби на займаній посаді за станом здоров'я відповідно до висновку (постанови) військово-лікарської комісії;

якщо займана посада підлягає скороченню внаслідок скорочення штатів або проведення організаційних заходів;

за сімейними обставинами - на особисте прохання;

у зв'язку з призначенням на нижчу посаду в порядку дисциплінарного стягнення;

у зв'язку з перебуванням у відносинах прямої організаційної та правової залежності з особами, які є близькими особами у значенні, наведеному в абзаці четвертому частини першої статті 1 Закону України "Про запобігання корупції";

(пункт 111 доповнено абзацом згідно з Указом
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
абзац сьомий пункту 111 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

у разі потреби доукомплектування в особливий період посад, передбачених штатами воєнного часу.

(пункт 111 доповнено абзацом згідно з Указом
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

112. Військовослужбовець може бути переміщений на нове місце військової служби з однієї військової частини до іншої у випадках, визначених пунктом 82 цього Положення, а також якщо з урахуванням вчиненого правопорушення військовослужбовець, якому призначено покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців, не може бути залишений на посаді, пов'язаній із керівництвом підлеглими особами.

Зазначене переміщення здійснюється без згоди військовослужбовця, крім таких випадків:

неможливість проходження військовослужбовцем військової служби у місцевості, до якої його переміщують, відповідно до висновку (постанови) військово-лікарської комісії;

неможливість проживання членів сім'ї військовослужбовця за станом здоров'я в місцевості, до якої його переміщують, відповідно до документів, які це підтверджують;

потреба у догляді за непрацездатними чи хворими батьками, дружиною (чоловіком) або особами, які виховували його з дитинства замість батьків і були визнані опікунами та мешкають окремо від сім'ї військовослужбовця, відповідно до документів, які це підтверджують.

Військовослужбовець, який проходить військову службу за призовом, переміщується у зв'язку із службовою необхідністю та за станом здоров'я на нове місце військової служби без його згоди.

113. Переміщення військовослужбовця за станом здоров'я або за станом здоров'я членів його сім'ї здійснюється за рапортом військовослужбовця та за наявності відповідного медичного висновку.

Для переміщення в іншу місцевість військовослужбовець до рапорту додає відповідні документи, які підтверджують необхідність зміни місця проживання:

дружини (чоловіка);

його (її) неповнолітніх дітей, повнолітніх дітей - учнів (студентів) навчальних закладів за денною формою навчання, які перебувають на утриманні військовослужбовця, та дітей-інвалідів I або II групи;

непрацездатних батьків військовослужбовця та його (її) дружини (чоловіка);

братів, сестер військовослужбовця та його (її) дружини (чоловіка), які перебувають на його (її) утриманні.

Переміщення на нове місце військової служби військовослужбовця, який проходить військову службу за контрактом, викликане потребою догляду за непрацездатними чи хворими батьками, дружиною (чоловіком) чи особами, які виховували його з дитинства замість батьків і були визнані опікунами та мешкають окремо від сім'ї військовослужбовця, здійснюється командирами з'єднань, рівнозначними їм і вище посадовими особами на підставі рапорту військовослужбовця та відповідних документів, які підтверджують потребу в постійному сторонньому догляді (допомозі, нагляді) за ними.

114. У разі коли переміщення військовослужбовця, який проходить військову службу за контрактом, на нове місце військової служби передбачає зміну місця проживання його сім'ї, а дружина (чоловік) військовослужбовця також проходить військову службу за контрактом, одночасно з прийняттям рішення про переміщення військовослужбовця на нове місце військової служби, крім випадків переміщення на підставі висновку атестації чи у порядку реалізації накладеного дисциплінарного стягнення відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, а також якщо може виникнути обставина, що порушує вимоги частини першої статті 27 Закону України "Про запобігання корупції", вирішується (за їх згодою) питання щодо переміщення у цю ж місцевість його (її) дружини (чоловіка).

(абзац перший пункту 114 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Переміщення на нове місце військової служби не здійснюється також, якщо військовослужбовці, які перебувають у шлюбі, не можуть бути одночасно призначені на військові посади в межах одного населеного пункту (гарнізону) та в разі відмови одного з них від звільнення з військової служби.

(абзац другий пункту 114 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

Порядок організації контролю за прибуттям військовослужбовців до нового місця служби визначається Міністерством оборони України.

(пункт 114 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Планова заміна військовослужбовців

115. Плановій заміні підлягають військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом на території України у місцевостях з установленим строком військової служби, а також військовослужбовці, які направлені за кордон.

Переміщення військовослужбовців у разі планової заміни в місцевості з установленим строком військової служби здійснюється відповідно до цього Положення. Перелік таких місцевостей визначається Кабінетом Міністрів України, а строк військової служби встановлюється відповідно до законодавства.

Повторне направлення військовослужбовців без їх згоди в місцевості з установленим строком військової служби раніше, ніж через п'ять років, не допускається.

Військовослужбовець, який проходить військову службу в місцевості з установленим строком військової служби, може бути залишений для дальшого проходження військової служби на строк до одного року. При цьому максимальний строк військової служби не може перевищувати встановленого законом строку військової служби в такій місцевості.

Перебування військовослужбовців у розпорядженні відповідних командирів

116. Зарахування військовослужбовців наказами по особовому складу в розпорядження посадових осіб, які мають право призначення на посади, для вирішення питання щодо дальшого їх службового використання допускається в разі:

- 1) розформування (реформування) військової частини або скорочення штатних посад, якщо до кінця встановленого строку проведення цих заходів не вирішено питання щодо дальшого службового використання вивільнених військовослужбовців;
- 2) якщо посада, на яку призначено військовослужбовця, належить до номенклатури призначення нижчої посадової особи і не є вакантною, а також до номенклатури призначення командира військової частини А0515;
- 3) пониження у посаді в порядку виконання накладеного дисциплінарного стягнення або призначення на нижчу посаду на підставі висновку атестації, якщо неможливо відразу призначити військовослужбовця на нижчу посаду;
- 4) повернення депутатів, які є військовослужбовцями, після закінчення строку їх депутатських повноважень;
- 5) повернення військовослужбовців, відряджених до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів;

- 6) повернення військовослужбовців, які направлені за кордон без виключення із списків особового складу військових частин, у яких вони проходили службу до направлення, якщо їх військові посади внаслідок організаційно-штатних заходів у військовій частині скорочено;
- 7) закінчення строку перебування військовослужбовців на посадах науково-педагогічних працівників вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів та необрання їх на ці посади за результатами нового конкурсу;
- 8) скасування допуску до державної таємниці - до вирішення питання дальшого проходження військової служби;
- 9) відрахування слухача денної форми навчання з вищого навчального закладу;
- 10) визнання військовослужбовця військово-лікарською комісією непридатним чи обмежено придатним до військової служби - до звільнення з військової служби;
- 11) якщо в особливий період випускники вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів після завершення навчання не можуть бути безпосередньо призначені на посади;
- 12) навчання військовослужбовців за денною формою у вищому навчальному закладі іншого військового формування - до закінчення навчання;
- 13) якщо стосовно військовослужбовців застосовано запобіжні заходи кримінального провадження у виді домашнього арешту або тримання під вартою чи за вироком суду застосовані такі покарання, як арешт або тримання в дисциплінарному батальйоні;
- 14) якщо військовослужбовці відсутні більше десяти днів, - до повернення військовослужбовців у військову частину (у разі неприйняття іншого рішення про дальше проходження ними військової служби) або до дня набрання чинності рішенням суду про визнання їх безвісно відсутніми чи оголошення померлими;
- 15) якщо військовослужбовці перебувають на тривалому лікуванні у зв'язку з отриманим пораненням або хворобою, отриманою в особливий період, чи у полоні, як заручники або інтерновані особи, - до їх повернення;
- 16) перебування у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (шестирічного віку - за медичними показниками) - до закінчення відпустки по догляду за дитиною.

(підпункт 16 пункту 116 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Військовослужбовці звільняються з посад та зараховуються в розпорядження посадових осіб наказами командирів (начальників), які мають право призначення на ці посади.

Військовослужбовці, які зараховані в розпорядження відповідно до підпунктів 1 - 12 цього пункту, продовжують проходити військову службу згідно з цим Положенням, виконуючи обов'язки військової служби в межах, визначених посадовою особою, у розпорядженні якої вони перебувають.

Час перебування військовослужбовців на лікуванні, в основній або додатковій відпустці виключається із загального періоду перебування у розпорядженні відповідних командирів (начальників).

Військовослужбовець, якого звільнено з посади, вважається таким, що перебуває у розпорядженні відповідного командира (начальника) військової частини, у списках якої він перебуває, з дня, що настає за днем звільнення, та до дня, з якого він приступив до виконання обов'язків за новою військовою посадою, на яку його призначено (до дня зарахування у розпорядження посадової особи, яка має право призначення на посаду).

Матеріальне та грошове забезпечення військовослужбовців, зарахованих у розпорядження відповідних командирів (начальників), здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(пункт 116 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 26.10.2012 р. N 613/2012, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

117. Призначення на посади військовослужбовців, які перебувають у розпорядженні відповідних командирів (начальників), проводиться в якомога коротший строк, але не пізніше ніж через два місяці з дня звільнення з попередньої посади, за винятком випадків, передбачених підпунктами 12 - 16 пункту 116 цього Положення.

(абзац перший пункту 117 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Військовослужбовці, призвані та прийняті на військову службу із запасу, призначаються на посади не пізніше ніж через два тижні з дня вибуття до місця служби, зазначеного у приписі військового комісаріату.

(абзац другий пункту 117 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Порядок призначення військовослужбовців на посади при проведенні організаційно-штатних заходів

118. Під час проведення організаційно-штатних заходів, унаслідок яких передбачається скорочення посад військовослужбовців, до кадрового органу номенклатури призначення не пізніше ніж за два місяці до встановлених строків проведення таких заходів подається список військовослужбовців, які вивільняються, з пропозиціями щодо їх дальшого службового використання.

У разі неможливості призначення військовослужбовців, які вивільняються, на рівнозначні посади вони:

призначаються на нижчі посади (не більш як на один ступінь чи за їх згодою більше ніж на один ступінь);

(абзац третій пункту 118 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

зараховуються у розпорядження відповідного командира (начальника) згідно з підпунктом 1 пункту 116 цього Положення;

звільняються з військової служби у встановленому порядку (у разі відсутності згоди призначення на нижчі посади більше ніж на один ступінь або відсутності згоди переміщення на посади у випадках, визначених абзацами третім - п'ятим пункту 112 цього Положення).

(абзац другий пункту 118 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, замінено абзацами згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, у зв'язку з цим абзац третій вважати абзацом шостим)

Грошове забезпечення військовослужбовців, звільнених з військової посади, до вступу до виконання обов'язків за новою військовою посадою здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

119. Під час проведення організаційно-штатних заходів, унаслідок яких передбачається скорочення військових посад, на вакантні посади в першу чергу призначаються військовослужбовці, які згідно із законодавством належать до категорій громадян, що користуються переважним правом залишення на службі чи першочерговим правом призначення на вакантні посади. Призначення всіх інших військовослужбовців здійснюється після вирішення питання щодо дальшого службового використання вивільнених військовослужбовців.

Порядок тимчасового виконання обов'язків

120. У зв'язку зі службовою необхідністю на військовослужбовця, який займає штатну посаду, може бути покладено тимчасове виконання обов'язків за іншою рівнозначною або вищою посадою, а саме:

- 1) вакантною - за його згодою;
- 2) невакантною - у разі тимчасової відсутності або внаслідок усунення чи відсторонення від посади військовослужбовця, який її займає.

(підпункт 2 пункту 120 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

Безперервний строк тимчасового виконання обов'язків за вакантною посадою не повинен перевищувати шести місяців, а за невакантною - чотирьох місяців, за винятком випадку, передбаченому пунктом 137 цього Положення.

На військовослужбовця, який займає штатну посаду, за його згодою може бути покладено виконання обов'язків за невакантною посадою на час перебування військовослужбовця, який її займає, у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (шестирічного віку - за медичними показниками).

На військовослужбовців, які перебувають у розпорядженні відповідних командирів (начальників), тимчасове виконання обов'язків за вакантною посадою може бути покладено на строк не більше двох місяців.

121. Тимчасове виконання обов'язків покладається на військовослужбовців наказом командира (начальника) військової частини.

Для тимчасового виконання обов'язків за вакантними і невакантними військовими посадами можуть призначатися:

- 1) особи рядового складу - на військові посади, за якими штатами (штатними розписами) передбачені військові звання рядового складу, а в особливий період - на військові посади, за якими штатами воєнного часу передбачені військові звання сержантського і старшинського складу до старшого сержанта (головного старшини) включно;

(підпункт 1 пункту 121 у редакції Указів
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015,
від 14.11.2016 р. N 503/2016)

1¹) особи рядового складу режимно-секретних органів та спеціальних органів зв'язку (шифрувальної служби та засекреченого зв'язку), які мають допуск до державної таємниці відповідної форми, - на військові посади в цих органах, за якими штатами (штатними розписами) передбачені військові звання сержантського і старшинського складу, з дотриманням вимог пункту 97 цього Положення;

(пункт 121 доповнено підпунктом 1¹ згідно з Указом
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

2) особи сержантського і старшинського складу - на військові посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачені військові звання сержантського і старшинського або молодшого офіцерського складу, якщо їм не підпорядковані офіцери;

(підпункт 2 пункту 121 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

3) особи молодшого офіцерського складу - на військові посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачені військові звання молодшого або старшого офіцерського складу;

(підпункт 3 пункту 121 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

4) особи старшого офіцерського складу - на військові посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачені військові звання старшого або вищого офіцерського складу;

(підпункт 4 пункту 121 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

5) особи вищого офіцерського складу - на військові посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачені військові звання вищого офіцерського складу.

Для тимчасового заміщення посад, укомплектованих військовослужбовцями-жінками, на період відпусток у зв'язку з вагітністю та пологами, а також посад, укомплектованих військовослужбовцями на період відпусток по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (шестирічного віку - за медичними показниками), командири (начальники) військових частин можуть тимчасово приймати на роботу цивільних осіб, які мають споріднені спеціальності, з укладенням з ними на цей період трудового договору.

Тимчасове заміщення вакантних військових посад цивільними особами на умовах строкового трудового договору здійснюється у випадках та в порядку, визначених Міністерством оборони України.

**Порядок усунення військовослужбовців від виконання службових обов'язків,
відсторонення від виконання службових повноважень, повноважень на посаді
або відсторонення від посади**

(назва підрозділу у редакції Указу
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

122. Усунення військовослужбовців від виконання службових обов'язків здійснюється відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

Військовослужбовець, стосовно якого складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, або військове адміністративне правопорушення, може бути відсторонений від виконання службових обов'язків за рішенням командира до закінчення розгляду справи судом чи вирішення питання подальшого проходження військової служби.

(абзац другий пункту 122 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Військовослужбовець, стосовно якого винесено постанову про притягнення як обвинуваченого у вчиненні злочину у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді до розгляду справи судом.

Відсторонення військовослужбовців від посади як захід забезпечення кримінального провадження здійснюється відповідно до Кримінального процесуального кодексу України.

(абзац четвертий пункту 122, у редакції Указу
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
набирає чинності з 20.11.2012 р.)

Військовослужбовці, які усунуті від виконання службових обов'язків, відсторонені від виконання службових повноважень, а також відсторонені від виконання повноважень на посаді або відсторонені від посади (якщо до них не застосовано запобіжних заходів кримінального провадження у виді домашнього арешту або тримання під вартою), продовжують проходити військову службу згідно з цим Положенням, виконуючи обов'язки військової служби в межах, визначених командиром (начальником) військової частини.

Грошове забезпечення військовослужбовців, які усунуті від виконання службових обов'язків, відсторонені від виконання повноважень на посаді або відсторонені від посади, здійснюється в порядку, визначеному Міністром оборони України.

Поновлення у правах усунутих від виконання службових обов'язків відбувається відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

Військовослужбовці, відсторонені від виконання службових повноважень, у разі закриття провадження у справі про адміністративне корупційне правопорушення у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення поновлюються у виконанні службових повноважень, їм відшкодовується середній заробіток за час вимушеного прогулу відповідно до Закону України "Про запобігання корупції". Скасування постанови у справі про адміністративне правопорушення із закриттям провадження тягне за собою повернення військовослужбовцю стягнених грошових сум, а також скасування інших обмежень, пов'язаних із цією постановою.

(абзац восьмий пункту 122 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015,
від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Військовослужбовці, які були відсторонені від посади, поновлюються в установленому порядку на посаді в разі скасування відповідної ухвали слідчого судді під час досудового розслідування або суду під час судового провадження, винесення судом виправдувального вироку, відмови у порушенні кримінальної справи за відсутності події злочину, відсутності у діянні складу злочину, за недоведеності їх участі у вчиненні злочину або в разі закриття кримінальної справи, а військовослужбовці, які були відсторонені від виконання повноважень на посаді, поновлюються у виконанні повноважень на посаді у разі скасування в установленому порядку постанови про притягнення особи як обвинуваченого у вчиненні злочину у сфері службової діяльності, винесення судом виправдувального вироку, відмови у порушенні кримінальної справи за відсутності події

злочину, відсутності у діянні складу злочину, за недоведеності їх участі у вчиненні злочину або в разі закриття кримінальної справи.

(абзац дев'ятий пункту 122, у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, набирає чинності з 20.11.2012 р.)

Грошове забезпечення, яке втратили відсторонені від посади або відсторонені від виконання повноважень на посаді військовослужбовці внаслідок незаконних дій, відшкодовується їм у порядку, передбаченому Законом України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду".

(абзац десятий пункту 122 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

(пункт 122 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Особливості проходження військової служби військовослужбовцями, які направляються за кордон

123. Військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом та мають необхідну професійну і психологічну підготовку, можуть бути направлені за кордон.

Військовослужбовці-жінки можуть бути направлені за кордон у складі військових підрозділів за наявності вакантних посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями-жінками.

124. Добір і направлення за кордон військовослужбовців здійснюється на добровільній основі відповідно до їх рапортів у порядку, що визначається Міністерством оборони України.

Добір військовослужбовців для направлення за кордон для проходження військової служби на військових посадах здійснюється з резерву кандидатів для призначення на посади національного персоналу, до багатонаціональних органів військового управління, закордонних дипломатичних установ України та міжнародних організацій, командирів військових підрозділів (далі - резерв для направлення за кордон).

(абзац другий пункту 124 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Порядок створення резерву для направлення за кордон та вимоги до кандидатів визначаються Міністерством оборони України.

125. На військовослужбовців, які направляються за кордон, оформлюються виїзні справи у порядку, визначеному Міністерством оборони України.

126. Із військовослужбовцями підрозділів Збройних Сил України, що направляються до інших держав для участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки у складі національного контингенту, підписується додаток до контракту про проходження військової служби згідно з додатком 3, що є невід'ємною частиною такого контракту.

(абзац перший пункту 126 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

Додаток до контракту про проходження військової служби - додаткова письмова угода, що підписується військовослужбовцем, який призначається на добровільній основі на посаду у підрозділі, що направляється до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, з одного боку, та Міністерством оборони України, з іншого боку, для встановлення правових відносин між сторонами під час проходження військовослужбовцем військової служби у складі такого підрозділу.

(абзац другий пункту 126 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

(пункт 126 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

127. Право на підписання з військовослужбовцями додатка до контракту про проходження військової служби від імені Міністерства оборони України надається:

(абзац перший пункту 127 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

1) Міністру оборони України - з військовослужбовцями, що призначені або призначаються на посади, за якими штатом (штатним розписом) передбачено військове звання вищого офіцерського складу;

2) командувачу виду Збройних Сил України, на якого покладено формування підрозділу Збройних Сил України, що направляється до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, - з іншими особами.

(підпункт 2 пункту 127 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 03.12.2012 р. N 672/2012)

128. Додаток до контракту про проходження військової служби підписується на строк перебування військовослужбовця у складі підрозділу Збройних Сил України, направленого до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, але не більше одного року, та набирає чинності з дня перетину державного кордону України.

(пункт 128 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

129. Додаток до контракту про проходження військової служби складається у двох примірниках та підписується військовослужбовцем і посадовою особою, якій надано право на його підписання від імені Міністерства оборони України. Підпис посадової особи скріплюється гербовою печаткою військової частини.

(абзац перший пункту 129 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Один примірник контракту зберігається в особовій справі військовослужбовця, другий - у військовослужбовця.

(абзац другий пункту 129 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Видання відповідного наказу по особовому складу здійснюється після підписання додатка до контракту про проходження військової служби.

(абзац третій пункту 129 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

130. Про дату набрання чинності додатком до контракту в обох його примірниках та в особовій справі військовослужбовця робиться відповідний запис, який засвідчується підписом командира (начальника) військової частини та скріплюється гербовою печаткою військової частини.

(пункт 130 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

131. Додаток до контракту про проходження військової служби не підписується, якщо:

(абзац перший пункту 131 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

1) у складі підрозділу Збройних Сил України, що направляється до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, відсутні вакантні військові посади, що відповідають фаху та освітньо-кваліфікаційному рівню підготовки військовослужбовця;

(підпункт 1 пункту 131 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 03.12.2012 р. N 672/2012)

2) військовослужбовець на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії визнаний за станом здоров'я непридатним або обмежено придатним до військової служби в місцевості, в яку направляється або в якій перебуває військовий підрозділ;

3) військовослужбовцю за вироком суду призначено покарання, не пов'язане з позбавленням волі, або його звільнено від відбування покарання з випробуванням і залишенням на військовій службі;

4) військовослужбовець проходить військову службу у військовій частині, розформування якої завершується до закінчення строку його перебування у складі національного контингенту або під час реформування якої скорочується посада, яку він займає.

(підпункт 4 пункту 131 у редакції Указу Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 03.12.2012 р. N 672/2012)

132. З військовослужбовцем підрозділу Збройних Сил України, направленою до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, за його бажанням може бути підписано новий додаток до контракту про проходження військової служби, крім випадків, передбачених пунктом 131 цього Положення, у разі:

(абзац перший пункту 132 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

прийняття рішення Міністром оборони України про продовження строку перебування військовослужбовця у складі підрозділу Збройних Сил України, направлено до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки;

(абзац другий пункту 132 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 03.12.2012 р. N 672/2012)

переміщення військовослужбовця по службі у складі військового підрозділу за службовою необхідністю.

Новий додаток до контракту про проходження військової служби підписується на строк, з урахуванням якого безперервний строк служби військовослужбовця у складі підрозділу Збройних Сил України, направлено до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, не може перевищувати одного року.

(абзац четвертий пункту 132 у редакції Указу
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
із змінами, внесеними згідно з Указом
Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

Новий додаток до контракту про проходження військової служби набирає чинності з дня, наступного за днем закінчення строку чинного додатка до контракту, а з військовослужбовцем, якого переміщено по службі у межах підрозділу Збройних Сил України, направлено до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, - з дня видання відповідною посадовою особою наказу про призначення його на посаду.

(абзац п'ятий пункту 132 у редакції Указу
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
із змінами, внесеними згідно з Указом
Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

133. Для військовослужбовців підрозділу Збройних Сил України, направлено до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, які перебувають в умовах, що з об'єктивних причин (перебування у полоні, заручником, інтернованим в нейтральній державі, якщо місце перебування невідоме та за інших обставин) унеможливають підписання нового додатка до контракту про проходження військової служби, додаток до контракту діє до прийняття судом рішення про визнання їх безвісно відсутніми чи оголошення померлими або до закінчення перебування в таких умовах і повернення до підрозділів, в яких вони проходили військову службу за кордоном, а також до визначення придатності до проходження військової служби за станом здоров'я та прийняття рішення щодо підписання нового додатка до контракту.

(абзац перший пункту 133 у редакції Указу
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
із змінами, внесеними згідно з Указом
Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

У разі непідписання нового додатка до контракту такі військовослужбовці повертаються в Україну.

(абзац другий пункту 133 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Для військовослужбовців, які після закінчення перебування у зазначених в абзаці першому умовах повертаються в Україну, додаток до контракту про проходження військової служби діє до моменту

перетинання ними державного кордону України або до прийняття судом рішення про визнання їх безвісно відсутніми чи оголошення померлими.

(абзац третій пункту 133 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

134. Дія додатка до контракту про проходження військової служби припиняється, а військовослужбовці повертаються в Україну:

(абзац перший пункту 134 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

1) за рішенням командування військового підрозділу за наявності підстав, передбачених підпунктом 1 пункту 35 цього Положення, а також у разі порушення законодавства держави перебування і притягнення до відповідальності у порядку, передбаченому міжнародними договорами України, при порушенні стосовно військовослужбовця кримінальної справи;

2) за рішенням військовослужбовця за наявності підстав, передбачених підпунктом 2 пункту 35 цього Положення.

135. У разі припинення дії додатка до контракту про проходження військової служби у примірнику додатка, що зберігається в особовій справі, робиться запис із зазначенням підстав і дати припинення дії додатка до контракту про проходження військової служби. Запис завіряється підписом відповідної посадової особи та скріплюється гербовою печаткою військової частини.

(пункт 135 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

136. Призначення на посади військовослужбовців, які направляються за кордон, здійснюється:

1) національного персоналу, у багатонаціональних органах військового управління до закордонних дипломатичних установ України та міжнародних організацій - наказами Міністра оборони України;

(підпункт 1 пункту 136 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) у складі військових підрозділів:

командирів національного контингенту та військовослужбовців структурних підрозділів Міністерства оборони України і військових частин А0515, А1988, К1410 - наказами Міністра оборони України;

(абзац другий підпункту 2 пункту 136 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 03.12.2012 р. N 672/2012)

інших осіб офіцерського складу, за винятком тих, яких призначає Міністр оборони України, - наказами начальника Генерального штабу Збройних Сил України;

осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу - наказами командувача виду Збройних Сил України, на якого покладено формування військового підрозділу, що направляється за кордон.

137. Військовослужбовці, які призначаються на посади у складі підрозділів Збройних Сил України, що направляються до інших держав для участі у міжнародних операціях з підтримання миру і

безпеки, а також направлені на навчання (підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації) за кордон строком до одного року, не виключаються зі списків особового складу військових частин, з яких вони прибули. Посади, що вивільняються такими військовослужбовцями, вважаються невакантними і зберігаються на строк перебування їх за кордоном. Дозволяється покладати тимчасове виконання обов'язків за такими посадами на інших військовослужбовців у встановленому порядку. Після закінчення строку військової служби у складі підрозділів Збройних Сил України, направлених до інших держав для участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, або навчання за кордоном військовослужбовці повертаються на попереднє місце служби.

(пункт 137 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 03.12.2012 р. N 672/2012)

138. Військовослужбовці, призначені на посади національного персоналу, у багатонаціональних органах військового управління, а також направлені на навчання за кордоном строком понад один рік, звільняються із займаних посад, виключаються зі списків особового складу військової частини та призначаються на посади у визначену Міністром оборони України військову частину. Після закінчення проходження військової служби або навчання за кордоном військовослужбовці звільняються з посад у визначеній Міністром оборони України військовій частині та призначаються на посади наказами Міністра оборони України.

(пункт 138 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
від 03.12.2012 р. N 672/2012)

139. Призначення військовослужбовців на іншу посаду у складі підрозділів Збройних Сил України, що направляються до інших держав для участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки, здійснюється наказами по особовому складу посадових осіб, зазначених у пункті 136 цього Положення, за поданням командира (начальника) відповідного військового підрозділу.

(пункт 139 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 03.12.2012 р. N 672/2012)

140. Вимоги до кандидатів, порядок відбору і направлення військовослужбовців для навчання за кордоном строком понад два місяці визначаються Міністерством оборони України.

(пункт 140 у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Особливості проходження військової служби військовослужбовцями, яким призначено кримінальне покарання

141. Військовослужбовці, до яких застосовано таке покарання, як арешт, проходять військову службу з урахуванням обмежень, що застосовуються до них згідно з правилами утримання військовослужбовців на гауптвахті, передбаченими Статутом гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України.

142. Військовослужбовці, до яких застосовано такі покарання, як арешт або службове обмеження для військовослужбовців, не можуть бути переміщені до нового місця служби, крім випадку, передбаченого пунктом 112 цього Положення, або підвищені у військовому званні, призначені на вищу посаду.

Військовослужбовці, до яких застосовано таке покарання, як тримання в дисциплінарному батальйоні, звільняються з посади і зараховуються у розпорядження відповідного командира (начальника) згідно з підпунктом 13 пункту 116 цього Положення.

(пункт 142 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

143. Військовослужбовці, які були незаконно засуджені або незаконно притягнуті до кримінальної відповідальності, в разі скасування вироку суду або винесення судом виправдувального вироку, в разі закриття кримінального провадження направляються до військових частин для дальшого проходження служби, де їх поновлюють у колишніх військових званнях (у разі їх позбавлення) і на посадах або звільняють з військової служби у запас (відставку) з поновленням у колишніх військових званнях (у разі їх позбавлення).

(абзац перший пункту 143 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

До загального строку військової служби, строку вислуги у військовому званні та строку контракту зараховується час відбування військовослужбовцями покарання в місцях позбавлення або обмеження волі та перебування під вартою, час тримання в дисциплінарному батальйоні, якщо вони були незаконно засуджені або незаконно притягнуті до кримінальної відповідальності, у разі скасування вироку суду або ухвалення судом виправдувального вироку, закриття кримінального провадження.

(абзац другий пункту 143 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

До загального строку військової служби, строку вислуги у військовому званні та до строку контракту не зараховується час відбування військовослужбовцем такого покарання, як арешт (крім випадків, передбачених статтею 55 Кримінально-виконавчого кодексу України), строк самовільного залишення військової частини або місця служби на строк понад 10 діб, незалежно від причини залишення, а також час відбування військовослужбовцем покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні.

(абзац третій пункту 143 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Направлення військовослужбовців до інших військових формувань

144. У разі потреби у військовослужбовцях для заміщення вакантних посад в інших військових формуваннях керівники цих військових формувань письмово повідомляють Міністерство оборони України про основні характеристики військових посад та професійні, освітні і кваліфікаційні вимоги до військовослужбовців для зайняття зазначених посад.

Добір військовослужбовців для направлення до інших військових формувань здійснюється разом з Міністерством оборони України на підставі запитів керівників відповідних військових формувань.

Направлення військовослужбовців зі Збройних Сил України до інших військових формувань з виключенням зі списків особового складу Збройних Сил України здійснюється за їх згодою та оформляється:

на осіб офіцерського складу - наказами Міністра оборони України;

на осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу - наказами першого заступника Міністра оборони України, першого заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

(абзац п'ятий пункту 144 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

У разі потреби підготовки фахівців за напрямками чи спеціальностями, за якими підготовка у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України не проводиться, особи офіцерського складу можуть направлятися наказами Міністра оборони України на навчання до вищих навчальних закладів інших військових формувань без виключення із списків особового складу Збройних Сил України.

(пункт 144 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

V. Відрядження

145. Військовослужбовці можуть бути направлені у відрядження самостійно або у складі військового підрозділу (команди) з метою:

навчання на курсах, проходження зборів, вступу до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів;

участі у заходах, пов'язаних із підготовкою військ (сил);

забезпечення охорони, супроводження і доставки військових вантажів, озброєння, військової техніки та інших матеріальних засобів;

супроводження нарочних з таємними документами і матеріалами або як нарочні;

супроводження (за потреби) окремих військовослужбовців, хворих або команд військовослужбовців та конвоювання заарештованих і засуджених;

отримання нагород;

участі в засіданнях судів або прибуття за викликом органів досудового розслідування;

(абзац восьмий пункту 145 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

участі в планових заходах (збори, семінари, засідання, наради тощо);

ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;

реабілітації за наслідками поранень (контузій, травм або каліцтв), пов'язаних з виконанням ними обов'язків військової служби, та забезпечення супроводження таких військовослужбовців;

(пункт 145 доповнено новим абзацом одинадцятим згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016, у зв'язку з цим абзаци одинадцятий - чотирнадцятий вважати відповідно абзацами дванадцятим - п'ятнадцятим)

в інших випадках за викликом (розпорядженням) старших командирів.

Курсанти (слухачі), крім випадків, зазначених в абзацах другому - одинадцятому цього пункту, можуть бути направлені у відрядження самостійно або у складі команди з метою проходження практики або військового стажування.

Направлення у відрядження військовослужбовців-жінок вагітних та тих, які мають дітей віком до чотирнадцяти років, без їх згоди не допускається.

Військовослужбовці направляються у відрядження за рішенням командирів (начальників) військових частин або старших командирів (начальників), про що видається наказ командира (начальника) військової частини по стройовій частині.

146. Військовослужбовцям, які направляються у відрядження, видається посвідчення про відрядження встановленого зразка.

Військовослужбовці після прибуття до пункту відрядження зобов'язані в установлений строк з'явитися до посадової особи, в розпорядження якої вони відряджені, повідомити командування своєї військової частини про прибуття, стати в установленому порядку на облік і виконувати поставлені завдання.

147. Під час прямування до місця відрядження та повернення з нього військовослужбовцям заборонено відхилятися від зазначеного у посвідченні про відрядження маршруту або здійснювати самовільні зупинки в проміжних пунктах.

У разі затримки в дорозі з незалежних від військовослужбовця причин він повинен отримати відповідну позначку в посвідченні про відрядження або довідку про причини затримки у військового коменданта на транспорті або начальника органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України чи військового комісара, а в разі їх відсутності - в адміністрації шляхів сполучення або місцевої державної адміністрації чи органі місцевого самоврядування, а також повідомити про затримку командира (начальника) військової частини, в якій він проходить військову службу.

У разі втрати в дорозі службових або особистих документів, зброї, іншого військового майна відряджений військовослужбовець повинен негайно повідомити про це військового коменданта на транспорті або начальника органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України чи військового комісара, а в разі їх відсутності - посадових осіб органу внутрішніх справ, адміністрації шляхів сполучення або місцевої державної адміністрації чи органу місцевого самоврядування, а також командира (начальника) військової частини, в якій він проходить військову службу.

148. Військовослужбовець за наявності поважних причин, що перешкоджають йому своєчасно вибути з пункту відрядження до місця постійної служби (навчання), повинен повідомити про це командира (начальника) військової частини через начальника органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військового комісара, а в разі їх відсутності - через посадових осіб місцевої державної адміністрації чи органу місцевого самоврядування із зазначенням причин затримки.

Поважними причинами затримки військовослужбовця у відрядженні понад строки, зазначені в посвідченні про відрядження, є хвороба, що позбавила його можливості своєчасно повернутися з відрядження, стихійне лихо, інші надзвичайні ситуації. Причини затримки повинні бути підтверджені відповідними документами.

149. Про затримку військовослужбовця понад строк, зазначений у посвідченні про відрядження, посадова особа, в розпорядження якої він прибув, або начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України чи військовий комісар зобов'язані повідомити

командира (начальника), який направив військовослужбовця у відрядження, із зазначенням причин затримки.

У разі порушення військовослужбовцем військової дисципліни в період відрядження начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовий комісар мають право припинити відрядження з відповідною позначкою про це у посвідченні про відрядження і з зазначенням причини припинення відрядження, строку прибуття військовослужбовця до військової частини, повідомивши про це командира (начальника) військової частини.

150. У разі неповернення військовослужбовця з відрядження в установлений строк та відсутності повідомлення про причини його затримки командир (начальник) військової частини негайно надсилає запит посадовій особі, в розпорядженні якої був відряджений військовослужбовець, або начальнику органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України чи військовому комісару. Після одержання відповіді на запит про те, що відряджений не прибув до пункту призначення або своєчасно вибув до своєї військової частини, командир (начальник) військової частини організовує його розшук в установленому порядку.

Прикомандирування депутатів, які є військовослужбовцями, відрядження військовослужбовців до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів із залишенням на військовій службі

(назва підрозділу у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

151. Прикомандирування депутатів, які є військовослужбовцями, оформлюється наказами Міністра оборони України на підставі офіційно оприлюднених результатів виборів народних депутатів України або на підставі рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим чи відповідної місцевої ради про обрання їх на виборну посаду.

152. Після закінчення строку або дострокового припинення депутатських повноважень депутат, який є військовослужбовцем, направляється у місячний строк у розпорядження Міністерства оборони України для дальшого проходження військової служби на попередній або за його згодою іншій рівнозначній посаді з приписом (супровідним листом) та розпорядженням про звільнення з посади.

До зазначеного строку не включається час перебування військовослужбовця у відпустці, відрядженні, на лікуванні чи під вартою.

153. Військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби та військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період) за їх згодою можуть бути відряджені в інтересах оборони держави та її безпеки до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів із залишенням на військовій службі, але зі звільненням із займаної посади з дальшим призначенням на посаду відповідно до Переліку посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів спеціального призначення в державних органах, установах і організаціях, та граничних військових звань за цими посадами, який затверджується Президентом України.

(абзац перший пункту 153 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Для заміщення вакантних посад у державних органах, на підприємствах, в установах, організаціях, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладах їх керівники надсилають до Міністерства

оборони України письмовий запит про основні характеристики зазначених посад та професійні, освітні і кваліфікаційні вимоги, яким повинні відповідати військовослужбовці для зайняття таких посад.

На підставі письмового запиту Міністерством оборони України здійснюється добір військовослужбовців для відрядження на посади в державних органах, на підприємствах, в установах, організаціях, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладах.

Рішення про відрядження військовослужбовців приймається Міністром оборони України.

Відрядження оформлюється на підставі письмового запиту керівника державного органу, підприємства, установи, організації, державного або комунального навчального (освітнього) закладу, рапорту військовослужбовця та відповідного подання:

на осіб офіцерського складу - наказами Міністра оборони України;

на осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу - наказами першого заступника Міністра оборони України, першого заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України.

Про призначення відряджених військовослужбовців на посади керівники державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів письмово повідомляють Міністерство оборони України.

(пункт 153 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

154. За погодженням із Міністерством оборони України керівник державного органу, підприємства, установи, організації, державного або комунального навчального (освітнього) закладу звільняє з посад відряджених військовослужбовців та направляє їх у розпорядження Міністерства оборони України:

(абзац перший пункту 154 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

після виконання визначеного обсягу робіт оборонного характеру;

за зверненням військовослужбовця;

у разі невиконання військовослужбовцем обов'язків за займаною посадою.

За потреби Міністр оборони України має право у будь-який час відкликати з державного органу, підприємства, установи, організації, державного чи комунального навчального (освітнього) закладу відряджених військовослужбовців, повідомивши про таке відкликання їх керівників з наданням відповідної заміни.

(абзац п'ятий пункту 154 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Звільнені з посади відряджені військовослужбовці направляються в місячний строк у розпорядження Міністерства оборони України з приписом, службовою характеристикою та наказом (розпорядженням) про звільнення з посади.

До зазначеного строку не включається час перебування військовослужбовців у відпустці, відрядженні, на лікуванні чи під вартою.

Після повернення в розпорядження Міністерства оборони України військовослужбовці призначаються на посаду з урахуванням рівня їх освіти, фізичної підготовки та стану здоров'я, але не нижчу за ту, з якої вони відряджалися.

155. За відрядженими до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів військовослужбовцями та членами їх сімей зберігаються всі гарантії та пільги, передбачені законодавством для військовослужбовців. Виплата грошового забезпечення та надання інших видів забезпечення відрядженим військовослужбовцям здійснюється у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

(абзац перший пункту 155 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Пенсійне забезпечення звільнених у запас або відставку відряджених військовослужбовців здійснюється на загальних підставах, передбачених законодавством для військовослужбовців.

156. Нагородження державними нагородами та відзнаками Міністерства оборони України відряджених військовослужбовців здійснюється на загальних підставах за поданням керівників державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, до яких вони відряджені, а за потреби - за спільним поданням керівника державного органу та Міністра оборони України.

(пункт 156 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

VI. Підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації

Підготовка громадян до проходження військової служби за контрактом та підготовка (перепідготовка, підвищення кваліфікації) осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу

157. Підготовка громадян, прийнятих на військову службу за контрактом, та підготовка (перепідготовка, підвищення кваліфікації) осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу здійснюється у вищих військових навчальних закладах, навчальних частинах (центрах), військових частинах шляхом навчання на спеціальних курсах підготовки.

Порядок направлення до навчальних частин (центрів) для підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) та організації підготовки у навчальних частинах (центрах) осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу, строки підготовки, рівень підготовки та перелік спеціальностей, за якими проводиться підготовка, визначаються Міністерством оборони України.

Військовослужбовці, які проходять підготовку (перепідготовку, підвищення кваліфікації) у навчальних частинах (центрах), іменуються курсантами навчальних частин (центрів).

(пункт 157 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

158. Курсанти навчальних частин (центрів) після закінчення курсу підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) складають іспити за відповідними навчальними програмами.

(абзац перший пункту 158 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Абзац другий пункту 158 виключено

(згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

159. Після закінчення підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації військовослужбовці повертаються до військових частин, що їх направили на таку підготовку.

(пункт 159 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

160. Направлення військовослужбовців до військових частин здійснюється наказами командирів (начальників) відповідних навчальних частин (центрів).

Командир (начальник) навчальної частини (центру) забезпечує військовослужбовців та членів їх сімей документами для безоплатного проїзду або грошима на проїзд до нового місця служби та перевезення особистих речей.

(пункт 160 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

161. Відрахування курсантів із навчальних частин (центрів) за станом здоров'я в разі виникнення у них під час навчання захворювань здійснюється на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність або обмежену придатність до військової служби.

(абзац перший пункту 161 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Військовослужбовці, які відраховані з навчальних частин (центрів) до закінчення навчання, повертаються до військових частин, з яких вони прибули на навчання; військовослужбовці, прийняті на військову службу за контрактом із числа громадян призовного віку, які не проходили строкову військову службу, направляються для проходження строкової військової служби; військовослужбовці, прийняті на військову службу за контрактом із числа військовозобов'язаних, а також жінок, звільняються з військової служби та направляються для постановки на військовий облік за місцем проживання.

(абзац другий пункту 161 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Про відрахування військовослужбовця, який проходить військову службу за контрактом, з навчальної частини (центру) у послужному списку його особової справи робиться відповідний запис, який скріплюється печаткою.

(абзац третій пункту 161 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Рішення про відрахування військовослужбовців приймається командирами (начальниками) органів військового управління, яким підпорядковані навчальні частини (центри).

(абзац четвертий пункту 161 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Здобуття вищої освіти для проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу

(назва підрозділу у редакції Указу
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

162. Підготовка (навчання) громадян до проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу, їх перепідготовка і підвищення кваліфікації здійснюються у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів або вищих навчальних закладах інших військових формувань у разі відсутності можливості підготовки фахівців за напрямками чи спеціальностями у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України.

(абзац перший пункту 162 із змінами, внесеними згідно з
Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Громадяни, які під час навчання у таких навчальних закладах мають військові звання офіцерського складу, є слухачами, інші - курсантами або студентами.

Жінки можуть проходити підготовку для проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу за спеціальностями, перелік яких визначається Міністерством оборони України.

(абзац третій пункту 162 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

163. Організація і проведення роботи з військово-професійної орієнтації та попереднього добору кандидатів на навчання до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів із числа молоді здійснюється військовими комісаріатами, а з числа військовослужбовців - військовими частинами.

(абзац перший пункту 163 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Прийом громадян до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів здійснюється в порядку, визначеному правилами прийому до зазначених навчальних закладів, відповідно до умов прийому до вищих навчальних закладів України, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки.

(абзац другий пункту 163 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Порядок добору та направлення громадян на підготовку (навчання) та порядок підготовки громадян до проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу встановлюються Міністерством оборони України та іншими центральними органами виконавчої влади, яким підпорядковані ці навчальні заклади.

(абзац третій пункту 163 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Порядок направлення на навчання, строки, послідовність і періодичність проведення підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації) осіб сержантського та старшинського складу, офіцерського складу визначаються Міністерством оборони України.

(абзац четвертий пункту 163 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

164. Військовослужбовці, які висловили бажання вступити до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, подають рапорти по команді на ім'я командира (начальника) військової частини.

Рішення про зарахування військовослужбовців кандидатами на навчання приймається командиром (начальником) військової частини після проходження військовослужбовцями медичного огляду. У разі потреби подаються матеріали для оформлення їм допуску до державної таємниці.

У разі відмови військовослужбовцю у прийомі до вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу через невідповідність умовам прийому обов'язково зазначаються причини відмови, про що військовослужбовцю повідомляється в індивідуальній бесіді.

Рішення про підготовку відповідних документів і направлення їх до вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів приймається командирами з'єднань (та їм рівнозначними) після розгляду пропозицій командирів (начальників) військових частин.

165. Студенти військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів приймаються на військову службу (навчання) за контрактом після здобуття вищої освіти ступеня бакалавра. За наявності такої освіти та бажання продовжити навчання для проходження військової служби за контрактом на посадах офіцерського складу вони укладають контракт про навчання та контракт про проходження військової служби (на посадах офіцерського складу після здобуття відповідного ступеня вищої освіти).

(абзац перший пункту 165 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Після прийняття студентів на військову службу за контрактом їх матеріальне та фінансове забезпечення здійснюється за рахунок коштів державного бюджету відповідно до кошторису Міністерства оборони України.

166. Після зарахування до списків особового складу вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу курсанти або студенти проходять первинну військово-професійну підготовку.

Курсанти під час проходження військової служби (навчання) можуть призначатися до складу добового наряду для підтримання внутрішнього порядку, охорони особового складу, озброєння, боєприпасів, бойової та іншої техніки, приміщень і майна вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу, здійснення контролю за станом справ у підрозділах, своєчасного вжиття заходів щодо запобігання правопорушенням, виконання інших обов'язків внутрішньої служби, а також для несення гарнізонної служби та служби гарнізонних варт у порядку, визначеному статутами Збройних Сил України.

Курсанти-жінки до складу добового наряду, як правило, не призначаються, крім випадків, визначених статутами Збройних Сил України.

167. Курсанти першого і другого курсів (крім курсантів із числа військовослужбовців військової служби за контрактом) розміщуються в казармах (спальних приміщеннях) у порядку, встановленому Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України для військовослужбовців строкової військової служби.

(абзац перший пункту 167 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Курсанти третього і наступних курсів (слухачі та курсанти із числа військовослужбовців військової служби за контрактом - незалежно від курсу) мають право проживати в гуртожитках, які розташовані на територіях вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів, а сімейні - у сімейних гуртожитках або з дозволу начальника вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу - у жилих приміщеннях за межами навчального закладу.

(абзац другий пункту 167 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Для курсантів-жінок незалежно від курсу навчання обладнуються окремі гуртожитки (спальні приміщення).

Курсанти першого і другого курсів (крім курсантів із числа військовослужбовців військової служби за контрактом) звільняються з розташування вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів у порядку, встановленому для військовослужбовців строкової військової служби. Курсанти третього і наступних курсів (крім курсантів із числа військовослужбовців військової служби за контрактом), слухачі та курсанти із числа військовослужбовців військової служби за контрактом (незалежно від курсу) звільняються відповідно до розпорядку дня і мають право перебувати поза розташуванням вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу після закінчення навчальних занять і обов'язкових годин самостійної роботи до початку занять наступного дня.

(абзац четвертий пункту 167 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Порядок проживання курсантів (слухачів) у казармах (спальних приміщеннях) і гуртожитках, а також соціально-побутові умови визначаються статутами вищих військових навчальних закладів та положеннями про військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів згідно з вимогами статутів Збройних Сил України та наказами Міністра оборони України.

Право носити цивільний одяг за межами розташування вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів надається:

курсантам першого і другого курсів, крім курсантів із числа військовослужбовців військової служби за контрактом, - під час перебування у відпустці;

(абзац сьомий пункту 167 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

курсантам третього і наступних курсів (слухачам та курсантам із числа військовослужбовців військової служби за контрактом незалежно від курсу) - під час перебування у відпустці та у вільний від служби (навчання) час.

(абзац восьмий пункту 167 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Одруженим курсантам третього і наступних курсів (слухачам та курсантам із числа військовослужбовців військової служби за контрактом незалежно від курсу) в разі відсутності сімейного гуртожитку в розташуванні вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу виплачується грошова компенсація за місцем навчання за тимчасовий піднайом (найм) жилого приміщення поза розташуванням вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу в порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.

(абзац дев'ятий пункту 167 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

168. Курсантам вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів з числа військовослужбовців строкової військової служби та осіб, які не проходили військову службу до зарахування на навчання, за відмінні і добрі оцінки в навчанні за результатами екзаменаційних сесій підвищуються посадові оклади в порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Курсантам (слухачам) - відмінникам навчання можуть бути призначені стипендії Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, іменні стипендії тощо.

Курсантам (слухачам), які не склали іспитів (заліків) під час екзаменаційної сесії з поважних причин (хвороба, сімейні обставини тощо), підтверджених відповідними документами, надається право на складення екзаменів (заліків) у строки, визначені начальником вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу.

169. Курсантам після закінчення навчання у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів присвоюється кваліфікація фахівця з вищою освітою, видається диплом державного зразка, нагрудний знак та одночасно з призначенням на посаду присвоюється:

курсантам, які проходили підготовку для проходження військової служби на посадах осіб офіцерського складу, - первинне військове звання офіцерського складу;

курсантам, які проходили підготовку для проходження військової служби на посадах осіб сержантського та старшинського складу і не мають відповідних військових звань, - первинне військове звання сержантського та старшинського складу.

Особам, які закінчили вищий військовий навчальний заклад, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу із золотою медаллю або дипломом з відзнакою, надається право вибору місця військової служби після закінчення навчання. Прізвища військовослужбовців, які закінчили навчання із золотою медаллю, заносяться на Дошку пошани вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу.

(пункт 169 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

170. Відрахування з вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу, поновлення на навчанні курсантів (слухачів) чи переведення їх з одного вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу до іншого проводиться в порядку, визначеному Міністерством оборони України та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти і науки, відповідно до вимог цього Положення.

(пункт 170 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

171. Порядок та вимоги щодо прийому осіб офіцерського складу на навчання для отримання оперативно-тактичного та оперативно-стратегічного рівня освіти, а також порядок відбору та направлення осіб офіцерського складу на навчання до вищих навчальних закладів інших військових формувань встановлюються Міністерством оборони України.

(пункт 171 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Право військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, на отримання вищої освіти

172. Особи рядового складу, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом та продовжили строк військової служби за новим контрактом, мають право навчатися без відриву від військової служби у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, а у разі відсутності можливості підготовки за спеціальностями у цих навчальних закладах, - в інших вищих навчальних закладах з метою здобуття вищої освіти.

(пункт 172 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

173. Військовослужбовці рядового складу, сержантського та старшинського складу, які проходять військову службу за контрактом та продовжили строк військової служби за новим контрактом, та особи офіцерського складу (крім військовослужбовців військової служби за призовом осіб офіцерського складу), які здобули вищу освіту за державним замовленням та прослужили час, що дорівнює часу навчання для здобуття попередньої вищої освіти, для поглиблення професійних знань і здобуття вищої освіти можуть навчатися без відриву від військової служби у вищих навчальних закладах з дозволу командира - від командира з'єднання і вище, який надається на підставі рапорту військовослужбовців та оголошується наказом командира (начальника) військової частини, в якій військовослужбовець проходить військову службу. Навчання не повинно перешкоджати виконанню військовослужбовцем службових обов'язків за займаною посадою.

(пункт 173 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Підвищення кваліфікації

174. Добір кандидатів для навчання на курсах підвищення кваліфікації здійснюється на підставі планів переміщення по службі з числа військовослужбовців, зарахованих до резерву кандидатів для просування по службі, та на підставі щорічних планів підвищення кваліфікації військовослужбовців, які потребують підвищення професійного рівня.

Підвищення кваліфікації військовослужбовців офіцерського складу, сержантського та старшинського складу з метою підтримання їх належного професійного рівня здійснюється не рідше одного разу на п'ять років.

175. Порядок організації підвищення кваліфікації військовослужбовців визначається Міністерством оборони України.

VII. Проведення атестування

176. Атестування військовослужбовців проводиться для забезпечення правильного добору, розстановки, виховання і вдосконалення підготовки військових кадрів шляхом об'єктивного оцінювання професійного рівня, ділових та моральних якостей кожного військовослужбовця, відповідності їх посаді, визначення перспективи службового використання, створення резерву кандидатів для просування по службі.

177. Процес атестування військовослужбовців передбачає проведення комплексного та періодичного оцінювання.

(пункт 177 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

178. Атестуванню підлягають усі військовослужбовці, за винятком військовослужбовців-депутатів, прикомандированих до відповідних рад у зв'язку з обранням на посади, на яких вони працюють на постійній основі, та військовослужбовців, відряджених до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, а також військовослужбовців строкової військової служби та військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період (за винятком атестації до присвоєння військового звання та оцінювання перед закінченням військової служби).

(пункт 178 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

179. Порядок та строки проведення атестування військовослужбовців визначаються Міністерством оборони України.

VIII. Відпустки

180. Військовослужбовці мають право на відпустки. Надання військовослужбовцям відпусток та відкликання з них здійснюється відповідно до порядку, встановленого Законом України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей".

Військовослужбовцям, крім військовослужбовців строкової військової служби, надаються:

(абзац другий пункту 180 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

1) щорічні відпустки:

основна відпустка;

додаткова відпустка за виконання обов'язків військової служби, яке пов'язано з нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або здійснюється в особливих природних географічних, геологічних, кліматичних і екологічних умовах та умовах підвищеного ризику для життя і здоров'я;

інші додаткові відпустки, передбачені законом;

2) додаткові відпустки у зв'язку з навчанням;

3) творчі відпустки;

4) соціальні відпустки:

відпустка у зв'язку з вагітністю та пологами;

відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

відпустка у зв'язку з усиновленням дитини;

(підпункт 4 пункту 180 доповнено новим абзацом четвертим згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у зв'язку з цим абзаци четвертий і п'ятий вважати абзацами п'ятим і шостим)

додаткова відпустка військовослужбовцям, які мають дітей;

відпустка для лікування у зв'язку з хворобою;

5) відпустки за сімейними обставинами та з інших поважних причин.

(підпункт 5 пункту 180 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

181. Щорічні додаткові відпустки можуть бути використані одночасно зі щорічною основною відпусткою або в інший строк з урахуванням побажання військовослужбовців та інтересів військової служби. Їх тривалість не впливає на тривалість щорічної основної відпустки.

У разі переміщення військовослужбовця по службі невикористана ним відпустка (частина відпустки) надається за новим місцем військової служби.

182. Слухачам і курсантам випускних курсів вищих навчальних закладів, а також ад'юнктам та докторантам, підготовка яких здійснювалась для Збройних Сил України за денною формою навчання, щорічна основна відпустка, тривалість якої встановлюється відповідно до Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей", надається:

випускникам вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ Міністерства оборони України - безпосередньо за місцем закінчення навчання (підготовки) перед їх направленням до місця проходження військової служби у Збройних Силах України;

випускникам вищих навчальних закладів інших військових формувань - після прибуття до місця проходження військової служби в Міністерстві оборони України.

Випускникам, підготовка яких здійснювалась у вищих навчальних закладах Міністерства оборони України за денною формою навчання для інших військових формувань, щорічна основна відпустка надається після прибуття для проходження військової служби до інших військових формувань.

У разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації щорічна основна відпустка військовослужбовцям, які закінчили навчання у військових навчальних закладах, надається за місцем проходження військової служби.

(пункт 182 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

183. Відпустки науково-педагогічним та педагогічним працівникам вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів надаються, як правило, після закінчення навчального року.

184. Військовослужбовцям, кандидатури яких затверджено для направлення за кордон або зарахування на очну (денну) форму навчання до вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу, щорічна основна відпустка надається з урахуванням повного використання її до направлення за кордон або на навчання.

(пункт 184 у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

185. Відпустки військовослужбовцям, відрядженим до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, надаються на загальних підставах.

(пункт 185 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

186. Щорічна основна відпустка надається згідно з графіком відпусток на наступний рік, що до 1 грудня затверджується командиром (начальником), який має право надавати відпустки військовослужбовцям, і доводиться під підпис до відома кожного військовослужбовця.

Щорічна основна відпустка надається військовослужбовцю з урахуванням необхідності підтримання постійної бойової готовності та проведення заходів з підготовки військових частин, часу використання відпусток у попередньому році, побажань і сімейних обставин військовослужбовця, висновку (постанови) військово-лікарської комісії.

В особливий період з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану або до моменту прийняття рішення про демобілізацію щорічна основна відпустка військовослужбовцям надається за умови одночасної відсутності не більше 30 відсотків загальної чисельності певної категорії військовослужбовців відповідного підрозділу.

(пункт 186 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

З часу введення правового режиму воєнного стану військовослужбовцям можуть надаватися відпустки за сімейними обставинами та з інших поважних причин із збереженням грошового забезпечення тривалістю не більш як 10 календарних днів.

(пункт 186 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Порядок надання відпусток військовослужбовцям, звільненим з військової служби у зв'язку з демобілізацією або з вислугою встановлених строків військової служби за призовом, визначається Законом України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей".

(пункт 186 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

187. Щорічна основна відпустка переноситься на інший період або продовжується командиром військової частини в разі:

1) захворювання військовослужбовця, на підставі довідки закладу охорони здоров'я, завіреної міським (районним) військовим комісаром, - на кількість днів хвороби військовослужбовця;

2) надання відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами, на підставі медичного висновку;

3) виконання військовослужбовцем державних або громадських обов'язків, якщо згідно із законодавством він підлягає звільненню на цей час від виконання обов'язків за посадою зі збереженням грошового забезпечення;

4) збігу щорічної основної відпустки з відпусткою у зв'язку з навчанням.

У разі ненадання військовослужбовцям щорічних основних відпусток у зв'язку з настанням особливого періоду такі відпустки надаються у наступному році. У такому разі дозволяється за бажанням військовослужбовців об'єднувати щорічні основні відпустки за два роки, але при цьому загальна тривалість об'єднаної відпустки не може перевищувати 90 календарних днів.

(пункт 187 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

188. Облік відпусток, що надаються військовослужбовцям, та постійний контроль за наданням відпусток згідно із затвердженими графіками відпусток здійснюються штабами військових частин.

Накази командирів (начальників) військових частин про надання щорічних основних відпусток видаються не пізніше ніж за два тижні до встановленого графіком відпусток строку на підставі рапорту військовослужбовця, розглянутого його прямим начальником.

189. Після прибуття до місця проведення відпустки військовослужбовці зобов'язані стати на облік, а в разі вибуття - знятися з обліку в порядку, визначеному Статутом гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України.

190. У разі втрати відпускнуго квитка в дорозі або місці проведення відпустки військовослужбовець повинен доповісти про це начальнику органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовому комісару за місцем проведення відпустки. Начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовий комісар відповідно до даних обліку, а в разі відсутності даних - після встановлення особи військовослужбовця видає довідку, що засвідчує законність перебування військовослужбовця у відпустці, повідомляє про це командування за місцем військової служби військовослужбовця і здійснює контроль за своєчасним його відбуттям до місця служби.

191. Відпустку може бути продовжено в разі затримки на шляху до місця проведення відпустки або неможливості виїзду з місця проведення відпустки внаслідок непередбачених перешкод у сполученні або через хворобу військовослужбовця, який прямує у відпустку або повертається з неї, на підставі документів, засвідчених посадовими особами, зазначеними в абзаці другому пункту 147 цього Положення, - на фактичний строк затримки, що підтверджується відповідними документами.

Право продовження військовослужбовцю відпустки належить начальнику органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовому комісару за місцем проведення відпустки. Про строки і причини затримки начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовий комісар негайно повідомляє командира (начальника) військової частини, з якої прибув військовослужбовець, і робить відповідну позначку у відпускнуому квитку.

192. У разі порушення військовослужбовцем військової дисципліни під час перебування у відпустці начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовий комісар має право вжити до нього заходів, передбачених Дисциплінарним статутом Збройних Сил України. Про вжиті заходи та про вчинене правопорушення, якщо його вчинено за межами гарнізону, командира (начальника) військової частини повідомляють відповідно начальник органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовий комісар.

192¹. Відкликання військовослужбовців із щорічних основних відпусток дозволяється посадовим особам, які направили військовослужбовців у відпустки, лише у разі оголошення мобілізації, введення воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях.

В інших випадках відкликання військовослужбовців із щорічних основних відпусток здійснюється за рішеннями Міністра оборони України, командира військової частини А0515, їх заступників, начальника Генерального штабу - Головнокомандувача Збройних Сил України. Підставою для прийняття таких рішень є необхідність виконання невідкладного завдання, про яке не було і не могло бути відомо під час надання щорічної основної відпустки, за умови неможливості виконання такого завдання іншою уповноваженою на це особою. Виконання такого рішення здійснюється наказом посадової особи, яка направила військовослужбовця у щорічну основну відпустку. Посадова особа, яка видала наказ про відкликання із щорічної основної відпустки, з використанням засобів зв'язку повідомляє військовослужбовцю про прийняте рішення не пізніше ніж за п'ять календарних днів до такого відкликання, якщо її тривалість не менше п'яти днів. У день прибуття військовослужбовця до місця проходження військової служби посадова особа, яка видала наказ про відкликання з відпустки, ознайомлює військовослужбовця з цим наказом в установленому порядку.

У разі неможливості прибути до місця проходження військової служби у зв'язку із погіршенням стану здоров'я чи за наявності інших обставин, що ускладнюють прибуття, військовослужбовець повідомляє про виникнення таких обставин з використанням засобів зв'язку особі, яка видала наказ про відкликання, або безпосередньому командир (начальнику). Після закінчення відпустки військовослужбовець повинен подати документи, що підтверджують обставини ускладнення прибуття до місця служби у зв'язку з відкликанням з відпустки.

Невикористана частина щорічної основної відпустки надається військовослужбовцю у порядку, визначеному Законом України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей".

(Положення доповнено пунктом 192¹ згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

193. У разі неповернення військовослужбовця чи неприбуття у зв'язку з відкликанням з відпустки в установлений строк та відсутності повідомлення про причини його затримки командир (начальник) військової частини негайно надсилає запит начальнику органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військовому комісару за місцем проведення військовослужбовцем відпустки. Після одержання відповіді на запит про те, що військовослужбовець не прибув до місця відпустки або своєчасно вибув до своєї військової частини, командир (начальник) військової частини організовує його розшук у встановленому порядку.

(пункт 193 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

ІХ. Особливості проходження строкової військової служби

194. На строкову військову службу призиваються придатні до військової служби за станом здоров'я громадяни чоловічої статі, яким до дня відправлення у військові частини виповнилося 18 років, та старші особи, які не досягли 27-річного віку і не мають права на звільнення або відстрочку від призову на строкову військову службу.

(пункт 194 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

195. У випадках, передбачених частиною шостою статті 23 та частиною одинадцятою статті 25 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", строкову військову службу

проходять військовослужбовці, прийняті на військову службу за контрактом із числа військовослужбовців строкової військової служби та громадян призовного віку, які не проходили строкову військову службу, в разі розірвання контракту про проходження військової служби, а також військовослужбовці чоловічої статі, відраховані з вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів в разі розірвання контракту про навчання.

(абзац перший пункту 195 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

До строку строкової військової служби зазначених військовослужбовців зараховується тривалість військової служби за контрактом із розрахунку два місяці військової служби за контрактом за один місяць строкової військової служби.

Розрахунок строку військової служби здійснюється в порядку, встановленому Міністерством оборони України.

Звільнення у запас військовослужбовців, зазначених в абзаці першому цього пункту, провадиться відразу після вислуги ними встановлених строків строкової військової служби, передбачених частиною першою статті 23 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу". Військовослужбовці строкової військової служби, які вислужили встановлені строки, у разі потреби за рішенням Президента України можуть бути затримані на військовій службі на строк до шести місяців або у разі настання особливого періоду продовжують проходити військову службу понад встановлені строки до термінів, визначених частиною дев'ятою статті 23 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", крім випадків, визначених частиною восьмою статті 26 цього Закону.

(абзац четвертий пункту 195 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Присвоєння військових звань

196. Громадянам, призваним на строкову військову службу, військове звання солдата присвоюється наказом обласного військового комісара після формування команд для відправлення до військових частин.

197. Військовослужбовцям строкової військової служби присвоюються військові звання:

1) старшого солдата (старшого матроса) - командирами окремих військових частин, які користуються дисциплінарною владою командира батальйону (корабля 3 рангу) та вище і мають право видавати накази командира військової частини по стрійовій частині;

2) молодшого сержанта (старшини 2 статті), сержанта (старшини 1 статті) - командирами окремих батальйонів, полків (кораблів 1 і 2 рангу) і начальниками, які мають рівні з ними права, та вище.

198. Військовослужбовцям строкової військової служби присвоюються такі військові звання:

1) старший солдат (старший матрос) - солдатам (матросам), які призначені на посади, за якими штатами (штатними розписами) передбачено військове звання старшого солдата (старшого матроса), а також у порядку заохочення відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України;

2) молодший сержант (старшина 2 статті) - військовослужбовцям рядового складу, які закінчили спеціальні курси в навчальних частинах за програмою підготовки сержантів (старшин) і призначені на посади сержантського і старшинського складу;

3) сержант (старшина 1 статті) - молодшим сержантам (старшинам 2 статті), які призначені на посади, за якими штатами (штатними розписами) передбачено військове звання сержант (старшина 1 статті) і які вислужили строк вислуги у військовому званні.

Сержантам (старшинам 1 статті) строкової військової служби, які звільняються в запас, у порядку заохочення може бути присвоєно чергове військове звання старшого сержанта (головного старшини) відповідно до Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

(пункт 198 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

199. Присвоєння військових звань військовослужбовцям строкової військової служби здійснюється з урахуванням вимог пунктів 41, 62 цього Положення.

(пункт 199 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

200. Військовослужбовці строкової військової служби, позбавлені військових звань старшого солдата (старшого матроса), молодшого сержанта (старшини 2 статті) у дисциплінарному порядку, продовжують проходити військову службу у військовому званні солдата (матроса).

Призначення на посади

201. Перелік посад, що підлягають заміщенню військовослужбовцями строкової військової служби, та відповідні їм військові звання і тарифні розряди визначаються Міністерством оборони України.

Право призначення на посади належить:

1) на посади, за якими передбачені військові звання старшого солдата (старшого матроса), молодшого сержанта (старшини 2 статті), сержанта (старшини 1 статті), старшого сержанта (головного старшини), - командирам окремих військових частин, які мають дисциплінарні права командира батальйону (корабля 3 рангу) і право видавати накази по стройовій частині, та вище;

2) на посади, за якими передбачене військове звання старшини (головного корабельного старшини), - командирам окремих батальйонів, полків (кораблів 1 і 2 рангу) і начальникам, які мають рівні з ними права, та вище.

Призначення військовослужбовців строкової військової служби на посади та звільнення з посад, які вони займають, здійснюється наказом командира (начальника) військової частини по стройовій частині.

Солдати (матроси), які до призову на строкову військову службу пройшли підготовку з військово-технічних спеціальностей у навчальних закладах Товариства сприяння обороні України та професійно-технічних навчальних закладах, призначаються на штатні військові посади відповідно до набутих військово-облікових спеціальностей.

Військовослужбовці строкової військової служби, які пройшли підготовку в навчальних частинах або набули практичних навичок під час проходження військової служби, призначаються на військові штатні посади відповідно до набутої ними спеціальності та присвоєного військового звання.

202. Просування по службі військовослужбовців строкової військової служби здійснюється залежно від їх професійних, ділових і моральних якостей, стану здоров'я та за наявності вакантних посад.

На посади, за якими передбачене військове звання молодшого сержанта (старшини 2 статті), можуть призначатися підготовлені та дисципліновані солдати (матроси) і старші солдати (старші матроси), які закінчили курси відповідного рівня підготовки в навчальних частинах, з одночасним присвоєнням їм війського звання молодшого сержанта (старшини 2 статті).

На посади, за якими передбачені військові звання сержанта (старшини 1 статті), старшого сержанта (головного старшини), старшини (головного корабельного старшини), в разі потреби можуть призначатися підготовлені та дисципліновані молодші сержанти (старшини 2 статті), які гідні призначення на ці посади.

У разі необхідності призначення на зазначені посади осіб сержантського та старшинського складу військової служби за контрактом молодші сержанти (старшини 2 статті), які займають посади сержанта (старшини 1 статті), старшого сержанта (головного старшини), старшини (головного корабельного старшини), переміщуються на посади, рівнозначні тим, які вони займали до цього призначення, а в разі відсутності таких - на інші посади.

Переміщення по службі

203. Переміщення по службі військовослужбовців строкової військової служби з однієї військової частини до іншої проводиться:

за службовою необхідністю;

за сімейними обставинами - внаслідок зміни сімейних обставин під час проходження військової служби, на підставі рапорту військовослужбовця або клопотання, порушеного військовим комісаріатом на прохання членів сім'ї військовослужбовця, та акта обстеження сімейного стану військовослужбовця, затвердженого обласним військовим комісаром;

за станом здоров'я - на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії.

Матроси і старшини, які проходять військову службу на кораблях і суднах Військово-Морських Сил Збройних Сил України і визнані за станом здоров'я непридатними до військової служби на них, підлягають переміщенню до берегових частин бойового забезпечення Військово-Морських Сил Збройних Сил України.

(абзац п'ятий пункту 203 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Переміщення по службі військовослужбовців строкової військової служби здійснюється:

між військовими частинами у межах з'єднання - за розпорядженням начальника штабу з'єднання;

між військовими частинами у межах оперативного командування - за розпорядженням начальника кадрового органу штабу оперативного командування;

(абзац восьмий пункту 203 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

між оперативними командуваннями - за розпорядженням начальника кадрового органу командування Сухопутних військ Збройних Сил України;

(абзац дев'ятий пункту 203 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

у межах виду Збройних Сил України - за розпорядженням начальника кадрового органу виду Збройних Сил України;

між видами Збройних Сил України - за розпорядженням начальника структурного підрозділу Генерального штабу Збройних Сил України, який відповідає за кадрову роботу;

між військовими частинами, які підпорядковані керівникам (начальникам) структурних підрозділів Міністерства оборони України або Генерального штабу Збройних Сил України, - за наказом (розпорядженням) керівника (начальника) відповідного структурного підрозділу;

в інших випадках - за розпорядженням начальника структурного підрозділу Генерального штабу Збройних Сил України, який відповідає за кадрову роботу.

Направлення військовослужбовців строкової військової служби зі Збройних Сил України до інших військових формувань здійснюється на підставі розпорядження начальника структурного підрозділу Генерального штабу Збройних Сил України, який відповідає за кадрову роботу, після погодження з органами військового управління цих формувань.

(абзац чотирнадцятий пункту 203 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Дозволяється здійснювати переміщення військовослужбовців строкової військової служби, які є братами-близнюками, для спільного проходження служби в одному підрозділі.

(абзац п'ятнадцятий пункту 203 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Переміщення за службовою необхідністю з однієї військової частини до іншої проводиться лише за наявності обґрунтованих підстав та в разі погодження цього переміщення відповідними посадовими особами.

Матеріали щодо переміщення військовослужбовців строкової військової служби, що подаються для прийняття рішення начальником структурного підрозділу Генерального штабу Збройних Сил України, який відповідає за кадрову роботу, повинні бути погоджені з відповідними посадовими особами видів Збройних Сил України, структурних підрозділів Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, які мають право приймати рішення щодо переміщення по службі військовослужбовців рядового складу, сержантського та старшинського складу.

Відпустки

204. Військовослужбовці строкової військової служби мають право на такі види відпусток:

1) основна відпустка;

(підпункт 1 пункту 204 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) обов'язкова щорічна відпустка - для осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

3) відпустка за сімейними обставинами;

4) додаткова відпустка як вид заохочення;

5) відпустка для лікування у зв'язку з хворобою.

205. Відпустка військовослужбовцям, які проходять строкову військову службу, надається за весь період проходження військової служби тривалістю 10 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки і назад, але не раніше ніж через три місяці проходження ними строкової військової служби.

(пункт 205 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

206. Відпустка військовослужбовцям строкової військової служби, що належать до 2 або 3 категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, надається після проходження ними не менш як трьох місяців строкової військової служби, але не пізніше ніж за два місяці до закінчення встановленого строку такої служби, тривалістю:

для осіб, яким встановлено строк служби до 12 місяців, - 30 днів;

для осіб, яким встановлено строк служби до 18 місяців, - 30 днів за перший рік служби та 15 днів за другий рік служби.

абзац четвертий пункту 206 виключено

(згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

207. Додаткова відпустка як заохочення для військовослужбовців строкової військової служби надається один раз за весь період цієї служби тривалістю до 5 днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки і назад. Така відпустка надається за високі показники в бойовій підготовці, зразкову військову дисципліну, пильність та відмінну службу, вмилу експлуатацію озброєння, бойової техніки і оголошується наказом командира військової частини по стройовій частині.

Додаткова відпустка надається військовослужбовцю, як правило, разом із відпустками, зазначеними у підпунктах 1 і 2 пункту 204 цього Положення, а в разі якщо військовослужбовець не має права на такі відпустки або їх використано, - додаткова відпустка надається протягом місяця з дня оголошення заохочення.

(абзац другий пункту 207 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

208. Відпустка для лікування у зв'язку з хворобою надається на підставі висновку госпітальної (гарнізонної) військово-лікарської комісії, а також військово-лікарської комісії при військовому комісаріаті або лікарської комісії цивільного закладу охорони здоров'я, якщо таким комісіям надано права госпітальної військово-лікарської комісії.

У разі неможливості з поважних причин використати відпустку для лікування у зв'язку з хворобою за межами військової частини військовослужбовець строкової військової служби може бути залишений у військовій частині зі звільненням його на час відпустки від усіх робіт, занять, несення служби у добовому наряді та варті. Матроси і старшини кораблів і суден Військово-Морських Сил Збройних Сил України в цьому випадку за розпорядженням старшого морського начальника розміщуються в одній з берегових частин бойового забезпечення (без виключення зі списків особового складу корабля або судна), де зараховуються на всі види забезпечення. Така відпустка при військовій частині проводиться, як правило, в медичному пункті (лазареті) військової частини зі здійсненням необхідних лікувально-профілактичних та оздоровчих заходів.

Військовослужбовці строкової військової служби під час відпустки для лікування у зв'язку з хворобою за розпорядженням командира військової частини або начальника органу управління

Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, військового комісара можуть направлятися на медичний огляд за місцем проведення відпустки. Продовження відпустки для лікування у зв'язку з хворобою таким військовослужбовцям визначається відповідно до висновку (постанови) військово-лікарської комісії.

Особи, яким до закінчення строку, встановленого для проходження строкової військової служби, залишилося служити менше одного місяця, відпустку для лікування у зв'язку з хворобою проводять при військовій частині.

Особливості проходження строкової військової служби особами, засудженими до тримання у дисциплінарному батальйоні (на гауптвахті)

209. Військовослужбовці строкової військової служби, направлені для відбування покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні, виключаються зі списків військових частин, де вони проходили військову службу до засудження, з дня набрання вироком законної сили.

Військовослужбовцям строкової військової служби, які відбували покарання у дисциплінарному батальйоні (на гауптвахті), час відбування покарання до строку строкової військової служби не зараховується.

(абзац другий пункту 209 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Військовослужбовці строкової військової служби, звільнені з дисциплінарного батальйону (гауптвахти), направляються для дальшого проходження строкової військової служби, як правило, в ті самі військові частини, де вони проходили строкову військову службу до засудження, а направлені в дисциплінарний батальйон із військової частини А0515 та інших військових частин, діяльність яких пов'язана з державною таємницею, - до інших військових частин за розпорядженням начальника кадрового органу штабу оперативного командування або начальника структурного підрозділу Генерального штабу Збройних Сил України, який відповідає за кадрову роботу (якщо військова частина перебуває в підпорядкуванні Генерального штабу Збройних Сил України).

(абзац третій пункту 209 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Звільнення з військової служби

210. Звільнення військовослужбовців строкової військової служби проводиться на підставі указу Президента України та після видання наказу Міністра оборони України командиром військової частини, який має право видавати накази по стройовій частині. Під час дії особливого періоду звільнення військовослужбовців строкової військової служби здійснюється за підставами, визначеними частиною восьмою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(абзац перший пункту 210 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

У разі потреби військовослужбовці строкової військової служби, які виступили встановлені строки строкової військової служби, можуть бути затримані за рішенням Президента України на службі на строк до шести місяців.

Військовослужбовців строкової військової служби, які під час її проходження оволоділи у повному обсязі професійними навичками відповідно до займаних посад, дисципліновані, зразково виконують

службові обов'язки, командир військової частини має право звільнити в запас на місяць раніше строків, установлених для проходження строкової військової служби.

(абзац третій пункту 210 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

211. План звільнення військовослужбовців строкової військової служби, які вислужили встановлені строки строкової військової служби, затверджується командиром військової частини не пізніше ніж за 10 днів до початку проведення звільнення військовослужбовців у запас.

Дату звільнення зі строкової військової служби військовослужбовцям доводять безпосередні командири не пізніше ніж через два дні після затвердження плану їх звільнення в запас.

212. Військовослужбовці строкової військової служби, які підлягають звільненню в запас, але перебувають у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою, строк якої закінчується за п'ять днів до початку звільнення в запас, до місця військової служби не повертаються, а після погодження з командирами військових частин звільняються в запас за рішенням відповідних військових комісарів за місцем проведення відпустки. Про прийняте рішення повідомляються командири військових частин, які надсилають до відповідних військових комісаріатів необхідні документи для взяття на військовий облік звільнених у запас військовослужбовців.

Військовослужбовці, які вислужили встановлені строки строкової військової служби і перебувають на лікуванні (обстеженні) у військово-лікувальних закладах, підлягають огляду військово-лікарською комісією після закінчення лікування (обстеження). Звільнення цих осіб зі строкової військової служби здійснюється наказом начальника військово-лікувального закладу після погодження з командирами військових частин, в яких проходили службу військовослужбовці.

213. Військовослужбовці строкової військової служби можуть бути звільнені зі строкової військової служби достроково відповідно до пункту 1 частини третьої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(абзац перший пункту 213 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

У разі надходження рапорту від військовослужбовця або заяви від його родичів про дострокове звільнення в запас за сімейними обставинами командир військової частини зобов'язаний надіслати у триденний строк до відповідного військового комісаріату за місцем проживання сім'ї військовослужбовця запит для перевірки його сімейного стану.

Районний військовий комісар, одержавши документи від командира військової частини або заяву безпосередньо від родичів військовослужбовця про дострокове звільнення в запас, призначає комісію, яка перевіряє в десятиденний строк сімейний стан родичів військовослужбовця. За результатами перевірки складається акт обстеження, який надсилається для розгляду обласному військовому комісару.

Обласний військовий комісар зобов'язаний у триденний строк розглянути документи про дострокове звільнення військовослужбовця зі строкової військової служби і за наявності законних підстав надіслати їх командирі військової частини, де проходить службу військовослужбовець.

У разі відсутності законних підстав для дострокового звільнення військовослужбовця зі строкової військової служби за сімейними обставинами обласний військовий комісар надає заявнику відповідь про причини відмови і повідомляє про це командира військової частини, де проходить службу військовослужбовець.

214. Командир військової частини не пізніше трьох діб після отримання від обласних військових комісарів акта обстеження сімейного стану родичів військовослужбовця та нотаріально завірених копій документів, що підтверджують причину дострокового звільнення, зобов'язаний:

1) за наявності законних підстав для дострокового звільнення військовослужбовця, за винятком зміни сімейних обставин, пов'язаної з народженням у нього дитини, надіслати документи за підпорядкованістю.

Рішення про дострокове звільнення військовослужбовця приймається не пізніше ніж через три дні з дати надходження відповідних документів начальником штабу виду Збройних Сил України, оперативного командування, а для військових частин центрального підпорядкування - начальником структурного підрозділу Генерального штабу Збройних Сил України, який відповідає за кадрову роботу. Командир військової частини на підставі одержаного рішення не пізніше ніж через три дні звільняє військовослужбовця достроково в запас за сімейними обставинами;

(абзац другий підпункту 1 пункту 214 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) за наявності законних підстав для дострокового звільнення військовослужбовця у зв'язку зі зміною сімейних обставин, пов'язаною з народженням у нього дитини, прийняти рішення про звільнення військовослужбовця в запас;

3) у разі відсутності законних підстав для дострокового звільнення із строкової військової служби надати відповідь обласному військовому комісару (заявнику) із зазначенням причин відмови.

215. Грошове, продовольче, речове та інше забезпечення військовослужбовців, які звільняються зі строкової військової служби, здійснюється відповідно до законодавства.

Військовослужбовцям, звільненим зі строкової військової служби у запас, командування військової частини видає обліково-послужну картку, припис, службову характеристику та медичну книжку.

Військовослужбовці строкової військової служби за їх бажанням можуть бути звільнені в запас у власному цивільному одязі.

Х. Особливості проходження військової служби за призовом осіб офіцерського складу

216. На військову службу за призовом осіб офіцерського складу в разі потреби за наказом Міністра оборони України призиваються офіцери запасу на строк, у кількості і за військово-обліковими спеціальностями, визначеними Міністром оборони України.

Початком проходження військової служби за призовом осіб офіцерського складу є день відправлення у військову частину з районного (міського) військового комісаріату. Про призов цих громадян на військову службу військові комісаріати письмово інформують державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, в яких зазначені громадяни працюють, навчаються або зареєстровані як безробітні.

(абзац другий пункту 216 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

217. Офіцери, призвані на військову службу, направляються у розпорядження відповідних командирів (начальників), які мають право призначати їх на посади, та переміщуються по службі на підставах і в порядку, визначених цим Положенням. Вони виконують обов'язки і користуються правами, пільгами і забезпечуються всіма видами забезпечення, що передбачені для осіб

офіцерського складу, які проходять військову службу за контрактом, якщо інше не передбачено законодавством.

Офіцери, призвані на військову службу, за наявності у Збройних Силах України вакантних посад із відповідною військово-обліковою спеціальністю за їх бажанням після закінчення встановленого строку військової служби за призовом осіб офіцерського складу можуть бути прийняті на військову службу за контрактом осіб офіцерського складу в порядку, визначеному цим Положенням.

218. Звільнення, зокрема, достроково, з військової служби офіцерів, які проходять військову службу за призовом, здійснюється відповідно до статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" в порядку, визначеному цим Положенням. Військові комісаріати не пізніше наступного дня після взяття на військовий облік громадян, звільнених з військової служби, письмово інформують державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, в яких до призову на військову службу ці громадяни працювали або навчались, про підставу звільнення з військової служби, строк військової служби, що зараховується до страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, стажу державної служби, а також про день взяття їх на облік.

(пункт 218 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

XI. Залишення на військовій службі понад граничний вік

219. Військовослужбовці можуть бути залишені на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі відповідно до частини другої статті 22 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(абзац перший пункту 219 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009)

Під час розгляду питання щодо залишення військовослужбовців на військовій службі понад граничний вік ураховуються:

рівень командирської (професійної) підготовки;

наукові ступені і вчені звання;

досвід проходження військової служби у військових підрозділах, які направлялися за кордон;

бойовий досвід;

знання іноземної мови за стандартизованим мовним рівнем не нижче за "мінімально необхідний";

наявність освіти оперативного-тактичного або оперативного-стратегічного рівня (тільки для осіб офіцерського складу).

220. Питання про залишення військовослужбовців на військовій службі понад граничний вік порушується посадовими особами, які мають право видавати накази по особовому складу, і вище.

221. Військовослужбовці-депутати, які досягли граничного віку перебування на військовій службі, за їх проханням можуть бути залишені на військовій службі на строк не більше ніж п'ять років.

Військовослужбовцям, які відряджені до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів та досягли граничного віку перебування на військовій службі, продовження строку військової служби здійснюється за клопотанням

керівників відповідних державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів.

(абзац другий пункту 221 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

222. Рішення про залишення на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі приймається:

для осіб офіцерського складу - Міністром оборони України;

для осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу - посадовими особами, яким надано право їх звільнення з військової служби відповідно до пункту 225 цього Положення.

223. Накази про залишення військовослужбовців на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі доводяться до них особисто командирами (начальниками) військових частин, керівниками відповідних державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів.

(пункт 223 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

224. Особи, залишені на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі, можуть бути звільнені з військової служби до закінчення строку, на який їм продовжено військову службу, на загальних підставах.

Військовослужбовці, про залишення яких на військовій службі понад граничний вік перебування на військовій службі рішення не прийнято, включаються до плану звільнення з військової служби на наступний рік, про що командири (начальники) військових частин, керівники відповідних державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів особисто повідомляють їх у письмовій формі.

(абзац другий пункту 224 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

ХІІ. Звільнення з військової служби

Права посадових осіб щодо звільнення з військової служби

225. Звільнення військовослужбовців з військової служби здійснюється:

1) у мирний час на підставах, передбачених пунктом 2 частини третьої, частинами шостою і сьомою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу":

у військових званнях до старшого сержанта (головного старшини) включно за всіма підставами - командирами окремих батальйонів (кораблів 2 рангу) та посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до старшого прапорщика включно за всіма підставами - командирами корпусів, посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до майора (капітана 3 рангу) включно за всіма підставами, крім звільнення осіб офіцерського складу через службову невідповідність та у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, - командувачами видів Збройних Сил України, першим заступником начальника Генерального штабу Збройних Сил України;

у військових званнях до підполковника (капітана 2 рангу) включно за всіма підставами, крім звільнення осіб офіцерського складу через службову невідповідність, - першим заступником Міністра оборони України, командиром військової частини А0515;

у військових званнях до полковника (капітана 1 рангу) включно за всіма підставами, крім військовослужбовців, які займають посади номенклатури призначення Міністра оборони України, - начальником Генерального штабу - Головнокомандувачем Збройних Сил України;

у військових званнях до генерал-лейтенанта (віце-адмірала) включно за всіма підставами - Міністром оборони України;

у військових званнях генерал-полковника (адмірала), генерала армії України - Президентом України;

2) з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану або до прийняття рішення про демобілізацію - на підставах, передбачених пунктом 1 частини восьмої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу":

у військових званнях до старшого прапорщика (старшого мічмана) включно за всіма підставами - командирами окремих батальйонів (кораблів 2 рангу) та посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до капітана включно за всіма підставами, крім звільнення осіб офіцерського складу через службову невідповідність та у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, - командирами корпусів, посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до майора (капітана 3 рангу) включно за всіма підставами, крім звільнення осіб офіцерського складу через службову невідповідність та у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів, - командувачами військ оперативних командувань, командувачами військ (сил) Збройних Сил України, що не входять до складу видів Збройних Сил України, керівниками органів військового управління Збройних Сил України;

у військових званнях до підполковника (капітана 2 рангу) включно за всіма підставами, крім звільнення осіб офіцерського складу через службову невідповідність, - командувачами видів Збройних Сил України, командиром військової частини А0515, керівниками служб персоналу Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, начальником Національного університету оборони України імені Івана Черняховського;

у військових званнях до полковника (капітана 1 рангу) включно за всіма підставами, крім військовослужбовців, які займають посади номенклатури призначення Міністра оборони України, - начальником Генерального штабу - Головнокомандувачем Збройних Сил України;

у військових званнях до генерал-лейтенанта (віце-адмірала) включно за всіма підставами - Міністром оборони України;

у військових званнях генерал-полковника (адмірала), генерала армії України - Президентом України;

3) під час воєнного стану - на підставах, передбачених пунктом 2 частини восьмої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу":

у військових званнях до старшого прапорщика (старшого мічмана) включно за всіма підставами - командирами окремих батальйонів (кораблів 2 рангу) і посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до капітана включно за всіма підставами - командирами корпусів, посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до майора (капітана 3 рангу) включно за всіма підставами - командувачами військ оперативних командувань, командувачами військ (сил) Збройних Сил України, що не входять до складу видів Збройних Сил України, керівниками органів військового управління Збройних Сил України;

у військових званнях до підполковника (капітана 2 рангу) включно за всіма підставами - командувачами видів Збройних Сил України, командиром військової частини А0515, керівниками служб персоналу Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, начальником Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського;

у військових званнях до полковника (капітана 1 рангу) включно за всіма підставами - начальником Генерального штабу - Головнокомандувачем Збройних Сил України;

у військових званнях до генерал-лейтенанта (віце-адмірала) включно за всіма підставами - Міністром оборони України;

у військових званнях генерал-полковника (адмірала), генерала армії України - Президентом України;

4) після прийняття рішення про демобілізацію (протягом частково відбудовного періоду після закінчення воєнних дій) - на підставах, передбачених пунктом 3 частини восьмої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу":

у військових званнях до старшого прапорщика (старшого мічмана) включно - командирами окремих батальйонів (кораблів 2 рангу) і посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до капітана включно - командирами корпусів, посадовими особами, які мають рівні з ними права та вищі;

у військових званнях до майора (капітана 3 рангу) включно - командувачами військ оперативних командувань, командувачами військ (сил) Збройних Сил України, що не входять до складу видів Збройних Сил України, керівниками органів військового управління Збройних Сил України;

у військових званнях до підполковника (капітана 2 рангу) включно - командувачами видів Збройних Сил України, командиром військової частини А0515, керівниками служб персоналу Міністерства оборони України та Генерального штабу Збройних Сил України, начальником Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського;

у військових званнях до полковника (капітана 1 рангу) включно, крім військовослужбовців, які займають посади номенклатури призначення Міністра оборони України - начальником Генерального штабу - Головнокомандувачем Збройних Сил України;

у військових званнях до генерал-лейтенанта (віце-адмірала) включно за всіма підставами - Міністром оборони України;

у військових званнях генерал-полковника (адмірала), генерала армії України - Президентом України.

(пункт 225 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
від 26.10.2012 р. N 63/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015,

Вимоги щодо звільнення з військової служби

226. Військовослужбовці звільняються з військової служби у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів:

1) при скороченні посади, яку військовослужбовець займає, у тому числі при ліквідації (розформовуванні), реорганізації військових частин або державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, у разі неможливості використання цього військовослужбовця на військовій службі;

(підпункт 1 пункту 226 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) при скороченні рівнозначних посад у межах їх загальної чисельності, які підлягають заміщенню військовослужбовцями з однаковою військово-обліковою спеціальністю, зокрема, якщо займана ними посада не підлягає скороченню, за їх згодою (для військовослужбовців, які мають право на пенсію).

227. У разі припинення (розірвання) контракту про навчання у випадках, передбачених пунктом 36 цього Положення, військовослужбовці звільняються з військової служби через службову невідповідність або у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем, за винятком тих, які не вислужили встановленого строку строкової військової служби або були прийняті на навчання під час проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період та військової служби за контрактом, але не виконують навчальний план чи не бажають продовжувати навчання.

(абзац перший пункту 227 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Військовослужбовці, які були прийняті на навчання під час проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період та відраховані з навчання, направляються до тих військових частин, з яких вони прибули на навчання. Рішення про продовження військової служби такими військовослужбовцями приймає посадова особа, яка має право звільнення з військової служби.

(абзац другий пункту 227 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Військовослужбовці, які були прийняті на навчання під час проходження військової служби за контрактом та не виконують навчальний план чи не бажають продовжувати навчання, направляються за їх бажанням, як правило, до тих військових частин, з яких вони прибули на навчання. Рішення про продовження військової служби такими військовослужбовцями приймає посадова особа, яка має право призначення на відповідну посаду";

(абзац третій пункту 227 у редакції Указу
Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

(пункт 227 у редакції Указу Президента
України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

228. Звільнення з військової служби через службову невідповідність здійснюється в разі:

застосування до військовослужбовця відповідного дисциплінарного стягнення, передбаченого Дисциплінарним статутом Збройних Сил України;

прийняття рішення про звільнення осіб рядового складу, сержантського і старшинського складу з військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період (крім прапорщиків і мічманів) за фактом невиконання (неналежного виконання) ними службових обов'язків, що призвело до тяжких наслідків або створило загрозу настання таких наслідків;

(пункт 228 доповнено новим абзацом третім згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, у зв'язку з цим абзац третій вважати абзацом четвертим)

неможливості призначення військовослужбовця, якому відмовлено (якому скасовано) у відповідній формі допуску до відомостей, що становлять державну таємницю, на посаду, яка не передбачає такого допуску, та неможливості звільнення з військової служби за іншими підставами, передбаченими законодавством.

(абзац четвертий пункту 228 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

(пункт 228 у редакції Указу Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

228¹. Звільнення з військової служби у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту військовослужбовцем здійснюється в разі, коли протягом останніх 12 місяців за неналежне виконання або відмову від виконання взятих на себе під час укладення контракту про проходження військової служби чи контракту про навчання обов'язків він два або більше разів у сукупності притягувався до кримінальної відповідальності, адміністративної відповідальності за вчинення військового адміністративного правопорушення або на підставі письмового наказу до дисциплінарної відповідальності за порушення військової дисципліни, які враховуються для оцінки стану дисципліни в Міністерстві оборони України, чи після попередження військовослужбовця про неповну службову відповідність він не виправив своєї поведінки і це стягнення не відіграло своєї ролі, а також у разі відмови курсанта, з яким укладено контракт про навчання, від проходження військової служби на посадах осіб сержантського і старшинського складу або офіцерського складу після закінчення вищого навчального закладу.

Звільнення з військової служби у зв'язку із систематичним невиконанням умов контракту командуванням здійснюється в разі, коли протягом останніх 12 місяців служби військовослужбовця командуванням два чи більше разів не виконувалось одне або декілька із зобов'язань та інших умов, визначених контрактом. Невиконання зобов'язань та інших умов, визначених контрактом, не враховується для встановлення систематичного невиконання умов контракту командуванням, якщо їх виконання стало неможливим у разі збройної агресії, збройного конфлікту чи загрози нападу шляхом безпосереднього ведення воєнних (бойових) дій, а також залучення до здійснення заходів правового режиму надзвичайного стану, боротьби з тероризмом і піратством, посилення охорони державного кордону, ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, надання військової допомоги іншим державам.

(розділ XII доповнено пунктом 228¹ згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, пункт 228¹ у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

229. За наявності підстав, передбачених пунктом 2 частини третьої, частинами шостою, сьомою і восьмою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", військовослужбовець може бути звільнений з військової служби під час досудового розслідування

або судового провадження, якщо до нього не застосовано заходів забезпечення кримінального провадження у вигляді затримання особи або запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту чи тримання під вартою, з одночасним повідомленням про звільнення відповідних органів досудового розслідування чи суду.

(пункт 229 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

230. Військовослужбовці, які померли, загинули, а також особи, позбавлені військового звання, виключаються зі списків особового складу Збройних Сил України наказами по особовому складу командирів (начальників), яким надано право видавати накази по особовому складу, і вище незалежно від номенклатури призначення.

231. Військовослужбовець, стосовно якого прийнято рішення про дострокове розірвання контракту про проходження військової служби, має право оскаржити наказ про дострокове розірвання контракту і звільнення з військової служби у порядку, встановленому законодавством. Оскарження наказу не зупиняє його виконання. У разі незаконного звільнення з військової служби військовослужбовець, який проходить військову службу за контрактом, підлягає поновленню на військовій службі на попередній або за його згодою на іншій, не нижчій, ніж попередня, посаді. У разі поновлення на військовій службі орган, який прийняв рішення про таке поновлення, одночасно вирішує питання щодо виплати військовослужбовцю матеріального і грошового забезпечення за час вимушеного прогулу, які він недоотримав внаслідок незаконного звільнення. Цей період зараховується військовослужбовцю до вислуги років (як у календарному, так і пільговому обчисленні) та до строку, встановленого для присвоєння чергового військового звання. У такому разі контракт, строк дії якого закінчився під час вимушеного прогулу, продовжується на строк вимушеного прогулу і строк, необхідний для визначення придатності до проходження військової служби за станом здоров'я та прийняття рішення щодо укладення нового контракту. Новий контракт з таким військовослужбовцем укладається у порядку, визначеному цим Положенням.

(пункт 231 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

232. У разі незаконного звільнення військовослужбовця з військової служби поновлення його на попередній або рівнозначній посаді здійснюється наказом посадової особи, яка має право звільнення цієї категорії військовослужбовців з військової служби, їй рівнозначної або вищої. Наказ видається на підставі копії рішення суду, матеріалів службового розслідування та копії наказу, виданого відповідним командиром (начальником), про притягнення до дисциплінарної відповідальності посадових осіб, винних у незаконному звільненні військовослужбовця.

Порядок звільнення

233. Військовослужбовці, які бажають звільнитися з військової служби, подають по команді рапорти та документи, які підтверджують підстави звільнення. У рапортах зазначаються:

підстави звільнення з військової служби;

думка військовослужбовця щодо його бажання проходити службу у військовому резерві Збройних Сил України за відповідною військово-обліковою спеціальністю;

районний (міський) військовий комісаріат, до якого повинна бути надіслана особова справа військовослужбовця.

При звільненні військовослужбовця з військової служби за рішенням командування військової частини відповідно до підпункту 1 пункту 35 цього Положення рапорт на звільнення

військовослужбовцем не подається. У такому разі командуванням військової частини складається аркуш бесіди з військовослужбовцем за формою, визначеною Міністерством оборони України.

(пункт 233 доповнено абзацом згідно з Указом Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

234. Перед звільненням військовослужбовців уточнюються дані про проходження ними військової служби, документально підтверджуються періоди служби, що підлягають зарахуванню до вислуги в календарному та пільговому обчисленні, проводиться розрахунок вислуги років військової служби.

Вислуга років військової служби військовослужбовців розраховується не пізніше ніж за два місяці до дати, на яку планується звільнення.

Інформація про розраховану вислугу років військової служби доводиться військовослужбовцю під підпис перед оформленням документів для його звільнення з військової служби. У разі незгоди з розрахунком вислуги років військової служби військовослужбовець повинен письмово обґрунтувати свої заперечення на аркуші з розрахунком вислуги років і засвідчити їх своїм підписом. У разі відмови військовослужбовця підписати розрахунок вислуги років про це робиться відповідний запис на цьому ж аркуші та засвідчується підписами осіб, які були присутні під час бесіди.

Заперечення військовослужбовців щодо розрахунку вислуги років військової служби розглядаються командирами (начальниками) військових частин перед оформленням документів для звільнення з військової служби. Спірні питання щодо заліку вислуги років окремих періодів служби для призначення пенсії розглядаються спеціальною комісією Міністерства оборони України.

Порядок проведення розрахунку вислуги років визначається Міністерством оборони України.

Розрахунок вислуги років військовослужбовців, які звільняються з військової служби за підставами, передбаченими підпунктами "б", "г" пункту 2 частини третьої, пунктами "е", "є", "ж", "и", "і" частини шостої, пунктами "е", "є", "ж", "з" частини сьомої, підпунктами "в", "г", "е" пункту 1 та підпунктом "в" пункту 2 частини восьмої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", здійснює військовий комісаріат, де вони перебувають на військовому обліку, який надсилає розрахунок вислуги років для затвердження у порядку, визначеному Міністерством оборони України.

(абзац шостий пункту 234 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

235. Військовослужбовці протягом 12 місяців до досягнення граничного віку перебування їх на військовій службі направляються для визначення ступеня придатності до військової служби за станом здоров'я на обстеження до військово-лікарської комісії, висновки якої враховуються при визначенні підстав звільнення з військової служби.

Військовослужбовці, які звільняються з військової служби за підставами, передбаченими підпунктами "б", "г" пункту 2 частини третьої, пунктами "е", "є", "ж", "и", "і" частини шостої, пунктами "е", "є", "ж", "з" частини сьомої, підпунктами "в", "г", "е" пункту 1 та підпунктом "в" пункту 2 частини восьмої (крім звільнення за станом здоров'я) статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", не направляються на обстеження військово-лікарською комісією і не підлягають звільненню з військової служби за станом здоров'я.

(абзац другий пункту 235 із змінами, внесеними згідно з Указами Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Після звільнення зазначених в абзаці другому цього пункту військовослужбовців з військової служби військовий комісаріат, де вони перебувають на військовому обліку, направляє їх для проходження медичного обстеження з метою визначення придатності до військової служби.

Військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом, за їх бажанням можуть не направлятися на обстеження військово-лікарською комісією в разі:

звільнення у зв'язку із закінченням строку контракту;

досягнення граничного віку перебування на військовій службі, якщо вони мають право на максимальну пенсію;

досягнення граничного віку перебування в запасі, якщо вони мають право на пенсію за вислугу років;

звільнення за сімейними обставинами або з інших поважних причин.

236. З військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом, перед їх звільненням проводиться бесіда з питань звільнення.

Форма, порядок оформлення та зберігання документа, в якому відображається зміст проведення бесіди, визначаються Міністерством оборони України.

237. У разі звільнення військовослужбовця з військової служби у зв'язку із закінченням строку контракту видання наказу про звільнення та здача посади військовослужбовцем повинні бути здійснені не пізніше дня закінчення строку контракту якщо інше не передбачено законодавством.

(пункт 237 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

238. Наказ про застосування до військовослужбовця такого дисциплінарного стягнення, як звільнення з військової служби через службову невідповідність, є підставою для видання наказу про його звільнення. Під час проведення мобілізації підставою видання наказу про звільнення через службову невідповідність осіб рядового складу, сержантського і старшинського складу з військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період (крім прапорщиків і мічманів) є також рішення посадової особи, визначеної пунктом 225 цього Положення, про звільнення за підставою, визначеною підпунктом "е" пункту 1 частини восьмої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(абзац перший пункту 238 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Порядок оформлення документів для видання наказу про звільнення військовослужбовців з військової служби через службову невідповідність визначається Міністерством оборони України.

239. Військовослужбовців, які підлягають звільненню з військової служби у зв'язку зі скороченням штатів або проведенням організаційних заходів і які не набули права на пенсію за вислугу років, командир (начальник) попереджує про звільнення у письмовій формі не пізніше ніж за два місяці до проведення таких заходів. У такий самий строк про скорочення штатів або проведення організаційних заходів у військовій частині в установленому порядку письмово повідомляється державна служба зайнятості.

240. Військовослужбовці, які визнані непридатними до військової служби за станом здоров'я, підлягають звільненню з військової служби за станом здоров'я.

Рішення про подальше проходження військової служби військовослужбовцями, які визнані обмежено придатними до проходження військової служби в мирний час, приймає посадова особа, до чия номенклатури призначення належить посада, яку займає військовослужбовець на підставі відповідних клопотань.

Після отримання військовою частиною відповідного висновку (постанови) військово-лікарської комісії про непридатність військовослужбовця до військової служби за станом здоров'я документи про його звільнення з військової служби оформляються та надсилаються посадовій особі, яка видає наказ про звільнення негайно.

241. Військовослужбовці за наявності кількох підстав, передбачених підпунктами "а", "в" пункту 2 частини третьої, пунктами "а", "б", "в", "д", "к", "м" частини шостої, пунктами "а", "б", "в", "д", "і" частини сьомої, підпунктами "а", "б", "г", "ж", "з" пункту 1 та підпунктами "а", "б" пункту 2 частини восьмої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", для звільнення можуть обрати за бажанням одну з них.

(абзац перший пункту 241 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012, у редакції Указів Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015, від 14.11.2016 р. N 503/2016)

У наказах командирів (начальників) для військовослужбовців, які звільняються з військової служби, можуть бути застосовані такі види заохочення, як оголошення подяки, нагородження грамотою, цінним подарунком, грошовою премією, занесення прізвища військовослужбовця до Книги пошани військової частини.

(абзац другий пункту 241 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Військовослужбовцям, які мають право на пенсію за вислугу років, та позитивно характеризуються по службі, а також тим, які мають особливі заслуги перед Україною, незалежно від вислуги років у разі звільнення в запас або у відставку за рішенням посадових осіб, які здійснюють звільнення, може бути надано право носіння військової форми одягу.

(абзац третій пункту 241 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Накази про звільнення військовослужбовців з військової служби оголошуються командирами (начальниками) військових частин.

Для військовослужбовців, звільнених у запас або у відставку, які позитивно характеризувалися під час проходження військової служби, організовуються урочисті проводи:

звільнених командирів (начальників) військових підрозділів, військових частин і з'єднань - із шикуванням особового складу;

інших звільнених військовослужбовців - на загальних зборах військової частини.

242. Після надходження до військової частини письмового повідомлення про звільнення військовослужбовця з військової служби або після видання наказу командира (начальника) військової частини про звільнення військовослужбовця повинен здати в установлені строки посаду та підлягає розрахунку, виключенню зі списків особового складу військової частини і направленню на військовий облік до районного (міського) військового комісаріату за вибраним місцем

проживання. Особи, звільнені з військової служби, зобов'язані у п'ятиденний строк прибути до районних (міських) військових комісаріатів для взяття на військовий облік.

(абзац перший пункту 242 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

При звільненні з військової служби на військовослужбовця оформлюється службова характеристика, в якій відповідний командир (начальник) в обов'язковому порядку надає висновок щодо доцільності проходження служби у військовому резерві Збройних Сил України на визначених ним посадах. Ця характеристика додається до особової справи військовослужбовця.

Особа, звільнена з військової служби, на день виключення зі списків особового складу військової частини має бути повністю забезпечена грошовим, продовольчим і речовим забезпеченням. Військовослужбовець до проведення з ним усіх необхідних розрахунків не виключається без його згоди зі списків особового складу військової частини.

243. Після видання наказу про звільнення військовослужбовця з військової служби підстава звільнення зміні не підлягає, якщо при звільненні не допущені порушення законодавства і не виникли нові обставини, пов'язані зі звільненням.

Особливості звільнення деяких категорій військовослужбовців

244. Звільнення військовослужбовців-депутатів з військової служби здійснюється при досягненні ними граничного віку перебування на військовій службі та в інших випадках, передбачених законодавством.

Звільнення військовослужбовців-депутатів з військової служби здійснюється в установленому цим Положенням порядку за поданням Голови Верховної Ради України, Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим або голів місцевих рад, до яких вони прикомандировувалися, посадовими особами, зазначеними у пункті 225 цього Положення. За бажанням військовослужбовців таке звільнення може бути здійснене без зарахування в розпорядження Міністерства оборони України.

245. Звільнення з військової служби військовослужбовців, відряджених до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, здійснюється посадовими особами, зазначеними в пункті 225 цього Положення, за поданням керівників державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, до яких вони відряджалися, без зарахування в розпорядження Міністерства оборони України.

Днем закінчення військової служби для таких військовослужбовців є день, зазначений у наказі (розпорядженні) про звільнення з посади в державних органах, на підприємствах, в установах, організаціях, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладах, до яких вони були відряджені.

У разі закінчення строку дії контракту про проходження військової служби військовослужбовці, яких передбачається звільнити з посад в державних органах, на підприємствах, в установах, організаціях, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладах, але немає можливості використати на військовій службі, звільнюються з військової служби наказом посадової особи, яка приймала рішення про їх відрядження, у зв'язку із закінченням строку контракту.

Витяги з наказів про звільнення військовослужбовців з військової служби надсилаються до відповідних державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів для дальшого розрахунку звільнених осіб та направлення їх на військовий облік. У день розрахунку таких осіб у зв'язку із звільненням з військової служби

керівник державного органу, підприємства, установи, організації, державного та комунального навчального (освітнього) закладу видає їм припис для направлення на військовий облік у відповідному військовому комісаріаті. Особи, звільнені з військової служби, зобов'язані у п'ятиденний строк прибути до районних (міських) військових комісаріатів для взяття на військовий облік.

(пункт 245 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

246. Військовослужбовці, яким за вироком суду призначено покарання, не пов'язане з позбавленням або обмеженням волі, та ті яких звільнено від відбування покарання з випробуванням, можуть бути залишені на військовій службі за рішенням командирів (начальників), яким надано право звільнення таких осіб з військової служби, на підставі клопотання командира (начальника) військової частини, в якій військовослужбовець проходить службу, в порядку, визначеному цим Положенням. При прийнятті рішення про залишення зазначених військовослужбовців на військовій службі враховуються високі професійні, ділові та моральні якості військовослужбовців, нагальна потреба в таких фахівцях, попереднє ставлення їх до військової служби та придатність до неї за станом здоров'я, наявність державних нагород, вид і ступінь тяжкості вчиненого злочину.

(абзац перший пункту 246 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012)

Особи, звільнені з військової служби у зв'язку з обвинувальним вироком суду, в разі скасування вироку суду поновлюються на військовій службі.

У разі зміни вироку суду особа за рішенням командира (начальника), якому надано право звільнення цієї особи з військової служби, може бути поновлена на військовій службі за клопотанням обласного військового комісара або командира (начальника) військової частини, в якій ця особа проходила службу перед звільненням.

Військовослужбовці, до яких згідно з Дисциплінарним статутом Збройних Сил України застосовано таке стягнення, як звільнення з військової служби через службову невідповідність, або військовослужбовці визначеної законодавством категорії, стосовно яких прийнято рішення про звільнення з військової служби через службову невідповідність під час проведення мобілізації, звільняються з військової служби на підставах, передбачених пунктом "е" частини шостої або пунктом "е" частини сьомої чи підпунктом "е" пункту 1 частини восьмої статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

(абзац четвертий пункту 246 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

247. Виключення зі списків особового складу Збройних Сил України військовослужбовців, визнаних судом безвісно відсутніми чи оголошених померлими, здійснюється на підставі рішень суду про таке визнання чи оголошення:

осіб офіцерського складу - Міністром оборони України;

осіб рядового складу, сержантського та старшинського складу - командувачами видів Збройних Сил України, прирівняними до них особами і вище.

XIII. Проходження військової служби під час виконання військового обов'язку в запасі

248. Визначення категорій, розрядів запасу, до яких належать військовозобов'язані, граничного віку перебування військовозобов'язаних у запасі, порядку проходження зборів та порядку переведення військовозобов'язаних у відставку здійснюється відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

249. Проведення навчальних (або перевірочних) зборів з військовозобов'язаними допускається лише для підготовки, перепідготовки або перевірки рівня підготовки до виконання завдань військової служби.

Час, строки і порядок проведення навчальних (перевірочних) зборів з військовозобов'язаними встановлюються Генеральним штабом Збройних Сил України.

Програми підготовки військовозобов'язаних на навчальних (перевірочних) зборах розробляються у видах Збройних Сил України з урахуванням необхідності підготовки військовозобов'язаних за визначеними військово-обліковими спеціальностями.

Направлення військовозобов'язаних до інших військових формувань

250. Відбір військовозобов'язаних для направлення до інших військових формувань здійснюється цими військовими формуваннями.

Про результати такого відбору інші військові формування повідомляють військовий комісаріат, де перебуває на військовому обліку військовозобов'язаний.

Прийняття на військову службу таких військовозобов'язаних здійснюється наказами Міністра внутрішніх справ України, керівників центрального органу виконавчої влади в галузі транспорту, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та Управління державної охорони України.

XIV. Особливості проходження військової служби, служби в резерві та виконання військового обов'язку в запасі в особливий період

(назву розділу XIV із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

251. В особливий період військовослужбовці проходять військову службу, резервісти призиваються на військову службу, а військовозобов'язані виконують військовий обов'язок у запасі в порядку, передбаченому цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють порядок проходження військової служби в особливий період.

(пункт 251 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

252. У разі оголошення мобілізації і настання особливого періоду:

(абзац перший підпункту 252 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

1) проводиться призов на військову службу військовозобов'язаних і резервістів, за винятком осіб, зазначених у статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію", а також прийом громадян на військову службу за контрактом;

<http://yurist-online.org/>

(підпункт 1 підпункту 252 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

2) військовослужбовці Збройних Сил України звільненню не підлягають та продовжують проходити військову службу понад встановлені строки на період до оголошення демобілізації, крім випадків, визначених частиною восьмою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу". Накази про звільнення з військової служби військовослужбовців, не виключених із списків особового складу військових частин, підлягають скасуванню, крім наказів про звільнення у відставку військовослужбовців, визнаних за станом здоров'я непридатними до військової служби з виключенням з військового обліку, та в запас за підставами, що відповідають підставам звільнення, визначеним частиною восьмою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу";

(підпункт 2 підпункту 252 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

3) за рішенням командирів військових частин військовослужбовці, які перебувають у відповідних відпустках (за винятком відпусток для лікування у зв'язку з хворобою, з вагітністю і пологами, по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (шестирічного віку - за медичними показниками), можуть бути відкликані із цих відпусток та за викликом зобов'язані негайно повернутися до місця служби.

Військовослужбовці, які перебувають у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою, повинні з'явитися до військового комісаріату для переосвідчення (повторного огляду), а у разі неможливості прибути за станом здоров'я - негайно повідомити про це військового комісара письмово з поданням довідки закладу охорони здоров'я (лікаря) і діяти відповідно до наказу (розпорядження) військового комісара.

В особливий період з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану або до моменту прийняття рішення про демобілізацію надання військовослужбовцям відпусток здійснюється у порядку, визначеному Законом України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей";

(підпункт 3 підпункту 252 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

4) військовослужбовці, які перебувають у відрядженні, зобов'язані з дозволу посадових осіб, у розпорядження яких вони прибули, негайно повернутися до своїх військових частин;

5) заміна військовослужбовців, які проходять службу у місцевостях з установленими строками служби, припиняється;

6) резервісти і військовозобов'язані, залучені та призвані на збори до оголошення мобілізації і настання особливого періоду, продовжують перебувати на зборах до особливого розпорядження відповідних органів військового управління згідно з їх повноваженнями. Резервісти, які не були залучені на збори, повинні прибути до військової частини, в якій вони проходять службу у військовому резерві, за викликом командира військової частини. Військовозобов'язані, які не були призвані на збори, повинні прибути до пунктів збору в строки, зазначені в їх мобілізаційних розпорядженнях, повістках або розпорядженнях військових комісарів;

(підпункт 6 підпункту 252 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

7) військовослужбовці, які переміщуються на інші посади за штатами воєнного часу, а також військовозобов'язані, приписані на посади до військових частин, та резервісти, призначені на

посади до військових частин, після призову приступають до виконання обов'язків за цими посадами з моменту їх призначення наказами по стройовій частині відповідно до мобілізаційного призначення.

(підпункт 7 підпункту 252 у редакції Указу
Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

Якщо військові частини змінили місце дислокації, військовослужбовці зобов'язані прибути до найближчого органу Військової служби правопорядку у Збройних Силах України або військового комісаріату і діяти відповідно до наказу (розпорядження) відповідного начальника органу управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України чи військового комісара.

Особи, які не повернулися своєчасно без поважних причин з відпустки до місця проходження військової служби або не прибули після оголошення мобілізації у визначені для них пункти і строки, несуть відповідальність згідно із законодавством. З моменту оголошення мобілізації виїзд військовозобов'язаних та громадян призовного віку з місця постійного проживання без дозволу районного (міського) військового комісара забороняється.

253. Призови на військову службу військовозобов'язаних у воєнний час проводяться військовими комісаріатами, а резервістів - командирами військових частин на підставі указів Президента України.

Початком проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період є день, визначений статтею 24 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

Про призов громадян на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період та призначення на посади командири військових частин інформують військові комісаріати за місцем проживання (перебування) цих громадян до призову на військову службу та посадову особу, до номенклатури призначення якої належить посада, на яку призначено призваного громадянина. Про призов громадян на військову службу військові комісаріати письмово повідомляють державні органи, підприємства, заклади, установи і організації, в яких зазначені громадяни працювали, навчалися або були зареєстрованими як безробітні.

(пункт 253 у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

254. Доукомплектування особовим складом Збройних Сил України в особливий період здійснюється за рахунок призову військовозобов'язаних, громадян призовного віку чоловічої статі та резервістів, а також прийому громадян на військову службу за контрактом.

Військовослужбовці військової служби за призовом, військовозобов'язані і резервісти, які мають військові звання сержантського, старшинського або офіцерського складу та відповідну підготовку і досвід проходження служби, приймаються в особливий період на військову службу за контрактом у випадках, визначених статтею 20 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", для комплектування посад за основною або спорідненою спеціальністю, без врахування відповідності існуючого військового звання військовому званню, передбаченому штатом.

У разі потреби доукомплектування Збройних Сил України військовозобов'язані і резервісти, які призиваються на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, направляються на курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів або сержантів (старшин), або на курс перепідготовки за дефіцитними для Збройних Сил України спеціальностями у порядку, визначеному Міністерством оборони України. Громадянам, які мають спеціальні звання або класні чини, після їх призову на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період у разі потреби присвоюються військові звання в порядку переатестації з урахуванням їх спеціальних звань або класних чинів, рівня освіти, досвіду служби та відповідності посаді, на яку їх

буде призначено. Присвоєння військових звань у порядку переатестації громадянам, які мають спеціальні звання або класні чини, після їх призову на військову службу здійснюється в порядку, визначеному цим Положенням.

(пункт 254 із змінами, внесеними згідно з
Указом Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

255. Особливості організації підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах або у військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів в особливий період визначаються Міністерством оборони України.

Зарахування в особливий період випускників вищих військових навчальних закладів або військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів у розпорядження посадових осіб, які мають право призначення військовослужбовців на посади, для вирішення питання щодо дальшого їх службового використання допускається у разі, якщо вони не можуть бути безпосередньо призначені на посади, а направляються до військ (сил) для дальшого призначення на посади за здобутою спеціальністю. Такі військовослужбовці призначаються на посади не пізніше двох місяців після закінчення цих навчальних закладів.

(пункт 255 у редакції Указу Президента
України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

256. Направлення до військових частин і призначення на посади військовослужбовців, які закінчили вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів, призваних на військову службу, пройшли курс військової підготовки або перепідготовки за дефіцитною для Збройних Сил України спеціальністю, завершили лікування у військово-лікувальних закладах, здійснюється у порядку, встановленому цим Положенням.

Залежно від правового режиму, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях, призначення військовослужбовців на посади та переміщення по службі проводяться наказами по особовому складу посадових осіб, які мають право призначення військовослужбовців на посади у мирний або у воєнний час згідно з номенклатурою посад.

Присвоєння військових звань військовослужбовцям військової служби за призовом здійснюється у порядку, визначеному цим Положенням.

У разі проведення організаційно-штатних заходів під час особливого періоду військовослужбовці військової служби за призовом, які не досягли граничного віку перебування на військовій службі та є придатними до проходження військової служби за станом здоров'я, переміщуються на інші посади, передбачені штатами воєнного часу, або приймаються на військову службу за контрактом (у тому числі після демобілізації чи прийняття Президентом України рішення про звільнення громадян з військової служби за призовом) чи направляються на курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів або сержантів (старшин) або на курс перепідготовки за дефіцитною для Збройних Сил України спеціальністю.

У разі потреби доукомплектування Збройних Сил України військовослужбовці, посади яких скорочуються у ході проведення організаційно-штатних заходів, до закінчення строків проведення цих заходів призначаються на інші посади за підставами, визначеними пунктом 82 цього Положення, або зараховуються у розпорядження посадових осіб, які мають право призначення військовослужбовців на посади, або направляються на курс військової підготовки за програмою підготовки офіцерів або сержантів (старшин), або на курс перепідготовки за дефіцитною для Збройних Сил України спеціальністю. Зазначені переміщення здійснюються без згоди військовослужбовців, за винятком випадків, визначених пунктом 112 цього Положення.

(пункт 256 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

257. Атестування військовослужбовців в особливий період проводиться в порядку, визначеному Міністерством оборони України. У разі подання документів щодо подальшого службового використання, нагородження чи присвоєння чергових військових звань військовослужбовцям, які займають посади, передбачені штатами воєнного часу, на них складаються службові характеристики в порядку, визначеному Міністерством оборони України";

(абзац перший пункту 257 у редакції Указу Президента України від 14.11.2016 р. N 503/2016)

Для доукомплектування Збройних Сил України в особливий період просування військовослужбовців по службі здійснюється без дотримання вимог пунктів 85, 87 цього Положення.

(пункт 257 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

258. Відпустку для лікування після тяжкого поранення за висновком (постановою) військово-лікарської комісії військовослужбовцям може бути надано тривалістю не менше 10 календарних днів без урахування часу, необхідного для проїзду до місця проведення відпустки і назад:

генералам і адміралам, які займають посади командирів корпусів, прирівняних до них осіб і вище, - Головнокомандувачем Збройних Сил України;

генералам, адміралам і офіцерам, які займають посади командирів з'єднань, - командувачами видів Збройних Сил України, командувачами військ оперативних командувань;

(абзац третій пункту 258 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

офіцерам, які займають посади командирів (начальників) військових частин, кораблів 1 і 2 рангів, - командиром корпусу, прирівняною до нього посадовою особою і вище;

іншим військовослужбовцям - прямими начальниками від командира полку (бригади), прирівняної до неї посадової особи і вище.

259. Лікування військовослужбовців повинно бути закінчено у закладі охорони здоров'я. У виняткових випадках на підставі висновку (постанови) військово-лікарської комісії командиром (начальником) військової частини, а в разі виключення зі списків особового складу військової частини - начальником військово-лікувального закладу може бути надано відпустку для лікування у зв'язку з хворобою на 30 календарних днів. Після закінчення цього строку за висновком (постановою) військово-лікарської комісії відпустку для лікування у зв'язку з хворобою може бути продовжено на такий самий строк, а за відповідними медичними показниками - продовжено ще раз. Відпустка для лікування у зв'язку з хворобою не повинна перевищувати 4 місяців. Після закінчення відпустки для лікування у зв'язку з хворобою військово-лікарська комісія надає висновок про ступінь придатності військовослужбовця до військової служби.

260. Під час дії особливого періоду військовослужбовці звільняються з військової служби з підстав, визначених частиною восьмою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", та з урахуванням особливостей, передбачених статтею 26² названого Закону.

Військовослужбовці, які перебувають на військовій службі та визнані військово-лікарською комісією непридатними до неї з виключенням з військового обліку, підлягають звільненню у

відставку за станом здоров'я, а визнані тимчасово непридатними до військової служби з повторним медичним обстеженням через 6 або 12 місяців - звільненню в запас за станом здоров'я із зазначенням у наказі про звільнення, що ці особи підлягають повторному медичному обстеженню після закінчення відповідного строку.

Громадяни, звільнені з військової служби, у п'ятиденний строк після виключення зі списків особового складу військової частини зобов'язані прибути до районних (міських) військових комісаріатів для взяття їх на військовий облік.

Військові комісаріати не пізніше наступного дня після взяття на військовий облік громадян, звільнених з військової служби, письмово повідомляють державні органи, підприємства, заклади, установи і організації, в яких до призову на військову службу ці громадяни працювали, навчались або були зареєстрованими як безробітні, про підставу звільнення з військової служби, строк військової служби, що зараховується до страхового стажу, стажу роботи, стажу роботи за спеціальністю, стажу державної служби, а також про день взяття їх на облік, у тому числі про причини перевищення строків взяття на військовий облік.

(пункт 260 у редакції Указу Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

261. Народні депутати України, які є військовослужбовцями, в особливий період виконують обов'язки народного депутата України.

262. Військовослужбовці, відряджені до державних органів, підприємств, установ, організацій, державних та комунальних навчальних (освітніх) закладів, в особливий період виконують обов'язки, визначені Генеральним штабом Збройних Сил України.

(пункт 262 із змінами, внесеними згідно з Указом Президента України від 14.07.2015 р. N 417/2015)

**Глава Секретаріату
Президента України**

В. БАЛОГА

ДОДАТОК 1

до Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України від 10 грудня 2008 року N 1153/2008

Зразок

(Малий Державний Герб України)

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

<http://yurist-online.org/>

КОНТРАКТ
про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах
України
на посадах осіб _____ складу
(категорія військовослужбовців)

Міністерство оборони України в особі _____

_____ (посада, найменування військової частини,

_____ ,
військове звання, прізвище, ім'я та по батькові командира (начальника)

з одного боку, та громадянин України (військовослужбовець)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць,

_____ ,
рік народження, ідентифікаційний номер, а також військове звання,

_____ ,
найменування військової посади, яку займає*, та особистий номер за наявності,

_____ ,
місце проживання, серія і номер паспорта, коли і ким виданий)

з іншого боку, перебуваючи під захистом держави і маючи усі права і свободи, закріплені Конституцією України, відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" та Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України уклали цей Контракт про таке:

1. _____ Громадянин України

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

ознайомився із законами та іншими нормативно-правовими актами України, які регулюють порядок проходження військової служби, і добровільно бере на себе зобов'язання:

проходити військову службу у Збройних Силах України протягом строку Контракту, а в разі настання особливого періоду - понад установлений строк Контракту, крім випадків, визначених абзацом другим частини третьої статті 23 та частиною восьмою статті 26 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" відповідно до вимог, визначених законодавством, що регулює порядок проходження військової служби, та цим Контрактом;

свято і неухильно додержуватися Конституції України та законів України, Військової присяги, віддано служити Українському народові, сумлінно і чесно виконувати вимоги військових статутів, накази командирів (начальників);

дорожити бойовою славою Збройних Сил України, честю і гідністю військовослужбовця Збройних Сил України;

знати та сумлінно виконувати службові обов'язки за посадами, які займатиме протягом строку Контракту, а також особливі обов'язки, визначені статутами Збройних Сил України;

добре володіти довіреною технікою (озброєнням), уміло керувати підпорядкованим особовим складом, постійно підвищувати рівень військових професійних знань, удосконалювати свою виучку і майстерність, досягати позитивних результатів з бойової, мобілізаційної та фізичної підготовки;

суворо зберігати державну таємницю;

знати і неухильно додержуватися прийнятих Україною норм міжнародного гуманітарного права;

подавати про себе та членів своєї сім'ї інформацію, необхідну для проходження військової служби та соціального захисту.

2. Міністерство оборони України зобов'язується відповідно до законодавства забезпечити належні умови для проходження військової служби громадянином України

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)

додержання його особистих прав і свобод та прав членів його сім'ї, включаючи надання пільг, гарантій і компенсацій, установлених законами та іншими нормативно-правовими актами України;

призначення його на військові посади відповідно до отриманої освіти та військово-облікової спеціальності, присвоєння військових звань, просування по службі з урахуванням ділових і моральних якостей;

навчання у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, в інших вищих навчальних закладах України, відповідних підрозділах з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації військовослужбовців, навчальних закладах іноземних держав, без відриву від служби;

охорону здоров'я його та членів його сім'ї, які мають право на отримання медичної допомоги у закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України;

встановлену тривалість службового часу, крім періоду військових навчань, походів кораблів, бойових стрільб, бойового чергування, несення служби у добовому наряді;

вільне пересування територією України у вихідні, святкові та неробочі дні, крім періоду військових навчань, походів кораблів, бойових стрільб, бойового чергування, несення служби у добовому наряді;

надання відпочинку за виконання службових обов'язків у вихідні, святкові і неробочі дні;

належне матеріальне забезпечення під час проходження військової служби;

харчування за встановленими нормами військовослужбовців рядового складу, сержантського та старшинського складу, осіб офіцерського складу під час військових навчань, походів кораблів, бойових стрільб, бойового чергування, несення служби у добовому наряді;

виплату підйомної допомоги на нього та кожного члена його сім'ї, який переїжджає разом із ним на нове місце проходження військової служби;

виплату грошового забезпечення з урахуванням надбавок за вислугу років, знання та використання іноземної мови, відповідну кваліфікацію, спортивні і почесні звання та інших надбавок, доплат, винагород, премій;

абзац тринадцятий пункту 2 виключено

жале приміщення йому та членам його сім'ї або виплату грошової компенсації за піднайом (найом) ним житлового приміщення;

пенсійне забезпечення, виплату одноразової грошової допомоги при звільненні з військової служби;

інші соціальні виплати йому та членам його сім'ї, визначені законами та іншими нормативно-правовими актами.

3. Цей Контракт є строковим та укладається відповідно до строків, установлених законодавством, за погодженням сторін на _____.
(вказати строк контракту словами)

4. Сторони зобов'язуються не пізніше ніж за три місяці до закінчення строку контракту повідомити одна одну про бажання або небажання укласти новий контракт чи відмову в його укладенні із зазначенням причин, передбачених нормативно-правовими актами.

5. Контракт укладено у двох примірниках, один з яких зберігається в особовій справі військовослужбовця, другий - у військовослужбовця.

6. При вирішенні питань, не передбачених цим Контрактом, сторони керуються вимогами законів та інших нормативно-правових актів.

7. У разі порушення умов, визначених Контрактом, сторони несуть відповідальність згідно із законом.

8. Інші умови Контракту**

(особистий підпис, прізвище та ініціали громадянина України - військовослужбовця)

(посада, найменування військової частини, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали командира (начальника)

МП

_____ 20__ року

_____ 20__ року

9. Умови Контракту можуть бути змінені або доповнені тільки за згодою сторін у письмовій формі.

10. Підписи сторін:

(особистий підпис, прізвище та ініціали громадянина України - військовослужбовця)

(посада, найменування військової частини, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали командира (начальника)

МП

_____ 20__ року

_____ 20__ року

11. Контракт набирає чинності з _____ 20__ року.

(посада, найменування військової частини, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали командира (начальника)

МП

_____ 20__ року

11¹. Підпис військовослужбовця про отримання другого примірника Контракту

(особистий підпис, прізвище та ініціали громадянина України - військовослужбовця)

11². Строк Контракту продовжено до _____
(строк, до якого продовжено дію Контракту)

(посада, найменування військової частини,
військове звання, особистий підпис, прізвище
та ініціали командира (начальника)

МП

_____ 20__ року

12. Чинність Контракту припинено _____ 20__ року
у зв'язку з _____

(підстави припинення Контракту, дата виключення військовослужбовця

_____ зі списків особового складу, номер наказу)

(посада, найменування військової частини, військове
звання, особистий підпис, прізвище та ініціали командира
(начальника)

МП

_____ 20__ року

Примітка.

* При укладенні першого контракту не заповнюється.

** Пункт 8 Контракту заповнюється в разі виникнення нових обставин або прийняття сторонами додаткових зобов'язань, які не суперечать законодавству.

(додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 12.06.2009 р. N 430/2009,
від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.07.2015 р. N 417/2015,
від 14.11.2016 р. N 503/2016)

ДОДАТОК 2

до Положення про проходження
громадянами України військової служби у
Збройних Силах України, затвердженого
Указом Президента України
від 10 грудня 2008 року N 1153/2008

Зразок

(Малий Державний Герб України)

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

<http://yurist-online.org/>

КОНТРАКТ

про проходження військової служби (навчання) у Збройних Силах України курсантами вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу

Міністерство оборони України в особі _____
(посада, найменування закладу (підрозділу)

_____,
військове звання, прізвище, ім'я та по батькові керівника закладу (підрозділу)

яка надалі іменується "керівник вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу", з одного боку, та громадянин

(військове звання, прізвище, ім'я та по батькові,

число, місяць, рік народження, домашня адреса, серія і номер

паспорта (посвідчення особи), коли і ким виданий, ідентифікаційний номер)

який надалі іменується "курсант", з іншого боку, відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" та Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України уклали цей Контракт про таке:

1. Курсант _____

(військове звання, прізвище, ім'я та по батькові)

ознайомився із законами та іншими нормативно-правовими актами, які регулюють порядок проходження військової служби (навчання), і добровільно бере на себе зобов'язання:

проходити військовою службу (навчання) у

(найменування вищого військового навчального закладу,

військового навчального підрозділу вищого навчального закладу)

протягом строку Контракту відповідно до вимог, визначених законодавством, що регулюють порядок проходження військової служби, та цим Контрактом;

мати позитивні результати навчання, наполегливо оволодівати знаннями, необхідними для майбутньої військової служби на посаді офіцера;

сумлінно виконувати вимоги статутів Збройних Сил України, накази командирів, свої службові обов'язки, добре володіти довіреною військовою технікою (озброєнням), уміло керувати особовим складом;

продовжувати подальше проходження військової служби на посадах осіб сержантського і старшинського складу або офіцерського складу протягом не менше п'яти років після закінчення навчання;

відшкодувати Міністерству оборони України витрати, пов'язані з утриманням у вищому навчальному закладі, в якому проходить військову службу (навчання), в разі дострокового розірвання Контракту через небажання продовжувати навчання або недисциплінованість чи відмови від подальшого проходження військової служби після закінчення вищого навчального закладу у випадках, визначених частиною десятою статті 25 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу";

подавати про себе та членів своєї сім'ї інформацію, необхідну для проходження військової служби та соціального захисту.

2. Керівник вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу зобов'язується забезпечити курсантові _____:

_____ (військове звання, прізвище, ім'я та по батькові)

додержання його особистих прав і свобод та прав членів його сім'ї, включаючи надання пільг, гарантій та компенсацій, установлених законодавством, які визначають статус курсанта та порядок проходження військової служби (навчання);

необхідні для навчання умови, визначені наказами Міністра оборони України та Міністра освіти і науки України, статутом вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу та іншими актами, а також фінансове і матеріальне забезпечення відповідно до законодавства.

3. Інші умови Контракту: _____

_____ (особистий підпис, прізвище та ініціали курсанта)

_____ (посада, найменування закладу (підрозділу), військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали керівника закладу (підрозділу)

МП

_____ 20__ року

_____ 20__ року

4. Умови Контракту можуть бути змінені або доповнені тільки за згодою сторін у письмовій формі.

5. Контракт укладено на час навчання у вищому військовому навчальному закладі або військовому навчальному підрозділі вищого навчального закладу.

6. Контракт укладається у двох примірниках, один з яких зберігається в особовій справі курсанта, другий - у курсанта.

7. Підписи сторін:

_____ (особистий підпис, військове звання, прізвище та ініціали курсанта)

_____ (посада, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали керівника закладу (підрозділу)

МП

_____ 20__ року

_____ 20__ року

8. Контракт набрав чинності з _____ року відповідно до

_____ (підстава)

_____ (посада, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали керівника закладу (підрозділу)

МП

_____ 20__ року

8¹. Підпис військовослужбовця про отримання другого примірника Контракту

(особистий підпис, військове звання, прізвище та ініціали курсанта)

9. Чинність Контракту припинено _____ 20__ року
у зв'язку з _____

(підстави для припинення Контракту, дата виключення курсанта)

зі списків особового складу навчального закладу, номер наказу)

(посада, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали керівника закладу (підрозділу)

МП

_____ 20__ року

Примітка. Пункт 3 Контракту заповнюється в разі прийняття сторонами додаткових зобов'язань, які не суперечать законодавству.

(додаток 2 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 14.11.2016 р. N 503/2016)

ДОДАТОК 3

до Положення про проходження
громадянами України військової служби у
Збройних Силах України, затвердженого
Указом Президента України
від 10 грудня 2008 року N 1153/2008

Зразок

(Малий Державний Герб України)

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Додаток до Контракту про проходження військової служби

Міністерство оборони України в особі _____

(посада, військове звання,
прізвище, ім'я та по батькові посадової особи)

з одного боку, та військовослужбовець _____

(прізвище, ім'я та по батькові,

_____ ,
посада, яку займає, особистий номер, ідентифікаційний номер)

з іншого боку, відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" та Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України підписали цей додаток до Контракту про проходження військової служби та засвідчили таке:

1. Військовослужбовець _____
(військове звання,
_____)
прізвище, ім'я та по батькові)

ознайомився із законами та іншими нормативно-правовими актами України, які регулюють порядок проходження військової служби у складі підрозділу Збройних Сил України, що направляється до іншої держави для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, і добровільно бере на себе обов'язки:

проходити військову службу у складі підрозділу Збройних Сил України, що направляється до _____
(найменування держави, до якої направляється
військовослужбовець)

для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки, протягом строку дії додатка до Контракту на умовах, установлених законами та іншими нормативно-правовими актами України, що регулюють порядок проходження військової служби у складі таких підрозділів, та додатком до Контракту;

сумлінно виконувати вимоги військових статутів, накази командирів, службові обов'язки, добре володіти довіреною технікою (озброєнням), уміло керувати особовим складом.

2. Міністерство оборони України зобов'язується забезпечувати військовослужбовцю _____ :
(прізвище, ім'я та по батькові)

додержання його прав та прав членів його сім'ї, включаючи надання пільг, гарантій та компенсацій, установлених законами та іншими нормативно-правовими актами, які визначають статус військовослужбовців, направлених у складі військових підрозділів, що направляються до інших держав, та порядок проходження військової служби, а також призначення його на військову посаду відповідно до професійної освіти, військового звання та військово-облікової спеціальності;

грошове забезпечення на час проходження військової служби у складі національного контингенту в національній валюті України та виплату винагороди в іноземній валюті:

у національній валюті (гривнях) відповідно до актів Кабінету Міністрів України;

в іноземній валюті _____ за посадою, на яку він буде призначений наказом.

3. Інші умови додатку до Контракту про проходження військової служби: _____

(особистий підпис, прізвище та ініціали, домашня адреса військовослужбовця)

_____ 20__ року

(посада, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали посадової особи)

МП

_____ 20__ року

4. Порядок припинення дії додатка до Контракту здійснюється відповідно до Положення про проходження військової служби громадянами України у Збройних Силах України.

5. Умови додатку до Контракту про проходження військової служби можуть бути змінені або доповнені тільки за згодою сторін у письмовій формі.

6. Військовослужбовець направляється для участі у міжнародній операції з підтримання миру і безпеки у складі національного контингенту на _____ місяців.
(словами)

7. Додаток до Контракту про проходження військової служби підписується у двох примірниках, один з яких зберігається в особовій справі військовослужбовця, другий - у військовослужбовця.

8. Не пізніше ніж за 10 днів до припинення дії додатка до Контракту сторони зобов'язуються повідомити одна одну про намір підписати новий додаток до Контракту або про відмову в його підписанні.

9. Підписи та адреси сторін:

(особистий підпис, прізвище та ініціали, домашня адреса військовослужбовця)

_____ 20__ року

(посада, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали посадової особи)

МП

_____ 20__ року

10. додаток до Контракту про проходження військової служби набрав чинності з _____ року відповідно _____ до

(підстава)

(посада, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали посадової особи)

МП

_____ 20__ року

11. Дію додатка до Контракту про проходження військової служби припинено _____ 20__ року у зв'язку _____ з

(підстави припинення дії додатка до Контракту, дата виключення військовослужбовця

зі списків особового складу, номер наказу)

(посада, військове звання, особистий підпис, прізвище та ініціали посадової особи)

МП

_____ 20__ року

Примітка. Пункт 3 додатка до Контракту заповнюється в разі виникнення нових обставин або прийняття сторонами додаткових зобов'язань, які не суперечать законодавству.

(додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Указами
Президента України від 26.10.2012 р. N 613/2012,
від 03.12.2012 р. N 672/2012)